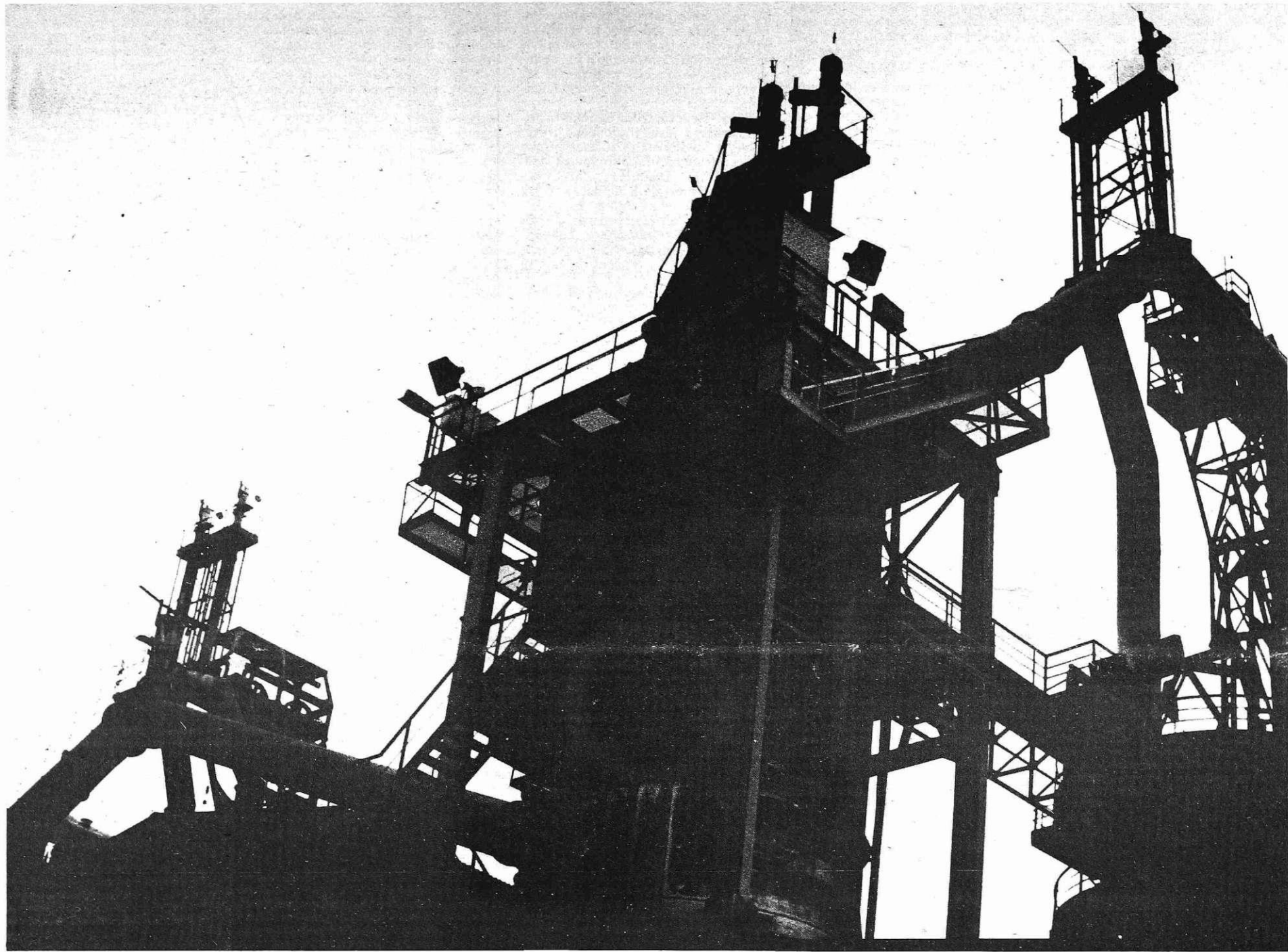

ŽELEZAR

Jesenice, 26. novembra 1987

številka 47-48 • XXXVI

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25. letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnovič, tehnični urednik Dare Bradakšja, lektorica — novinarka Cvetka Martinčič, novinarki Lilijana Kos in Tanja Kastelic, administracija — Mira Keserovič in Đinka Čatak. Nastov: Uredništvo Železárja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, 26-20, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Zadnji dnevi (foto: Franci Sluga)

50 let plavžev na Jesenicah

V torek, 17. novembra, so plavžarji praznovali 50. letnico obratovanja plavžev na Jesenicah. Včeraj, 25. novembra, so dokončno ustavili še drugi plavž.

Plavžarstvo ima v Sloveniji svojo zgodovino in sega v 16. stoletje. Tako imenovane slovenske peči so bile v Radovni, Kolnici, Kropi in Železnikih.

V bližini Kroke so našli peč, ki je ena najbolj ohranjenih peči v srednji Evropi. Najbolj znana peč, ki je omenjena v strokovni literaturi, je bila na Prevaljah.

Kranjska industrijska družba je imela svoje plavže v Servoli — Škedenju pri Trstu že pred letom 1900. Izdelovali so več vrst sivega grodlja, beli grodelj in zrcalovino. Leta 1902 so na primer izdelali 46.458 ton.

Prva svetovna vojna in najrazličnejše spremembe so bistveno vplivale tudi na razvoj železarstva. Prav posebno se je to kazalo na Jesenicah, kjer koncept širjenja in modernizacije težke industrije v bivši Jugoslaviji ni obveljal. Povečanje zmogljivosti jeklarne je zahtevalo tudi povečane dobave vložke. Glede preskrbe s starim železom je mejnik bil postavljen že v letu 1933, ko je v Nemčiji zavladal nacizem. Nemško oboroževanje in sočasne priprave vseh narodov Evrope na drugo svetovno vojno so močno znižale dobave železa na Jesenice.

Tehnično vodstvo je pričelo razmišljati o gradnji plavža že leta 1933,

vendar ni našlo podpore pri lastniških družbe in delničarjih. Poleg tega se je vmešala še bivša jugoslovanska vlada, ki je trdila, da je nesmiselno v Sloveniji razvijati industrijo takšne vrste, kot je na Jesenicah — zaradi bližine državne meje.

Bližal se je trenutek, ko stá obstoj in delo jeseniške jeklarne zahtevala, da se železarna vrne na svojo prvotno osnovno pridobivanje grodlja v lastnih plavžih. Veliki pa so bili tako politični kot finančni problemi. Finančno se je položaj bistveno spremenil, ko so modernizirani in obnovljeni obrati začeli po letu 1936 vračati vloženi kapital.

Načrti za prvi plavž in aglomeracijo so bili pripravljeni v letu 1936.

V tem času so klonili tudi največji nasprotniki plavžarstva in pristali, da KID gradi plavž. Ugotovili so, da v teku enega leta jeklarna ne bo mogla več obratovati, ker ne bo vložka. S prikrievanjem so dosegli, da je bil načrt gradnje delno odoben. Oblastem je bilo prikazano, da ne gre za moderen plavž ampak za neke vrste redukcijsko peč, ki bo uporabljala oglje iz domačih gozdov in rudo iz Bosne.

Vso plavžarsko tehnologijo so opremili s fizikalno pripravo rude, (Nadaljevanje na 8. strani)

Delavkam in delavcem TOZD in delovne skupnosti naše železarne, njihovim svojcem in vsem bralcem Železárja in občanom

čestitamo

ob 29. novembru — prazniku republike.

Gospodarska gibanja v devetih mesecih

Za nami je tretje obračunsko obdobje, ki ga po finančni uspešnosti poslovanja oziroma na podlagi rezultatov periodičnih obračunov ne glede na dejstvo, da so konec leta 1986 uveljavljene spremembe obračunskega sistema, kakor tudi vse med letom uveljavljene spremembe in dopolnitve zakona o celotnem prihodku in dohodku (velja tudi za vse ostale zakone, ki neposredno vplivajo na finančne rezultate) onemogočile neposredno primerljivost podatkov z lanskoletnimi, ne moremo oceniti kot uspešno.

Gospodarstvo jeseniške občine, oziroma njegov pretežni del se nahaja v krizi, ki je vsaj v občinskem merilu daleč najhujša v vsem povojnem obdobju. Zaostreni pogoji gospodarjenja ter nestimulativna ekonomska politika ob sočasno pospešeni investicijski dejavnosti so svoj rezultat

pokazale v zmanjšanem obsegu proizvodnje (padec fizičnega obsega industrijske proizvodnje za 2,6 %), za več kot polovico zmanjšani dohodkovni produktivnosti dela, zmanjšanju ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja, ogromnih likvidnostnih težav (Nadaljevanje na 2. strani)

Tudi v novembru dobri rezultati?

Po podatkih statistične službe smo do 23. novembra izdelali 81.698 ton skupne proizvodnje, kar je 102 odstotka operativnega programa. Plan izpolnjujejo naslednji obrati: Plavž (120,1 %), Valjarna bluming-štekel (107,2 %), HV Jesenice (105,7 %), Profilarna (100,7 %) in Vratni podboji (100,9 %).

Plavž presega družbeni plan in enak operativni program za 20,1 odstotka. Izdelali so 6.444 ton grodlja. Aglomeracija je že prenehala z obratovanjem, plavž št. 1 pa bo predvidoma ustavljen 24. ali 25. novembra.

V Jeklarni 1 so vlili 16.853 ton jekla in dosegli 97,3 odstotka družbenega plana in enakega operativnega programa.

V Jeklarni 2 so izdelali 134 sarž, kar je 9.879 ton in 0,9 odstotka pod načrtovano količino.

V osemnajstih odpremnih dneh so prodali 19.981 ton končnih izdelkov in storitev, kar je 90,8 odstotka operativnega programa. Prodaja je uspešna le v obratih HV Bela (102,9 %) in HV Jesenice (121,9 %).

Inovacijska dejavnost v preteklem mesecu

V preteklem mesecu so odbori za gospodarstvo na osmih sejah obravnavali enaindvajset predlogov tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in idej ter jih pozitivno ocenili in odobrili. Skupni prihranek znaša 193.203.229 din, zato je enainštirideset novatorjev prejelo 4.632.691 din posebnih nadomestil ali 2,4 % od ugotovljenih koristi.

TOZD Talilnice

Marku Sušniku in Karlu Koblarju je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za predelavo merilnih valjčnic za merjenje dolžin gredic na kontilivu. Avtorja sta na novo izdelala vodohlapna ohišja, v katere sta vgradila zobniški prenos in brezkontaktna induktivna tipala. Zobniški prenos je izračunan tako, da omogoča merjenje v centimetrih, in sicer na en centimeter natančno.

Karlu Koblarju in Janezu Markovcu je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za predelavo ogrodja hlajenja upogibne cone kontiliva. Avtorja sta s predelavo odstranila skoraj vse kromaste cevi, s čimer odpade veliko ur dela na hladilnem sistemu, lažje in enostavnejše pa je tudi vzdrževanje.

Antonju Šteblaju je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za odpravo FeTi pri jeklih, namenjenih za hladno preoblikovanje. Avtor je na osnovi dolgotrajnih raziskav in analiz postopka izdelave jekel na HOP uspel poenostaviti tehnologijo izdelave zelo čistih jekel. Ugotovil je, da dodatek FeTi kot modifikacija sulfidnih vključkov ni več potreben. Ob koncu raziskav je avtor predpisal nov regulativ, na osnovi katerega so v jeklarni prešli na redno proizvodnjo jekla za proizvodnjo hladno oblikovanih profilov.

TOZD Ploščati program

Francu Svetinu, Ivanu Mežnarcu, Francu Koširju in Jožu Ravniku je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za izdelavo novega podstavka glave za vpenjanje noža na phalnem stroju MZOR. S to rešitvijo so območje obdelave na phalnem stroju povečali za okoli 50 %, saj na njem lahko obdelujejo tudi večje obdelovance in ni potrebno iskati zunanjih izvajalcev.

Francu Maksetu in Janezu Kunstlju je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za zmanjšano porabo olja pri medfazni zaščiti TVT v obratu HVJ. Prijavitelja sta opazila, da se po potapljanju TVT v banjo na površini emulzije nabira smetana, ki vsebuje neemulgirano olja in nečistoče. Smetana je povzročitelj korozije pri skladiščenju TVT. Za odstranitev smetane so na steni banje izrezali odprtino, kjer s pomočjo zraka in dvigom nivoja to nečistočo odstranijo, uporabnost emulzije je zato precej daljša in zmanjšala se je specifična poraba olja.

Jožu Staretu, Mitju Kersniku, Petru Papiču in Jožu Parteju je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za predelavo brusilnih glav na brusilnih strojih CM 3 in 4. S predelavo je odpadla gred, zobniški par in mehanizem za preklapljanje menjalnika, spremenili pa so tudi izvedbo tesnenja ležajev ter uvedli tesnenje s semeringi, ki so se v praksi bolje obnesli.

TOZD Okrogli program

Dragu Finžgarju in Francu Berniku je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za prevezavo zaporedja delovnih in vodilnega cilindra na navijalcih. Z novo prevezavo ne prihaja več do zagona navijalcev in s tem do lomljenja batnic cilindrov, saj morajo biti vsi delovni cilindri že pred tem povrnjeni na najnižjo točko in s tem izpod nivoja krožnika, ki se bo zavrtel za ponovni sprejem valjana.

Silvu Kapusu je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za zamenjavo fototelic na sušilni peči EH linije 4. Da bi bilo obratovanje peči varno, je avtor namestil na peči v kanalih drugo vrsto fototelic in pri tem spremenil položaje in odbojna stekla. Sušilna peč obratuje tako brez zastojev z manjšim izmečkom, kar pripomore k večji proizvodnji elektrod.

Silvu Kapusu je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za zamenjavo in prilagoditev el. motorja z zavoro za pogon traku pred pečjo. Avtor je opravil predelavo in zamenjal uvožene el. motorje z domačinimi s pripadajočimi prilagoditvenimi deli. Oba pogona obratujeta brezhibno, kar je pripomoglo k zmanjšanju zastojev in s tem k večji proizvodnji.

Vladimirju Božiču in Milanu Mraku je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za predelavo sesalne tlačne cevi v mlinu. Po predelavi je navedena cev iz poliuretana in je nameščena na oba konca cevi gasilske spojke na silosih in tlačnem stroju za maso. Delo je sedaj lažje in ga lahko opravlja le en delavec.

Vladimirju Božiču je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za ojačitev in podaljšanje nosilnega kavlja za razlaganje žice. Avtor je omogočil, da se lahko naenkrat dvigne in prepelje s kamionom 7 — 8 kolobarjev žice in tako zmanjšal čakalno dobo razkladanja s 50 na 30 minut.

Janezu Černetu, Ljubu Galiču in Edu Dolžanu je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za predelavo hladilnega sistema za hlajenje delovnih kalibrov na progi 320 Ø. Avtorji so s predelavo dosegli, da vsa količina hladilne vode teče v delovno kalibro, obraba valjev in zlomi pa so se občutno zmanjšali.

Jožu Mertlju in Janezu Kovaču je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za novokonstruirano valjčno dovodno skrinjo. Valjčna dovodka prinaša vrsto prednosti: natančnejša je nastavitve dovodke na kalibre, mogoče je natančno premikanje dovodke od ene na drugo kalibro s pomočjo vodil, vijaka in račne, uporablja se lahko valjčki od max. Ø 52 do min. Ø 35 mm in večja je varnost pri delu, kajti pri menjavi dovodk valjavcu ni potrebno stopiti med ogrodja in mnogo manjša je možnost, da se z rokami dotakne vrtečih valjev.

Stanku Sedlarju, Ivanu Lakoti in Jožu Kralju je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za zamenjavo dobaviteljev dolomita za izdelavo varilnih praškov ter predelavo transportnih trakov in silosov. Dobava dolomita iz Kometa Zreče in kasneje iz Samoborke je bila zelo neredna, zato so morali večkrat namesto dolomita uporabljati precej dražji kalcit. Avtorji so se odločili, da preizkusijo

dolomit iz Trebeža in pokazalo se je, da se po kemični sestavi ne razlikuje dosti od prejšnjih dveh, pa tudi precej cenejši je, kot je bil od zunanjih dobaviteljev.

Bogdanu Marinkovskemu je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za zamenjavo razstavljive navijalne koluti na valjavnem stroju Decco s kompaktnimi jeklenimi navijalnimi kolutmi. Z omenjeno zamenjavo se je delo bistveno poenostavilo, odpravljena je izdelava in menjava vijakov za sestavo koluti ter popravlila pri pogostih lomih koluti in izdelava novih. Ročni čas valjavca je bistveno krajši, prav tako tudi fizični napor.

Vladu Repetu, Niku Cenčku in Jožu Torkarju je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za zamenjavo uvoženih zaščitnih pokrovov za stožčaste ležaje z domačinimi. Zaradi pomanjkanja deviznih sredstev in da bi zmanjšali uvoz v Železarni, so prijavitelji izdelali primerno orodje za preoblikovanje pločevine. Izdelani pokrovi tako dimenzijsko kot kvaliteto popolnoma uspešno zamenjujejo uvožene.

Ratiboru Tešanoviču je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za prestavitve varnostnih mejnih stikal in navaritev izklopnega nastavka na pletilnih strojih. Novo mesto namestitve mejnih stikal in privarjeni izklopni nastavek sta prispevala k manjši porabi mejnih stikal, potrebno je manj vzdrževalnih ur in povečala se je proizvodnja.

Hamdiju Kovačeviću in Blagomirju Milutinoviču je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za zamenjavo rotirajočega odvijalca s statičnim in izdelava konzole z izklopnim stikalom na strojih Decco mali. Z izboljšavo se je zaradi zmanjšanja ročnih časov povečala proizvodnja, povečal se je izplen za 20 kg na dan in dimenzija žice je enakomerna.

Jožu Torkarju in Edu Kristanu je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za nov postopek izdelave zvezd za oplaščenje elektrod. Avtorja sta izdelala posebno napravo, ki omogoča natančnejšo nastavitve reber na pesto ter natančnejši prehod mase za oplaščenje, s tem pa se dosega boljša centričnost in kvaliteta elektrod.

Gospodarska gibanja v devetih mesecih

(Nadaljevanje s 1. strani)

žavah oziroma v kumulativnem negativnem finančnem rezultatu poslovanja gospodarstva občine (izguba v

višini 13.498 mio din), kar se vse skupaj kaže v visokih negativnih realnih stopnjah rasti posameznih obračunskih kategorij:

	Načrtovana realna stopnja rasti 1987/86	Dosežena realna stopnja rasti I—IX. 87/I—IX. 86 ¹⁾
Celotni prihodek	2,6	-10,6
Porabljena sredstva	2,5	-9,4
Amortizacija	4,6	+25,0
Družbeni proizvod	3,5	-4,4
Dohodek	3,1	-15,8
Obveznosti iz dohodka	3,5	+24,8
Čisti dohodek	2,8	-23,3
Masa sredstev za bruto os. dohodke	2,5	-3,4
Akumulacija	1,2	-8,3
Industrijska proizvodnja	1,5	-2,6
Izvoz	18,0	+19,8
Uvoz	4,0	-26,6
Zaposlenost — združeno delo	0,4	+0,2

Opomba:

1) Kot deflator za osnovne kategorije je vzeta aritmetična sredina indeksa cen industrijskih izdelkov pri proizvajalcih v SRS in indeksa cen v črni metalurgiji (deflator znaša 180), za izračun realnih osebnih dohodkov pa je vzeta kot deflator indeks cen življenjskih potrebščin (214).

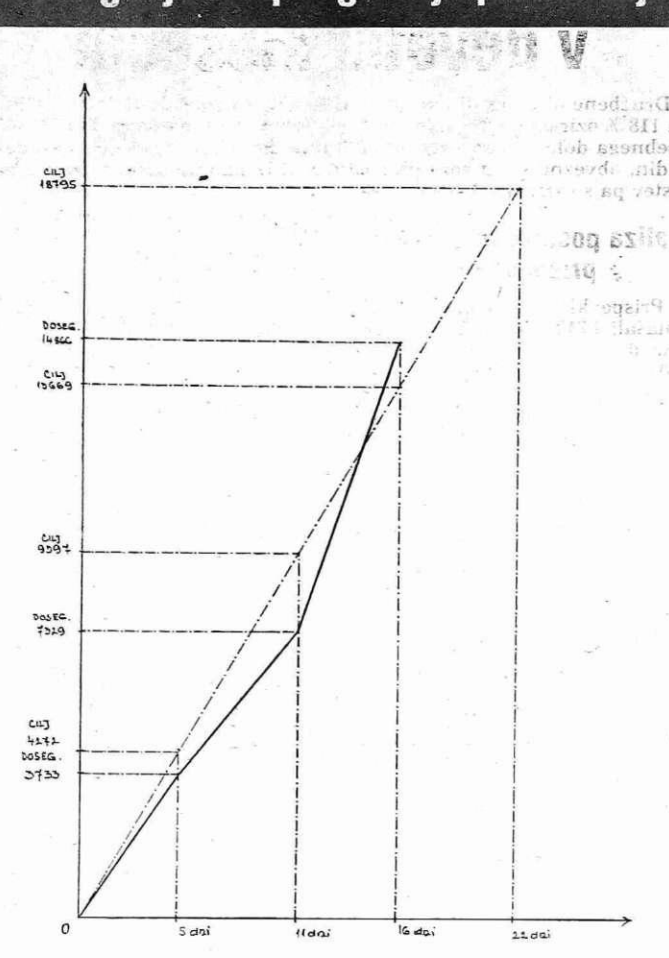
Iz tabele je vidno, da doseženi rezultati z izjemo izvoza in stopnje zaposlenih močno zaostajajo za družbenimi načrti, zapisanimi z letno resolucijo. To velja tudi za skupno obračunano amortizacijo (amortizacija vključno z revalorizacijo amortizacije), ki sicer kaže na močno realno rast sredstev za amortizacijo, ki

pa se po odbitju revalorizacije amortizacije spremeni v negativno rast (-9,7), kar potrjuje tudi obračunana amortizacija nad predpisanimi minimalnimi stopnjami, ki je v primerjavi z lanskim letom nominalno manjša za dobrih 42 %, upoštevajoč inflacijo pa so ta sredstva realno skršena samo še na dobro četrtino lanskoletnih. Tudi pri realnih osebnih dohodkih so resolucijske napovedi obrnjene na glavo (povečanje za 2,5 %), saj so ob vse hitrejši in hitrejši rasti življenjskih stroškov prešli v trend upadanja (padec za -3,4 %). Skoraj vse realne stopnje rasti posameznih kategorij (izvzeta zunanjetrgovinska menjava) so negativne, nominalni porasti posameznih kategorij pa tako nizki, da bi negativne realne stopnje rasti prelevili v pozitivne le v primeru, če bi se inflacija pri nas še vedno gibala tam nekje okoli dobrih petdesetih, predvsem pa nekako še vedno obvladljivih odstotkov.

Vabimo na predstavitev in razstavo strokovne literature

od 4. decembra do 11. decembra v študijski sobi strokovne knjižnice Železarne Jesenice.

doseganje skupnega cilja poslovanja

V šestnajstih dneh meseca novembra smo dosegli 14.866 mio din realizacije ali 108 % cilja. To doseganje cilja pa ni realno, ker so se cene izdelkom s 15. novembrom 1987 povišale za 60 %, kar pa v cilju še ni zajeto.

Obvestilo zadružnikom

Finančna služba stanovanjske zadruge »ŽELEZAR« obvešča članke zadruge, da zaradi inventure in priprave na zaključni račun za leto 1987 ne bo izdajala naročilnic od 10. decembra 1987 do 31. januarja 1988.

Za uspešno poslovanje finančne službe v novem poslovnem letu bo potrebno več finančne discipline in poravnave finančne obveznosti. Naročilnice, izdane v letu 1987, zapadejo 15. decembra 1987.

Stanovanjska zadruga
»Železar«

Za ilustracijo prikažimo za obravnavano obdobje januar—september 1987 še gibanje cen, kakor jih objavlja Zavod SRS za statistiko:

	I—IX. 87 I—IX. 86	IX. 87 IX. 86	I—IX. 87 86	IX. 87 VIII. 87
1. cene industrijskih izdelkov pri proiz.	191,3	221,8	178,0	109,1
2. cene na drobno skupaj	214,2	237,5	195,3	109,6
3. cene gostinskih stor.	215,6	249,0	197,9	107,3
4. cene življenjskih potrebščin	214,1	241,9	195,3	110,8
5. črna metalurgija	167	195,2	158,4	104,3

Pri tem naj kot eno izmed pomembnih značilnosti gibanja cen poudarimo zaostajanje rasti cen v črni metalurgiji, ki v obdobju I—IX. 1987 za rastjo cen industrijskih izdelkov pri proizvajalcih v SRS za-

ostajajo za več kot četrtino. Pri tem pa naj temu podatku za še boljše ilustracijo samega problema dodamo še podatek, da črna metalurgija v občini še vedno ustvari kar 43 % vsega družbenega proizvoda občine.

Tudi primerjava rasti posameznih obračunskih kategorij in kazalcev s povprečnimi v regiji in republiki kaže na veliko zaostajanje gospodarskih rezultatov občine Jesenice, kar potrjuje naslednja tabela:

	SR Slovenija	Gorenjska	gospodarstvo obč. Jes.
Celotni prihodek	98	88	61
Porabljena sredstva	98	84	63
— stroški amortizacije	144	138	125
Doseženi dohodek	99	95	53
Ustvarjeni čisti dohodek	88	81	38
Razporejeni čisti dohodek	93	89	80
— bruto osebni dohodki	135	118	107
— akumulacija	17	21	-10
delež izvoza v celot. prih.	5	4	32
ekonomičnost (CP/PS)	+0	2	-1
donosnost rentabilnost	4	8	-24
stopnja kumul. sposobnosti	-38	-32	-56
mesecni BOD na delavca v din	222.424	227.407	208.705
Izguba v mio din	226.458	24.374	13.498

Za premik v smeri izboljšanja skorajda katastrofalnih gospodarskih rezultatov, ki ne omogočajo dolgoročnega preživetja niti družbi kot celoti, še manj pa posamezniku kot delu te družbe, bo vsekakor potrebno v okviru danih možnosti manevrski prostor, ki nam še ostaja, bolje izkoristiti ter prekiniti s tradicionalno ležernim odnosom do dela,

katerega rezultat bo slej ko prej vsakdo izmed nas občutil tudi na svoji koži. Rešitev, ki v nekega smislu pomeni pravzaprav preživetje, nam tako omogoča edino boljše, predvsem pa produktivnejše delo oziroma podjetniška strategija polne zaposlenosti slehernega izmed nas. Zato ne oklevajmo!

Miha Lah

Družbene obveznosti v devetih mesecih

Družbene obveznosti Železarne Jesenice so znašale 15.175 mio din, kar je za 118 % oziroma 8.228 mio din več kot v devetih mesecih 1986. Prispevki iz osebnega dohodka so znašali 4.912 mio din, obveznosti iz dohodka 5.842 mio din, obveznosti, ki smo jih financirali iz akumulacije oziroma lastnih sredstev pa so znašale 4.421 mio din.

Analiza posameznih skupin prispevkov

I. Prispevki iz osebnega dohodka so znašali 4.912 mio din in so se glede na devet mesecev 1986 povečali za 108 % oziroma za 2.550 mio din.

Nespremenjene prispevne stopnje so ostale pri prispevku skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, dodatnem prispevku solidarnosti za Črno goro, pri posebnem republiškem prispevku (davku) iz OD, pri občinskem prispevku (davku) iz OD, pri republiškem davku iz OD za dopolnilno delo ter pri davku za pogodbeno delo. Prispevne stopnje so se zmanjšale pri prispevku zdravstvenega varstva, skupnosti otroškega varstva občine po domicilu, občinski kulturni skupnosti ter republiški kulturni skupnosti.

Ostale tri prispevne stopnje so se povečale. Najbolj se je povečala prispevna stopnja pri občinski temeljni izobraževalni skupnosti, občinski skupnosti otroškega varstva (po delovnem mestu), manjše povečanje stopnje pa je bilo pri občinski telesnokulturni skupnosti. Z aprilom lanskega leta se je nehal plačevati prispevek republiški skupnosti otroškega varstva.

II. Prispevki iz dohodka oziroma čistega dohodka so znašali 10.263 mio din in so se povečali za 124 % oziroma za 5.677 mio din.

Ob izdelavi periodičnega obračuna za devet mesecev smo prvič upoštevali tudi novosti zakona o celotnem prihodku in dohodku, ki so stopile v veljavo s 1. julijem 1987 in se nanašajo na ugotavljanje in razporejanje dohodka in čistega dohodka. Pri obračunavanju in pokrivanju obveznosti iz dohodka za prvo polletje smo upoštevali določila starega zakona, za tretje četrtletje pa že novosti, ki se nanašajo predvsem na prednostni vrstni red pokrivanja posameznih obveznosti iz dohodka in čistega dohodka. Te novosti so se kazale pri temeljnih organizacijah, ki so poslovale z izgubo, oziroma so dosegle nezadostno višino dohodka, da bi pokrile vse obračunane obveznosti (Taliinice, Ploščati program, Okrogli program, Tehnične dejavnosti). Po novih določbah zakona so iz dohodka najprej pokrile obveznosti, ki niso odvisne od velikosti ustvarjenega dohodka, bruto osebne dohodke iz živega dela ter obveznosti, ki so odvisne od ustvarjenega dohodka le v višini, obračunani za prvo polletje (po starem zakonu). Že po pokritju teh postavk pa so temeljne organizacije ugotovile izgubo, zato v celoti niso pokrile obveznosti, ki so odvisne od ustvarjenega dohodka ter se nanašajo na tretje četrtletje. Te obveznosti torej ne povečujejo izgube.

1. Prispevki za splošne družbene potrebe so znašali 1.429 mio din in so se v primerjavi z devetimi meseci lani povečali za 114 % oziroma za 760 mio din.

V tej skupini prispevkov sta dva prispevka neodvisna od višine ustvarjenega dohodka. To sta prispevek za SLO in DS ter prispevek za solidarnostno štipendiranje, ki ju obračunavamo od osnove bruto OD in smo ju pokrili v višini celotne obračunane obveznosti za devet mesecev. Vsi ostali prispevki te skupine pa so odvisni od višine ustvarjenega dohodka. Davek iz dohodka je znašal 62 mio din in je za 62 % manjši od obračunane davka za enako obdobje lani. Obveznost za Železarno je nižja, ker je davčni zavezanec ob izgubi oproščen plačila določenega dela davka in zaradi negativnih osnov za izračun davka (nezadostna višina ustvarjenega dohodka).

V letošnjem letu posebnega republiškega davka iz dohodka ne plačujemo (v devetih mesecih lani smo ga plačevali po stopnji 1 % od osnove in na način, ki je določen z zakonom o davku, brez upoštevanja olajšav in oprostitev).

Prispevek za solidarnost iz dohodka je znašal 7 mio din in je bil za 7 mio din manjši kot v devetih mesecih 1986, oziroma je bil manjši za 52 %. Po zakonu se solidarnostni prispevek obračunava enako, kot se plačuje davek iz dohodka in je, kot pri republiškem davku iz dohodka, davčni zavezanec ob izgubi oproščen plačila določenega dela davka.

Posojilo skladu federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin obračunava jo te-

meljne organizacije od poslovnega sklada po prispevnih stopnjah 1,3; 2,1; 3,5 in 4,2. Prispevne stopnje so ostale nespremenjene. Posojilo je znašalo 1.097 mio din in je višje za 315 % oziroma za 833 mio din. Povečalo se je predvsem zaradi povečane osnove.

Z lanskim aprilom je prenehal veljati zakon o samoupravnih interesih skupnosti za ekonomske odnose s tujino in delo republiške SISEOT. V letošnjem letu tega prispevka zato ne plačujemo.

Prispevek Gospodarski zbornici (republiški in zvezni), ki ga obračunavamo po stopnjah 0,127 % in 0,0782 % od dohodka, je v devetih mesecih letos znašal 30 mio din in je bil višji za 32 %.

Višina vloženega zahtevka za refundacijo že plačanih prispevkov v tretjem četrtletju, ki so odvisni od višine ustvarjenega dohodka, je znašala 22 mio din.

2. Prispevki za skupno porabo na področju socialne varnosti so znašali 2.463 mio din in so se povečali za 131 % oziroma za 1.397 mio din. V tej skupini so vsi prispevki odvisni od višine ustvarjenega dohodka (razen dela stanovanjskega prispevka, ki se pokriva iz čistega dohodka) in smo zanje zahtevali refundacije v vrednosti 588 mio din.

Prispevek iz dohodka za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, ki ga obračunavamo od poslovnega sklada, je znašal 293 mio din in se je povečal za 27 % zaradi višje osnove za izračun prispevka.

Povečala se je prispevna stopnja prispevka za invalidsko in pokojninsko zavarovanje za nesreče pri delu. Prispevek smo lani obračunavali po stopnji 3,6 % od bruto OD, letos pa po stopnji 6,2 %. Vrednostno je prispevek znašal 1.049 mio din in se je povečal za 286 % oziroma za 777 mio din glede na enako obdobje lani.

Prispevna stopnja prispevka iz dohodka za beneficirano delovno dobo je ostala enaka, prispevek pa je znašal 127 mio din in se je povečal za 88 % v primerjavi z devetimi meseci lani.

V tej skupini prispevkov se je zmanjšala le prispevna stopnja prispevka iz dohodka za zaposlovanje in socialno varnost, in sicer 0,21 % na 0,19 %. Pri ostalih prispevkih so prispevne stopnje ostale nespremenjene, povečanje prispevkov pa je v okviru povečanja osnove (bruto OD).

Sredstva za zadovoljevanje stanovanjskih potreb skupne porabe so se doslej zagotavljala iz začasnih oziroma dokončnih razporeditev čistega dohodka in so se lahko že med letom porabljala. Po novem zakonu o celotnem prihodku in dohodku pa sme temeljna organizacija tisti del čistega dohodka, ki je ob peirodičnih obračunih med letom začasno razporejen za stanovanjske namene skupne porabe, uporabljati le za obratna sredstva. Šele tisti del čistega dohodka, ki je po zaključnem računu dokončno razporejen za stanovanjske potrebe skupne porabe, se lahko uporabi za namene, za katere je razporejen.

Sredstva za sofinanciranje kadrovskih stanovanj manj razvitih, za vzajemno združevanje sredstev, namenska sredstva za kreditiranje stanovanj v občini in za vzdrževanje stanovanjskih hiš ter sredstva za lastno stanovanjsko gradnjo, ki se pokrivajo iz čistega dohodka, smo ob devetih mesecih obračunali, uporabljati pa jih do dokončne razporeditve ne smemo.

3. Prispevki za skupno potrošnjo v SIS družbenih dejavnostih so znaša-

li 2.602 mio din in so se povečali za 106 % oziroma za 1.342 mio din. Vsi prispevki v tej skupni so odvisni od višine ustvarjenega dohodka. Zahtevali smo refundacije v skupni vrednosti 822 mio din. Prispevki iz dohodka republiški in posebni izobraževalni skupnosti so znašali 595 mio din in so se povečali za 83 %. Prispevna stopnja republiški izobraževalni skupnosti se je povečala od 0,32 % na 0,62 %, prispevna stopnja posebne izobraževalne skupnosti pa se je povečala od 1,65 % na 2,08 %, večja pa je tudi osnova za obračun (dohodek).

Prispevki iz dohodka republiški, posebni in občinski raziskovalni skupnosti so znašali 299 mio din in so bili glede na devet mesecev 1986 večji za 118 %. Prispevne stopnje za vse tri raziskovalne skupnosti so se povečale. Prispevek iz dohodka za zdravstvo je znašal 1.707 mio din in se je povečal za 114 %. Prispevna stopnja tega prispevka se je povečala od 9,65 % na 10,15 %.

4. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na področju infrastrukture so znašali 2.589 mio din in so se povečali za 208 % oziroma za 1.750 mio din. Za vzdrževanje in gradnjo magistralnih in regionalnih cest SRS smo združili 95 mio din, za financiranje luške infrastrukture smo združili 12 mio din, za financiranje razvoja železnice 73 mio din, za razvoj naftoplinkega gospodarstva 47 mio din, za financiranje letališke infrastrukture 3 mio din ter za financiranje infrastrukturnih objektov RTV 9 mio din. Povečala se je le prispevna stopnja za razvoj naftoplinkega gospodarstva (od 1,82 % na 2,0 %), ostale prispevne stopnje pa so ostale nespremenjene, združevanje sredstev za financiranje infrastrukturnih objektov RTV pa je v letošnjem letu nov prispevek.

Za financiranje gradnje elektroenergetskih objektov smo združili 2.319 mio din, kar je za 222 % več kot v devetih mesecih lani. Prispevne stopnje so ostale nespremenjene, višje pa so osnove za obračun obveznosti (fakturirana poraba). Za razvoj PTT smo v devetih mesecih 1987 združili 30 mio din.

5. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih so znašali 941 mio din in so večji za 49 % oziroma za 308 mio din. Vsi prispevki iz te skupine so odvisni od višine dohodka in smo zanje zahtevali refundacijo v skupni vrednosti 263 mio din.

Splošni vodni prispevek SRS je v devetih mesecih letos znašal 91 mio din in je bil za 8 % manjši kot v enakem obdobju lani. Prispevna stopnja je ostala nespremenjena.

Prispevek za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo je znašal 69 mio din in se je zmanjšal za 4 %. Prispevek se obračunava in plačuje po stopnji 1,5 % od davčne osnove B. Prispevek za pokritje dela stroškov enostavne reprodukcije ŽTP je znašal 485 mio din in je bil večji za 63 %. Prispevna stopnja je ostala nespremenjena. Tudi pri prispevku občinske skupnosti Jesenice za ceste in za požarno varnost občine jesenice so ostale prispevne stopnje nespremenjene, povečanje gre le na račun višje osnove za obračun, ki je pri teh dveh prispevkih bruto OD.

6. Prispevek za SIS Komunala Jesenice je znašal 238 mio din in se je povečal za 102 % zaradi višje osnove za obračun (bruto OD), prispevna stopnja pa je ostala nespremenjena. Tudi ta prispevek je odvisen od velikosti ustvarjenega dohodka, refundacija zanj pa je znašala 84 mio din.

Vesna Janc

Obvestilo

Bralke in bralce Železarja obveščamo, da naslednja številka glasila izide 10. decembra. Dopisnike naprošamo, da svoje prispevke za prvo decembrsko številko oddajo pravočasno.

Uredništvo

Družbene obveznosti v devetih mesecih 1987

Vrsta prispevka	v 000 din		Indeks
	I.—IX. 1986	I.—IX. 1987	
I. Prispevki iz osebnega dohodka	2.361.513	4.911.976	208
II. Prispevki iz dohodka oziroma čistega dohodka (1 do 6)	4.585.994	10.262.734	224
1. Prispevki za splošne družbene potrebe	668.750	1.429.029	214
2. Prispevki za skupno potrošnjo na področju socialne varnosti	1.066.557	2.462.974	231
3. Prispevki za skupno potrošnjo v SIS družbenih dejavnostih	1.260.447	2.602.206	206
4. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na področju infrastrukture	839.525	2.589.223	308
5. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih	633.012	941.572	149
6. Prispevki za ostala financiranja	117.703	237.730	202
Skupaj družbene obveznosti (I. + II.)	6.947.507	15.174.710	218

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 30. NOVEMBRA DO 13. DECEMBRA

30. novembra, Jože KOBENTAR, kadrovskega sektorja, Jesenice, Hrušica 19.
1. decembra, Vladimir OBLAK, Strojne delavnice, Jesenice, Titova 1, ☎ 81-727.
2. decembra, Jože KRAMAR, Energetika, Mojstrana, Dovje 129, ☎ 89-129.
3. decembra, Oskar KURNER, sektor za razvoj in raziskave, Jesenice, Tavčarjeva 9, ☎ 81-214.
4. decembra, Aleš LAGOJA, sektor za razvoj in raziskave, Jesenice, Titova 22, ☎ 82-826.
5. decembra, Sašo MANDELJC, Valjarna bluming štekel, Jesenice, Tomšičeva 88, ☎ 82-054.
6. decembra, Valentin MARKEŽ, Vzdrževanje, Jesenice, Cesta talcev 4, ☎ 83-345.
7. decembra, Leon MESARIČ, Željalnica, Jesenice, Titova 3, ☎ 81-216.
8. decembra, Srečo MEŽNAR, Jeklovlek, Mojstrana, Dovje 107 a, ☎ 89-040.
9. decembra, Janez KOMEL, marketing, Jesenice, Janševa 6, ☎ 81-026.
10. decembra, Jože OSVALD, Livarna, Rateče 21, ☎ 88-012.
11. decembra, Janko PERNE, sektor inženiring, Jesenice, Titova 20, ☎ 81-904.
12. decembra, Miloš PIŠČANEC, plan procesa, Jesenice, Prešernova 23, ☎ 83-803.
13. decembra, Janez POLJŠAK, poslovodni odbor, Hrušica 12.
Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.
V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovodnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

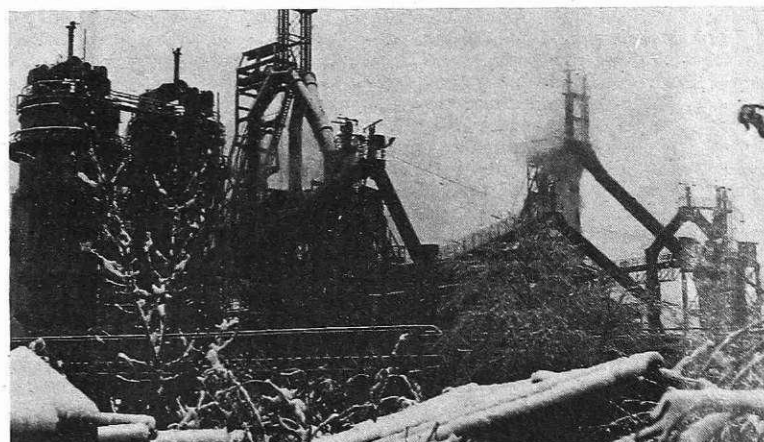
Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 30. 11.	Primož Žvab	Alojz Varl
Torek — 1. 12.	Aleš Robič	Vlado Repe
Sreda — 2. 12.	Alojz Slivnik	Janez Faletič
Četrtek — 3. 12.	Pavel Zupan	Ahmed Telalović
Petek — 4. 12.	Berti Krapež	Damjan Gasar
Sobota — 5. 12.	Stane Mencinger	Mirko Zupan
Nedelja — 6. 12.	Martin Brumat	Bogomir Svetina
Ponedeljek — 7. 12.	Franc Novak	Franc Bassanese
Torek — 8. 12.	Marjan Trontelj	Alojz Lebar
Sreda — 9. 12.	Franci Zupančič	Klavdij Mlekuz
Četrtek — 10. 12.	Jože Cej	Karel Koblar
Petek — 11. 12.	Milan Ravnik	Dušan Šmid
Sobota — 12. 12.	Igor Logar	Alojz Mesojedec
Nedelja — 13. 12.	Sašo Dolžan	Aleš Soklič

Služba obratne ambulante

Od 2. do 5. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
V soboto, 5. decembra, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražiša in III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.
POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
V soboto, 5. decembra, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
Od 7. do 12. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
Dispanzer za borce od 6.30 do 7.30.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
V soboto, 12. decembra, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej in III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.
Za borce od 7. do 8. ure.
POPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.
V soboto, 12. decembra, samo dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.
V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. ure do 10.30, popoldan od 12. ure do 17.30.
Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

Od 28. do 30. novembra, Brane MARKIZETI, Jesenice, titova 4 a, ☎ doma 83-596, ☎ v službi 83-281.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do torka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

V tork, 24. novembra (foto: Irena Kučina)

Seja delavskega sveta TOZD KOMERCIALA

Delavski svet TOZD Komerciala je na svoji 11. redni seji 17. novembra obravnaval devetmesečno poslovno poročilo. Samoupravne delovne skupine TOZD Komerciala so imele naslednje pripombe:

— v poslovnem poročilu je dan premajhen poudarek pogojem plašmana naših izdelkov na trgu,

— notranji ukrepi za izboljšanje poslovanja so res že v septembru prinesli boljše rezultate, a še vedno ne pozitivne. Pozitivno poslovanje je mogoče doseči šele ob novih prodajnih cenah,

— dali naj bi večji poudarek analizi notranjih dejavnikov, ki vplivajo na uspeh poslovanja.

Delavski svet je sprejel poročilo o izvajanju ukrepov za sanacijo poslovnih rezultatov in dodal nekatere nove naloge. Poseben poudarek je dan urejevanju cenovnih odnosov,

pogojem prodaje in nabave na domačem in tujem trgu ter redni preskrbi potrebnih materialov.

Delavski svet je ugotovil, da na obnovo samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev v sklad skupnih rezerv gospodarstva občine Jesenice ni bilo bistvenih pripomb.

Delavski svet je imenoval člane naslednjih inventurnih komisij: centralne inventurne komisije in komisije za popis denarnih sredstev in obveznosti, komisije za popis osnovnih sredstev in komisije za popis orodja v rabi po zadolžitvah.

Glede odprodaje sodov in potrebne priprave regulativa so delegati sprejeli stališče, da se le-ti odprodajo po tekoči veljavni ceni starega železa, kar velja za sode, ki se ne vračajo — odgovorni skladiščniki.

Na 10. seji delavskega sveta 5. novembra je SEO predložil in razložil primerjalno analizo osebnih dohod-

kov za komercialo na nivoju SOZD. Analiza je bila sprejeta in postavljena zahtevano dopolnitvi organizacijske primerjave in izločitvi vseh izrednih učinkov. Na 11. seji je bila podana informacija, da bo analiza izdelana in razlagana do konca meseca novembra.

Že na šesti seji delavskega sveta TOZD Komerciala 25. junija so delegati zahtevali, da se do konca leta vodi evidenco o učinkih po ukinitvi PDC in izdela analiza o PDC. Delegati so bili seznanjeni, da bo informacija o PDC posredovana delegatom delavskega sveta Železarne na seji 26. novembra.

Delavski svet je na 10. seji potrdil tudi poročila stalne inventurne komisije za skladišči 91 in 40 ter na 11. seji dodal, da bo o tem ponovno razpravljalo, ko bodo ustrezne službe dobile dodatne podatke.

GM

Janezu Gmajnarju v slovo

Rodil se je 26. decembra 1920 v delavski družini na Koroški Beli, obiskoval osnovno in meščansko šolo ter se izučil za strugarja. V železarni se je zaposlil 25. februarja 1938 in kot KV strugar delal do 14. aprila 1944, ko je aktivno vstopil v NOB. Štiri mesece je bil v transportni četi PGK za Gorenjsko, kasneje pa v zaščitnem bataljonu območne komande za Gorenjsko do 1. julija 1945. Tri leta je bil nato aktivni oficir, konec leta 1948 pa se je spet zaposlil v železarni. Bil je šef sprejemnega oddelka in vodja kadrovske evidence na kadrovskem sektorju ter višji administrativni manipulant v prodajnem oddelku, konec leta 1951 pa se je spet zaposlil kot strugar v strugarstvu. Ob delu je leta 1955 dokončal metalurški delavski tehnikum, napredoval v pomočnika delovodje in kasneje opravljal dela referenta

za valje. 1. februarja 1961 je prevzel vodenje strugarne valjev in to delo vzorno opravljal vse do upokojitve v letu 1978.

Bil je v ustanovnem odboru DSIT in DIATI ter ves čas aktiven, za svoje delo je dobil več novatorskih priznanj in nagrad, podeljen pa mu je bil tudi naslov častnega člana društva.

Za uspešno in poštovno delo pri razvijanju in utrjevanju socialističnih samoupravnih odnosov je leta 1975 dobil spominsko plaketo, leta 1983 spominsko značko OF in štiri mesece pred smrtjo priznanje OF slovenskega naroda.

Skoraj vso delovno dobo je svoje znanje in energijo razdal v železarni, največ pa je prispeval k razvoju in dobremu delu v strugarstvu, zato ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Sodelavci

Odbori za gospodarstvo

TOZD Ploščati program

Odbor za gospodarstvo v TOZD Ploščati program je na 9. seji 30. oktobra ocenil izvrševanje plana v oktobru ter potrdil plan za mesec november. V vseh obratih temeljne organizacije se lahko pohvalijo, da so v oktobru dobro delali. Izjema je bila le Hladna valjarna Bela, kjer plana niso dosegli zaradi izpada linije Crno in nepravčasne dobave vložka iz CSSR. Ugotovili so, da bodo odpremili 19.000 ton v vrednosti 12,8 milijona dinarjev. Adjustaži blumming-štekel je odbor priznal 100-odstotno doseganje predvidenega programa zaradi remonta Custodis peči (remont kljub opozorilom ni upoštevan pri izdelavi plana), prav tako pa tudi Hladni valjarni Bela. Seznanil se je tudi z analizo zvišanja in znižanja strokov.

Program za mesec november je bil sprejet s pripombo, da se morajo za vse obrate v delovni organizaciji pri izdelavi oziroma korekciji plana upoštevati enaki kriteriji, če za to obstajajo objektivni razlogi.

Na devetmesečno poslovno poročilo odbor ni imel nobenih pripomb.

Potrdil je tudi predlagano sodno poravnano, na osnovi katere se Marjanu Ermanu prizna delež pri izdelavi brusilnega stroja BSC 4000 (od idejnega osnutka do obratovanja) v višini 231.436 din.

Delovna skupnost skupnih služb

Sklepe konstituantne seje odbora za gospodarstvo v delovni skupnosti skupnih služb smo prejeli nekoliko pozno, saj je bila seja že 30. septembra. Za predsednico oziroma namestnico odbora sta bili soglasno izvoljeni Neda Karba in Irena Cepič. Odbor je delavskemu svetu predlagal, da odproda nekatera osnovna sredstva, ki za Železarno niso več uporabna (seznam osnovnih sredstev žal k sklepom ni priložen). Predsednico je tudi zadolžil, da delavskemu svetu da pobudo o ponovni uvedbi premakljivega delovnega časa, od poslovnega odbora pa je zahteval, da posreduje delavskemu svetu rezultate analize o koriščenju PDC ter

datumsko določi začasnost ukrepa. Obenem naj posreduje tudi rezultate, ki so bili doseženi na osnovi ukinitve.

Na vodstvo projekta Jeklarna 2 je odbor naslovil zahtevo, naj sestavi poimenski seznam delavcev, ki so prejeli nagrade in višine nagrad, ki so jih posamezniki prejeli. Direktor je sektorjev je odbor zadolžil, da ga mesečno informirajo o delavcih, ki so imeli nadure.

Čeprav je odbor sklenil, da se bo sestajal redno vsak mesec, sklepov oziroma zapisnika iz meseca oktobra doslej na CSI še nismo prejeli.

CSI — BL

Preklic

Preklicujem izkaznico za vstop v Železarno z del. številko 32313.

Miran Knežević

Dokončala je študij

NUŠA BUNDALO iz TOZD Komerciala je v septembru uspešno končala študij na VEKŠ Maribor in si pridobila naziv »ekonomist«. Čestitamo!

Pregled sestankov SDS

(Iz »Programa samoupravnih aktivnosti za november« — nadaljevanje)

TOZD Tehnične dejavnosti

Iz OBRATA ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo obrata, energetiki 1, 2, 3 in 4, parne naprave 1, 2, 3 in 4, delavnica toplotne energije, delavnica elektroenergije, delavnica PIV energije ter PIV energija 1, 2, 3 in 4. SDS vodstvo obrata energetike se je v zvezi z izgubo v devetih mesecih v TOZD TEHNIČNE DEJAVNOSTI (296 707 000 din) odločila, da bodo pregledali poslovanje v dejavnosti in sprejeli sanacijski program. SDS energetiki 1, 2, 3 in 4 je imela k devetmesečnemu poslovnemu poročilu naslednje pripombe oziroma vprašanja: V zvezi z vodnimi elektrarnami pojasnjujejo, da predvidene proizvodnje niso dosegli zaradi šestmesečnega izpada hidroelektrarne Javornik, za katero je bil zagon predviden že v septembru lanskega leta. Toplotna elektrarna ni obratovala zaradi pomanjkanja strojnikov. Pripombe imajo tudi v zvezi z električno energijo, ki jo kupujemo. Pravijo, da je razlika med planom in realizacijo nastala zaradi zagona Jeklarn 2, pri čemer posebej poudarjajo, da električna energija ni bila uporabljena kvalitetno. (»Kje je 130 zgrešenih sarž? Ena sarža porabi 50–60 MWh«). Omenjajo tudi, da je bila cena električne energije načrtovana »v okviru zvezno načrtovane inflacije« ter da je znano, da se je cena električne energije v Elektrogospodstvu Slovenije gibala nesorazmerno s cenami izdelkov. SDS parne naprave 2 predlaga, naj bi se strojnikom vodarne pisalo po dve uri za manjkajočega delavca, ker upravljajo s CTIP sistemom, in ga nimajo v svojem zapisu del in nalog. Menijo tudi, da bi bilo za pihanje kotlov potrebno zaposliti dva delavca. SDS parne naprave 4 predlaga, da bi v parni centrali začeli delati po sistemu 12–24. Tako bi delno ublažili pomanjkanje delavcev. Tudi tu menijo, da bi bilo treba za pihanje kotlov zaposliti dva delavca, (da nam ne bo treba plačevati delavce drugih firm). SDS delavnica toplotne energije še vedno ni dobila odgovora na točko 2.c. sestanka v mesecu avgustu. Pripombe SDS delavnica elektroenergije so precej podobne pripombam energetikov. Zaskrbljuje jih odhod strokovnega in tehničnega kadra iz delovne organizacije. Posledice pomanjkanja kadra čutijo v TOZD Tehnične dejavnosti: kažejo se kot potreba po najemanju zunanjih izvajalcev, kar navsezadnje povzroča zvišanje stroškov vzdrževanja. Opozarjajo tudi na izpad dohodka zaradi kvalitetno zgrešenih sarž na elektropečeh ob nezmanjšanih stroških energije. Ocenjujejo tudi, da je poraba energije na tono jekla v novi elektropeči Demag večja, kot je bilo predvideno s planom. Tudi cene električne energije so bile večje, kot je bilo predvideno s planom. Do izpada proizvodnje lastne energije je prišlo zaradi zakasnitve obratovanja HE Javornik, pri ostalih vodnih elektrarnah pa tudi zaradi izredno suhega leta (premalo padavin) zaradi neobratovanja Hog III. Večina članov SDS PIV energija — 3 je bila proti sporazumu o združevanju sredstev skupnih rezerv gospodarstva občine Jesenice. Utemeljitve je takšne: »Železarna ima sama težave z izgubo nad devet milijard in si tudi s tem sporazumom ne bo nič pridobila. Že vnaprej se ve, da bo za marsikatero delovno organizacijo uporabljen 16. člen tega sporazuma.«

Iz OBRATA TRANSPORT smo prejeli zapisnike SDS vodstvo obrata, promet+ vleka 1, 2 in 4, tovarni promet, tehtalci, garaža, lokomotivna delavnica, vozovna delavnica, delavnica

motornih vozil, elektromotorna delavnica ter vzdrževanje proge. SDS vodstvo obrata se pritožuje, da še vedno ni prejela odgovora na vprašanje, ki ga je postavila na sestanku 19. januarja 1987 pod točko 3.2. V zvezi z devetmesečnimi poslovnimi rezultati si SDS zastavlja vprašanje, koliko sredstev je namenjenih v sklad za federacijo oziroma za tako imenovani »budžet«. Tudi SDS tovarni promet v poslovnem poročilu pogrša podatek o tem, koliko sredstev namenjamo za dodatno financiranje zveznega proračuna. Želijo pojasniti. Na sestanku so se tudi dogovorili, da bodo bolje skrbeli za stroje. SDS garaže ima več pripomb na stanje cest na Javorniku, Jesenicah in Beli. Za Javornik opozarjajo, da so vozila še vedno parkirana na mostu in na cesti ter da vhod v lužilnice še vedno ni prehodni za večja vozila. Na Jesenicah je nemogoč prehod v HVŽ in lahko pride do nezgode, poleg tega ni niti dobro osvetljen. Na Beli v čistilnici bluminga ni prostora za zaboje, s katerimi odvažajo škajo. Koliko sredstev gre za dodatno financiranje zveznega proračuna zanima tudi člane SDS lokomotivna delavnica, vozovna delavnica ter delavnica motornih vozil. Delavci lokomotivne delavnice so tudi zahtevali, da se čimprej nekaj ukrene z lokomotivo Ganz-Mavag. SDS elektromotorna delavnica ugotavlja, da kljub dobremu delu v preteklih mesecih njihov osebnih dohodek ni zadovoljiv. SDS vzdrževanje proge se pritožuje, da niso prejeli odgovorov na zastavljena vprašanja. Pod razno pa vprašujejo, kdo je prevzel tire in tirne naprave v novi jeklarni. Po njihovem mnenju namreč delo ni bilo do konca opravljeno. Zahtevajo odgovor! Pritožujejo se, da tudi delo na haldi ni dobro opravljeno in da bo zato v zimskem času prišlo do težav pri odstranjevanju snega.

TOZD Ploščati program

Iz OBRATA HLADNA VALJARNA BELA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo-odprema, lužilnica + priprava vložka 1, 2, in 3, žarilnica 1, 2, 3 in 4, adjustaža + strojna adjustaža 1, 2 in 3 ter valjarna 1, 2, 3 in 4. SDS vodstvo obrata — odprema je imela v zvezi z devetmesečnim poslovnim poročilom pripombe glede produktivnosti in izplena. Pri produktivnosti naj bi se upoštevala obračunska teža in ne samo količina (norma tona), se pravi odvisno od strukture. V zvezi z izplenom, ki je v devetih mesecih zelo padel, se vprašujejo, ali je vzrok v previsokem planu ali pa morda v slabem delu. Vzrok za slab izplen je po njihovem mnenju morda tudi v še ne popolnoma osvojeni tehnologiji ali slabem materialu, ki ga dobe iz drugih obratov. Tudi SDS lužilnica + pripravo vložka 1 moti, da se produktivnost ocenjuje samo glede na količino, ne upošteva pa se morebitne izboljšave asortimenta. Nadalje omenjajo, da se sanacijski ukrepi ponavljajo, ne da bi se upoštevale spremenjene razmere na našem trgu ter da nikjer niso vidni rezultati reorganizacije. Pod razno zahtevajo pojasnila v zvezi z govoricami, ki so se razširile po Železarni. Gre, kot navajajo, za krajo cisterne in neustrezen sklep disciplinske komisije, izginotje dveh osebnih avtomobilov znamke golf, nakup rezervnih delov za osebni avto golf pred uvedbo sistema rent-a-car, nakup videorekorderjev in glasbenih stolpov (centrov), izplačilo 1,6 milijarde dinarjev privatnikom, ki delajo v Železarni ali opravljajo zanje storitve. Zanimajo jih tudi, kako je potekalo izobraževanje kadrov za Jeklarno 2 v tujini, število dni izobraževanja in število delavcev, ki se ga je udeležilo ter število izplačanih dnevnih. SDS lužilnica + priprava vložka 2 opozarja, da je treba urediti ogrevanje na CBL. SDS lužilnica + priprava vložka 3 v zvezi s poslovanjem vprašuje, »kje so rezultati in obljube o boljši organizaciji, delu in boljšem osebnem dohodku in vse ostalo, kar smo

si obetali od nove reorganizacije«. Tudi ta SDS zahteva »pošten in odkrit odgovor na najrazličnejše govorice, ki se širijo po Železarni tudi širše, o kriminalu in drugih nepravilnostih, ki se dogajajo, pa ne od včeraj, v Železarni«. Posebej opozarjajo, da se delavci, ki delajo na pripravi vložka, že sedaj bojijo (sestaneke je bil 10. novembra) zime (prepih, mráz, bolezen, nezadovoljstvo). Na sestanku SDS žarilnica 1 so delavci prišli do sklepa, da »rezultati na vseh nivojih kažejo nad 100 % realizacijo, kljub temu pa imamo izgubo in tudi nižje osebne dohodke«. In še vprašanja, ki jih navajajo pod točko razno: »1. Kako je mogoče, da nekatere delovne organizacije kljub temu, da ne izpolnjujejo svojih obveznosti (registrirani izgubariji), delijo poračune (dobičke), pri nas pa ne? 2. Glede kraje cisterne sprašujemo, kako je mogoče različni kriteriji glede na različne strukture delavcev? Govori se, da je bil ta prekršek oziroma kraja kaznovana s šest meseči pogojno, za druge bi bila to avtomatska suspenzija! Na to vprašanje naj da odgovor poslovodni odbor Železarne Jesenice! 3. Postavljeno je bilo tudi vprašanje glede nakupa osebnih avtomobilov znamke golf. Kupljeni so bili, vendar pa v Železarno niso prišli. Tudi na to vprašanje so zahtevali odgovor.« Za razliko od ostalih SDS pa SDS žarilnica 3 pod razno navaja vrsto vprašanj iz svojega delovnega okolja. Zanimajo jih, zakaj ni kontrole s strani OTK na liniji Crno še zlasti v primeru, da se dela za izvoz ali za bolj zahtevnega kupca. Delavec OTK bi lahko pravilno ocenil, ali je material v redu ali ne, ne pa da o tem odloča delavec s sedmo plačilno skupino. Enega izmed delavcev je zanimalo, kaj je s pakirno linijo na škarjah. Le-ta se je namreč začela postavljati že pred začetkom gradnje Jeklarn 2. »Jeklarna 2 že obratuje«, pravijo, »pakirna linija pa je nedokončan spomenik.« Vprašujejo tudi, kaj je s prečnim vozom, ki je bil kupljen, vendar ne služi svojemu namenu »leži sredi hale kot odpadno železo! SDS žarilnica 4 v zapisniku omenja, da so bile pripombe na poslovno poročilo splošnega značaja in da je iz njih čutiti nemoč delavcev, da bi kakorkoli vplivali na rezultate svojega dela, pa tudi na rezultat Železarne kot celote. SDS adjustaža 1 in strojna adjustaža 1 v zapisniku omenjata, da z odgovorom, ki jim ga je podal tovariš Skumavec, niso bili popolnoma zadovoljni. V zvezi s poslovanjem ocenjuje, da je bilo v Železarni preveč nabav osebnih avtomobilov in tudi preveč prevozov ter da je tudi nadzor nad njimi po vsej verjetnosti pomanjkljiv. Zanimajo jih tudi, koliko časa bo v Železarni še toliko tujih podjetij in privatnikov (za področje vzdrževanja in drugih storitev) in če so vse te storitve res upravičene in potrebne, kakšen je nadzor nad njimi, cena storitev ter kdo presoja opravljeno delo in kvaliteto. Proizvodne TOZD bi morale po njihovem mnenju pri plačilu upoštevati, če je bila storitev opravljena kvalitetno (ne pa samo ure, porabljene za vzdrževanje). Tudi pri kupovanju tujega vložka bi bilo treba upoštevati kvaliteto, ne samo tonažo. Pod razno predlagajo, da bi imeli v okviru vzdrževanja svojega orodjarja, kajti prav v zadnjem času imajo precej okvar na strojih. Vprašujejo, kdaj bo montiran navijalec papirja na SISL liniji. Predlagajo, da se ponovno posamejno naprave v adjustaži, da se na CTL v notranjost kolobarja pišejo številke ter porežejo vsi debeli konci (predvsem pri jeklih in Elmagu), da naj se uvede večja kontrola pri prevzemu starih palet ter uredi priprava olja Famoliol za CTL in SSSL linijo na dopoldanski dnini. Zanimajo jih tudi kdaj bo dokončno urejeno oljenje in voziček na SSSL liniji.

(se nadaljuje)

Center za samoupravljanje in informiranje — Božidar Lakota

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

Dramski krožek na CSUI

Dramski krožek deluje že precej časa. V prejšnjih letih je deloval pod vodstvom prof. Črvoce, v šolskem letu 1986/87 pa je vodstvo prevzela prof. Torkarjeva.

V lanskem šolskem letu so v okviru šole izvedli precej predstav: ob dnevu republike recital ljubzenske poezije med NOB, za novo leto so odigrali renesančno burko Vzorni soprog, za osmi februar so dramatisirali Krst pri Savici, konec leta so igrali predstavo Vajá v slogu, ogledali pa so si tudi predstavo Pohujšanje v dolini Šentflorjanski.

Izven šole je bilo največ dela posvečenega farsu Pohujšanje v dolini Šentflorjanski, ki so jo ob premieri ocenjevali tudi kompetentni gledališki delavci. Odziv je bil dober in tudi druga predstava je bila dobro obiskana. S to predstavo so gostovali tudi na Dovjem.

S Pohujšanjem so sklenili, da bi bile vse predstave tematsko vezane na učni program; ne zaradi gledaliških ambicij, ampak da bi po svojih najboljših močnostih predstavili in približali najtežja dela dijakom.

Letos je v povojih delo na grški in slovenski ekspresionistični drami. V sodelovanju s tovarišem Cundričem skoraj vsak mesec pripravijo recital in vsak zadnji tork v mesecu predstavitev novih knjig v prostorih matične jeseniške knjižnice.

Vaje krožka potekajo v popoldanskem času in so sestavljene iz treh delov: fonetike, improvizacije in dela, vezanega na besedilo. Pristop k tekstu je klasičen, brez popravkov, včasih pa morajo sceno stilizirati.

Ob svojem delu se srečujejo z mnogimi problemi, predvsem jih

obremenjuje prostorska stiska. Vaje so improvizirane, kar vpliva tudi na kvaliteto predstave, saj je igralec postavljen pred dejstvo, da se mora znajti na nepoznanem odru in hkrati že pred občinstvom.

V pomoč jim je gledališče, ki jim pomaga s kostumi in odstopi tudi prostor vsaj približno narejeni predstavi.

Problem je tudi denar. Za uprizoritev nekaterih zahtevnejših del, za katera je potrebna temeljitejša kostumska in scenska oprema, potrebujejo več denarja.

Člane v krožku družijo želja in gorečnost predstaviti neko delo čim bolj popolneje tudi drugim. Ob mačehovskem odnosu družbe pa bo ugasnila tudi ta gorečnost.

Za konec še odlomek iz recitala Ljubzenska poezija med NOB:

*Čakam, da pride že kdo - kdorkoli,
da stopi po prstih k meni
in mi dvigne trepalnice z oči.
Mrtve so te oči.
Preveč so videle: vsega —
a le malo, v kar so verjele.*

*Pridi, pridi že, neznan!
Dvigni mi trepalnice z oči,
luči mi dahni vanje
ki ne ugasne,
ki je nič ne zatemni,
sanje vanje natrosi, ki ne odcveto,
ki jih ne ospe mrzla sapa resnično
sti.*

Marija Robič

Novinarski krožek na CSUI

Novinarski krožek že dve leti uspešno deluje na CSUI. Njegova mentorica je tovarišica Avsenakova. Večina članov sodeluje od vsega začetka, vendar bo kmalu potrebna »pomladitev«.

Vsako četrtletje izdaja »Informator«, kjer so zbrane informacije o dogajanju na CSUI: rezultati tekm, poročila s konferenc, ekskurzij, naravoslovnih, družboslovnih dni...

V povezavi z LRP Jesenice se pripravljajo tudi radijske oddaje o žgočih problemih v našem okolju. V lanskem letu so bile pripravljene oddaje o prizidku k CSUI (referendum za samoprispevek žal ni uspel!), predstavitev krožkov na CSUI. Novinarji

so s pomočjo gradiv in anket oblikovali in izvedli radijske oddaje.

Zvesti sodelavci smo tudi Zelezarju; tako lahko tudi širši krog bralcev izve o posameznih zanimivostih iz naše šole. V naših člankih se lotevamo zanimivostih iz naše šole. V naših člankih se lotevamo tudi izvenšolskih tem (zmajarstvo, literarni prispevki...).

Na koncu šolskega leta načrtujemo ekskurzijo (!?) kot nagrado za trud. Lansko leto je bila ekskurzija izvedena po načelu plačati večino iz lastnega žepa (šola je dala proste dni). Upamo, da bo letos prispevala kaj tudi širša skupnost. Naj naše delo ne bo le bob ob steno!

Marija Robič

Knjižni sejem v Ljubljani

»Knjiga je človekov najboljši prijatelj, tudi kadar mu kaže hrbet.« To so bile uvodne besede znanega ilustratorja Boža Kosa 21. novembra na kratki prireditvi v srednji dvorani Cankarjevega doma ob osmem sejmju knjig. Ob tej priložnosti nam je predstavil znane osebnosti iz sveta književnosti. Pesnika Ivana Mišljina in Kajetana Koviča, pisatelja Miha Mateja in Iva Zormana ter ilustratorke Marjanco Jemec — Božičevo in Jelko Godec — Šmidovo.

Književniki so nam predstavili nekatere pesmi, povesti in odlomke iz svojih starih in novih del. Ilustratorska žilica pa našemu zabavnemu voditelju in obema ilustratorkama tudi ob predstavitvi književnikov ni dala miru, saj so nam na dve tabli, postavljeni prav za to priložnost na odru, narisali marsikaj. Priredili so nam pravo malo tekmovalno »hitrostnem risanju« in prav zabavno je bilo opazovati, kako nastaja marsikatera prijetna podoba, ki popetri črnebele strani knjig. Za konec so nam pripravili še prijetno presenečenje, skrivnostnega čarodeja Mr. Bonda. Ob njegovih trikih smo se pošteno zabavali in čudili.

Sledil je ogled razstave knjig. Pa-nojev je bilo toliko, da nismo vedeli,

kje začeti. »Sejem bil je živ,« bi se lahko reklo. Ničkoliko učencev, dijakov, študentov in ostalih je dobilo priložnost seznaniti se z najrazličnejšimi zvrstmi literature različnih založb: Mladinska knjiga, Borec, Pomurska založba, Mohorjeva založba in še mnoge druge so razstavile knjige vseh vrst. Česa vsega nismo videli?! Znanstvena literatura, prazgodovina, politična zgodovina, revije, učbeniki za šole, fakultete, priročniki za učenje tujih jezikov, slovarji, romani, povesti, sodobna dela, študije, knjige za najmlajše, mladino in odrasle, kasete... Kar izgubljali smo se med morjem knjig, jih prelistavali, pregledovali, si zapisovali naslove. Tudi morebitni kupci so prišli na svoj račun. Iz prospektov smo izvedeli marsikaj o knjigah in založbah, ki jih izdajajo.

Kljub vsemu pa še premalo cenimo knjigo. Učenci jo večinoma jemljejo kot nekaj obveznega za domače čtivo. Vendar pri tem vsi skupaj pozabljamo, kako koristna je knjiga, saj širi obzorje, zabava, poučuje, ohranja lepo slovensko besedo. Zato menim, da so taki sejmi zelo koristni in poučni, saj nam predstavijo književnike, njihova dela in v nas vseh

vzbudijo zanimanje za vsakršno literaturo.

Sandra,
novinarski krožek
OŠ Prežihov Voranc

PIONIRJI
FOTOAMATERJI
RAZSTAVLJAJO V
HRASTNIKU

Za praznik republike bodo v Delavskem domu v Hrastniku odprli razstavo fotografij pionirjev-fotograf-fov osnovne šole Karavanških kurir-jev NOV s Koroške Bele.

Osemnajst članov foto krožka razstavlja 50 svojih najboljših fotografij, narejenih v šolskem letu 1986/87. Fotografije sta za razstavo odbrala likovni pedagog Vojko Otovič in mentor foto krožka Andrej Malenšek.

S to razstavo pionirji šolskega kulturnega društva Ježkov rod želijo pionirjem in občanom Hrastnika pri-jetno praznovanje dneva republike.

Polona Malenšek

PRIPRAVLJENOST

JE VEDNO BOLJŠA

KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

(TITO)

Propad Pompejev

Potres leta 63 pr.n.š., ki je uničil Pompeje in širšo okolico, je bil nekakšna prednapoved močnega izbruha Vezuva leta 79. Ta je uničil Pompeje, Stabio in Herculaneum.

Ko je Plinij ml. poročal rimskemu zgodovinarju Tacitu, je ta napisal takole: »24. avgusta se je nad Vezuvom pojavil nenavadno velik oblak, podoben drevesu. Takoj zatem pa sta pričela na zemljo deževati pepel in kamenje, morje je vrelo. Na nekaterih krajih so iz Vezuva svigali široki ognjeni jeziki, vzdigoval se je velikanski ognjen steber. Stemnilo se je. Pepel je zapolnil vse, tako kot sneg. Redka lava je tekla v potokih in prekrila vsa okolica Vezuva...«

Pred izredno usodnim izbruhom Vezuva leta 1794, ki je trajal kar deset dni, je vulkan bruhal še devetkrat. O tem je nemški geolog Buch takole zapisal: »Ponoči 12. junija je bil hud potres, dva dni nato smo slišali podzemni udar, zemlja se je zibala kot morski valovi. Nebo so obsijali rdeč ogenj in svetle barve. Ob vznjožu Vezuva je nastala raz-poka. Ljudje niso čutili tal pod nogami, zrak se je spremenil v plamen. Iz vulkana so vreli novi in sveži potoki lave. Prebivalci so utekli divje-mu napredovanju lave. Približno 18.000 prebivalcev Torre del Greco je iskalo rešitev v morju. Rušile so se cerkve, dvorci, gora je bobnela. Po nekaj urah ni ostala od mesta nobena sled, življenje je zamrlo. Prebi-valci so izgubili življenje v ognjenem potoku. Daleč na morju je vreła voda...«

Imena, ki prinašajo grozo

Vulkani Tamboro, Krakatau, Etna, Mont Pelle, Kamčatka in Mau-na Loa so prava legla uničevanja nedolžnih ljudi. Pri izbruhu vulkana Tamboro leta 1815 je bilo prizadetih 44.000 ljudi. Vulkanski hrib se je znižal od 4.000 m na borih 2.850 m. Tako je nastanek vulkana Tamboro zahteval 92.000 življenj.

Na Krakatau je bil najmočnejši izbruh vulkana leta 1883. Močno eksplozijo so slišali 3.500 km daleč, trideset metrov visoki valovi pa so prizadeli šestdeset tisoč ljudi. Ogromno ladij je uničil pogubonosni Krakatau.

Etna je vulkan, ki ima tisoč bočnih kraterjev. Domnevajo, da je ob izbruhu leta 1908 umrlo na Siciliji več kot sto tisoč ljudi.

Po novejših podatkih je na zemlji še vedno 524 delujočih vulka-nov. Razporejeni so zelo neenakomerno. Na severni polobli je precej več vulkanov kot na južni. Pojavljajo se v globinah zemeljske skorje, na obodu celin ali na dnu oceanov. V notranjosti celin so vulkani le po-redko.

Delovne akcije

Na šoli se skozi celo šolsko leto odvijajo različne akcije. Jeseni in spomladaj uspešno zbiramo papir, jeseni pa nabiramo tudi kostanj in želod, kar je že tradicionalno.

Letos nas je od teh nalog odvrnilo vreme, ki je bilo zelo muhasto. Ni bilo lepih popoldnevov za sprehod po gozdu in nabiranja kostanja in želoda. Kljub temu smo nekaj kostanja le nabrali. Za divjad v Triglavskem narodnem parku so naši učenci

zbrali 1.122 kg kostanja, z želodom pa ni bilo nič.

S tem smo tudi mi prispevali k lažjemu preživetju živali čez zimo. Vendar to še zdaleč ni dovolj, ker naravo vedno bolj onesnažujemo in siromašimo, kot da se ne bi zavedali, da škodimo le samim sebi.

Janina,
novinarski krožek
OŠ Prežihov Voranc

Ob sprejetju cicibanov med pionirje

Vsako leto ob istem času šolo prevzame neko čudovito vzdušje. Vrstijo se namreč priprave za sprejetje cicibanov med pionirje.

Letos bo v pionirski odred MATI-JA VERDNIKA — TOMAŽA na OŠ PREŽIHOV VORANC sprejeto 136 cicibanov, ki so se morali že kar pre-cej potruditi, saj znajo že vsi brati in pisati. Med pionirje bodo sprejeti 27. novembra ob desetih v šolski telo-vadnici. Proslave in sprejetja se bo-dol lahko udeležili tudi starši cici-banov. Slavljenec bo Janez Bitenc z našim otroškim pevskim zborom in solisti predstavil glasbeno pravljico

Polži. Cicibani bodo izrekli tudi slo-vesno prisego in s tem postali pionir-ji. Kape in rutke jim bodo pod vodstvom mentorice pionirskega odreda Katarine Kežar zavezali starejši pionirji. Po proslavi in sprejetju bo-dol novi pionirji imeli v jedilnici tudi slavnostno kosilo.

Ob 29. novembru, dnevu republi-ke, vsi pionirji in mladinci naše šole čestitamo vsem delovnim ljudem Je-senic.

Janina,
novinarski krožek,
OŠ Prežihov Voranc

Slavko Tarman

Portreti slovenskih
mojstrov fotografije

5

Trideset plodnih let
fotografa Adija Finka

Koncem avgusta je Foto zveza Jugoslavije podelila Adiju Finku, članu FK Andrej Prešern Jesenice, naslov kandidata mojstra fotografije. Njegov prispevek k umetniški rasti slovenske in jugoslovanske fotografije je ogromen. Tri desetletja iskanj, poskusov in samorastniške poti je pripeljalo Finka do zasluženega naslova. Upravni odbor FK Jesenice Finku k podelitvi naslova iskreno čestita.

Samo z znanjem in vedno novimi idejami je
mogoče doseči tako visoko stopnjo

Fink je sodeloval vsa ta dolga leta na klub-skih, republiških, zveznih in mednarodnih razstavah. Vse od leta 1947 je razstavljal in tudi uspešno organizacijsko deloval. Z njego-vimi fotografijami se srečujemo na mnogih skupinskih in samostojnih razstavah. Rado-vedno oko Finkove kamere se zaustavlja v sli-

koviti, razgibani eksotični krajini. Njegov barvni ciklus OTROCI SVETA, ki ga je posnel na številnih popotovanjih po svetu, je enkrat-na epopeja. Te slike so vzbudile ogromno za-nimanje povsod, kjer je samostojno razsta-vljal. Tudi očem stroge žirije niso ušle pri po-delitvi naslova. Fink je prav tako suveren v črnobeli kot barvni fotografiji. Veliko ljubezni in znanja vlaga avtor v portretiranje. Tudi ak-tualnost, ki se ji avtor približa na povsem svo-jevrsten način, je dokaz, da je mogoče s po-močjo fotoaparata razkriti marsikatero resni-co današnjega časa. Adi Fink je izredno občutljiv estet. Njegove črne bele fotografije so v slehernem delu pretehtane in premišljene. Za svojo bogato ustvarjalno foto dejavnost je prejel prek 60 nagrad in priznanj (tudi meda-ljo zaslug za narod, srebrno plaketo Boris Ki-drič ter plaketo s priznanjem pri ZOTK Slove-nije).

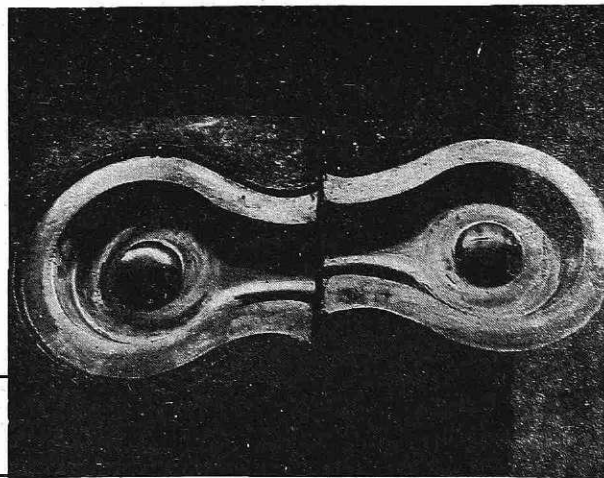
Iz Ljubljane, kjer je bil rojen 23. avgusta 1925, ga je življenje pripeljalo na Gorenjsko. Poleg službene dolžnosti se je ves ta čas raz-dajal v organizaciji Ljudske tehnike in pozne-je v ZOTK Slovenije. Ni poznal prostega časa, organiziral in ustanavljal je foto krožke in klube širom Gorenjske.

Če bi hoteli izčrpati vse tehnične možnosti
fotografije bi bilo eno človeško življenje
prekratko...

Takoj po prvih uspehi na foto razstavah se je Fink opredelil za takšno likovno izražanje. Če se vrnemo v pretekla desetletja, je šla nje-gova pot počasi, a strmo navzgor. V svojih fo-tografijah izraža vedno neko umirjenost, ob-čutek sveta, simboliko in globoko sporočil-nost. Njegov objektiv kamere zapisuje dina-miko, občutje doživetega in kompozicijsko do-vršenost. Enako prodoren je v pokrajinski, že-lezarski in portretni fotografiji. Barvni por-treti OTROK ostajajo nepozabno doživetje.

Fink opazno neguje kulturo izraza, oko njegove kamere pa sproti beleži utrip življe-nja. V Finkovem načinu barvnega izražanja se kaže ne samo izjemna ustvarjalna širina, temveč odseva iz fotografij mnogoternost civi-lizacije in nemirni utrip današnjega časa. Njegovi ciklusi so estetsko izredno uglašeni. Finkova umetniška iskanja so najbolj sugestivne sodobne plastične izpovedi. Pri tem sta prišli do izraza njegova izvirnost in fotografska sporočilnost.

Svoje znanje je nesebično razdal v foto krožkih in v vseh teh letih vzgojil nešteto mladih fotografskih posnemalec. (Je odličen instruktor in pedagog.) Žal mu v zadnjem ča-su zdravje ne dopušča več tolikšnega napora.

Adi Fink: Jekleni očesi

Avtobusi brez voznega reda

Saj ne more biti res! Vozni redi so določeni tako za mestni, kakor za primestni in medmestni promet. Določeni so tudi vozniki redi za delavske prevoze. In kateri so avtobusi brez voznega reda?

No saj ni čisto tako, niso brez voznega reda — le mnogi šoferji se ga ne držijo. Uradno je vse urejeno: vozniki redi so objavljeni in sklenjeni so pogodbe. Pri izvajanju vsega tega pa so prisotni ljudje s svojimi hotenji in napakami.

Zjutraj, že pri prvih mestnih avtobusih, je velikokrat zamuda. In izpuščanje postaja je za nekatere že kar pravilo. Najbolj očitno je to pri Čufarju. V nekaj avtobusih se gnete množica potnikov. Iz Gornjesavske doline in obračališča pred bolnico pa se vrstijo avtobusi drug za drugim in kar na pol prazni vozijo mimo postaj, kjer veliko potnikov čaka in upa, da bodo pravočasno prišli na delo, pa čeprav z zadnjim avtobusom.

Tako kot so zjutraj šoferji radi bolj pozni, so pa ob koncu izmen radi bolj zgodni, pa čeprav le za minuto, le da je po njihovo in ne po voznem redu. Med temi šoferji so tudi politični in samoupravni funkcionarji.

Tudi z avtobusi na primestnih in medmestnih progah so težave. Iz Gornjesavske doline slišimo večkrat pritožbe: spet smo se drenjali kot živali; eden izmed avtobusov sploh ni odpeljal; spalnik je peljal kar mimo in naenkrat je preveč potnikov za preostale avtobuse. Nekega dne je potnik plašno rekel šoferju, da je zamudil na izhodiščni postaji že več kakor deset minut. Hitro je bil poučen, da je moral šofer še nakrmiti kave, ki mu pomenijo več, kot ti kraj... delavski prevozi. Na nekaterih izhodiščnih postajah šoferji skoraj redno zamujajo odhod. Pozneje skušajo zamudo nadoknaditi tako, da s potniki dirkajo. Nekateri so si že prislužili vzdevke Modri dirkač ali Hitri Gonzales. Pritožbe so bolj tihe, ker se potniki bojijo izpostavljanja in norčevanja, ki ga uprizorijo šoferji pred polnim avtobusom. V večini primerov gre za šoferje in vozače, ki so iz istih krajev.

Vrbani so se pritožili, da je takrat, kadar vozi »ta skrauzlani« šofer, odhod iz Vrbe za na dnino tudi do deset minut prezgodaj. Nad tem zjutraj godrnjajo, zadovoljni pa so seveda ob koncu dne. Vidite, vsaka palica ima dva konca. Zanima nas, ali kdaj udari tudi nevestnega šoferja. Morda bodo te vrstice brali tudi vodilni ljudje v Integralu in v Alpetouru ter kaj ukrenili. Morda pa bodo o tem razpravljali samoupravni organi prevoznikov? Monologi izza volana so glasni, tako da potniki marsikaj slišijo. Navedel bom nekaj primerov:

— Ali bom res ustavljal za vsako staro k... To je bilo slišati na redni delavski liniji. Prizadeta potnica mi je rekla, naj je nikar ne imenujem, ker jo bo potem zvečer šofer pustil na postaji in nima več nobene zveze za domov. Isti šofer pa prav rad ustavi izven rednih postaj za svoje prijatelje in za svoje potrebe.

— Precej slab avtobus težko sopiha v breg, kar naenkrat se zasliši izza volana: Prekleta banda gorjanska, kar vesel bi bil, če bi se ta stara škafka polomila, da bi morali Gorjanci enkrat malo peš. Zaradi tega se mnogi nočejo voziti z njim. Vodstvo prevoznice organizacije to ve in nič ne ukrene ali pa ne more nič ukreniti.

Ta šofer je tudi že večkrat izpustil katero postajo. Zvečer je celo pustil pešaki delavce z Blejske Dobrave, ker je odpeljal prezgodaj izpred valjarn na Beli ali pa je enostavno izpustil postajo. No, pa tega ne naredi le na delavskih progah. Zvečer ob 18.20 pelje avtobus z Jesenic do Krnice preko Begunj in Radovljice. In kadar je ta šofer, se vam lahko zgodi, da vas na Bledu napodi iz avtobusa v Alpetourov avtobus, ker on baje ne pelje naprej, čeprav ima na tabli napis do Krnice. Med tem pa gre k šoferju Alpetourovega avtobusa in mu ponudi naslednje: sedaj ti pelji namesto mene, ob enajstih zvečer bom pa jaz peljal tvoje potnike in ti ne bo treba v Krnico. In dogovor je bil sklenjen. Morda pa je le nekaj inovacije za Alpetour — kdo ve?

Nekoč so me obstopili šoferji in eden je rekel: Tovariš, zakaj nas tako preganjate? No, na nekaj vprašanj sem že odgovoril.

In še nekaj! Po pravilniku prevoznikov samih mora biti avtobus 10 minut pred odhodom na izhodiščni postaji. To bi bila garancija, da bo avtobus pripravljen za odhod in v zimskem času tudi primerno ogret. Na vseh progah delavskih prevoznikov pa se nam kar prepogosto dogaja, da so zjutraj v avtobusu zamrznjena celotna stekla, tako da nekaj časa tudi šofer vidi le skozi ozko lino, ki jo je odmrnil z roko. Če sem prav poučen, imajo šoferji plačan čas za pripravo avtobusa.

Rad bi še poudaril, da imajo vse avtobusne postaje določen vozniki red in ni opravičila za prezgodnji odhod. Zaradi prezgodnjih odhodov si nekateri šoferji nabirajo pozitivne točke, ker posameznim potnikom ustavi izven avtobusnih postaj. Če bi peljali po voznem redu, bi prišli potniki do avtobusne postaje pravočasno in ne bi bilo potrebno ustaviti izven postajališča.

Razprava o medsebojnih odnosih in o osebnih dohodkih v delovnih organizacijah prevoznikov je pogosto tema, ki smo jo dolžni potniki poslušati izza volana. Saj vem, kaj mi bo reklo mnogo prizadetih: vsi smo lju-

dje. In to je res — vsi smo ljudje — tudi potniki. Nekoč sem slišal šoferja, ki je poročal svojem prometni-ku, da je bilo nekaj potnikov, ampak nič takih, ki plačajo, ampak le tisti, ki imajo letne karte. Temu in drugim šoferjem bi rad povedal, da so najbolj zanesljivi tisti posli, za katere vemo vnaprej, koliko prinašajo in nam zagotavljajo eksistenco. Tisti priložnostni potniki so sicer priboljški, ne zagotavljajo pa življenja.

Že tako velikokrat povzroča težave cesta zaradi prenapolnenosti in slabega stanja. Da bo mera polna, slišimo zelo glasen komentar izza volana: Preklete delavnice, samo j... si praskajo, popravijo pa nič. Zavore sploh ne držijo in tolikokrat sem že javil napake. Ali si predstavljate, kako se po takem monologu počutimo potniki? Mnogo napak sem omenil in kar je res, priznati moram, da jih dela manjšina. Velika večina šoferjev je korektna: so vljudni, imajo ogret avtobus pozimi in prežračen poleti, vozijo tako, kot je objavljeno v voznem redu, prijazno informirajo potnike, zahtevajo na vpogled vozne dokumente, kadar čutijo harmonijo med seboj in potniki, so šaljivi, radio naravnajo na pravo sobno glasnost in so sploh dobri. Veliko je teh in le škoda je, da ne morejo prevzgojiti ali se iznebiti tistih, ki jim blatijo ime.

Božo Pančur

V premislek

V naših delovnih organizacijah obstaja asimetrična porazdelitev moči...za naše delovne organizacije je značilno, da dejanski nosilci moči (management) nimajo toliko moči, da bi premagali pasivno rezistenco (odpor), ki jo razvijajo tisti, ki imajo najmanj moči, ta pa je oblika negativne moči. Tisti, ki imajo najmanj moči, pa nimajo toliko moči, da bi spremenili vedenje tistih, ki imajo največ moči. Tako nastaja medsebojna blokada. Management ima več moči kot večina in kot samoupravni organi, toda njegova moč je nelegalna (ni potrjena z zakoni in samoupravnimi akti)... Ostali člani delovne organizacije, predvsem delavci in strokovnjaki, torej tisti, ki si ne morejo pridobiti moči, razvijajo različne oblike pasivne rezistence. To je negativna moč, ki je neproduktivna z narodnogospodarskega in podjetniškega vidika, saj blokira poslovno in uspešno ter povzroča zmanjševanje produktivnosti delovnih organizacij. Frane Adam

Vprašanje vodstvu Integrala

Dne 23. novembra 1987 smo potniki zaman čakali na jutranji avtobus z odhodom ob 5.15 z Bele na relaciji Bohinjska Bela — Jesenice. Avtobus je odpeljal z Bleda šele ob 6.35.

Nespoštovanje voznega reda na progi Bohinjska Bela — Jesenice je dokaj reden pojav; predvsem ob ponedeljkih, pa tudi med tednom. Zato želimo potniki — delavci Železarne od vodstva Integrala naslednje poglobiti:

— ali res ni mogoče zagotoviti rednega prevoza po voznem redu na relaciji Bohinjska Bela — Jesenice,

— kako je mogoče, da lahko redno vozijo avtobusi Integrala na relaciji Zasip — Jesenice in Krnica — Jese-

nice; tem voznikom avtobusov vse priznanje,

— kako je mogoče, da zelo točno vozijo tudi vsi delavski avtobusi podjetja Alpetour ob istih urah na ostalih relacijah (pet avtobusov),

— kako je mogoče, da vozi avtobus na relaciji Bohinjska Bela — Jesenice brez voznega reda, kakor se pač vozniku ljubi, bolje rečeno, ko se prebudi.

Od delavcev Železarne se zahteva red in pravočasen prihod na delo,

ker to zahteva tudi neprekinjeni delovni proces. Ali je to pri podjetju Integral drugače? No, res ne za vse. Le na relaciji Bohinjska Bela — Jesenice ima vozniki privilegij, ki nam je vsem potnikom nerazumljiv in nesprejemljiv.

Večkratne intervencije potnikov pri oddelku za družbeni standard Železarne in njegovo posredovanje pri vodstvu Integrala niso bili uspešni.

Pričakujemo, da bo vodstvo Integrala javno obvestilo prizadete potnike na tej relaciji, kaj je, ali kaj bo ukrenilo, da bo pri prevozu na relaciji Bohinjska Bela — Jesenice ob jutranjih urah zagotovljeno spoštovanje voznega reda.

Prezebli potniki

Preverimo uveljavljanje naših stališč v vseh okoljih

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije in njegovo predsedstvo sta skladno z resolucijo 11. kongresa Zveze sindikatov Slovenije razpravljala o mnogih vprašanjih v zvezi z gmošnim in družbenim položajem delavcev v združenem delu. Nekatera pomembnejša stališča, ugotovitve in usmeritve objavljamo v skrajšani obliki kot pripomoček sindikalnim aktivistom ob pripravi in izvedbi občinskih zborov osnovnih organizacij ZS in volilnih sej sindikalnih konferenc v TOZD, konferenc OO ZS v delovnih organizacijah ter konferenc ZS v SOZD, ko naj bi preverili uresničevanje teh v svojih okoljih.

Obnavljanje rezultatov gospodarjenja, pridobivanje, razporejanje in delitev dohodka ter sredstev za osebne dohodke

Ali smo ob snovanju družbenoekonomskega razvoja in gospodarske politike preverili izpolnjevanje nalog?

Republiški svet ZSS, njegovo predsedstvo in drugi organi so sproti spremljali gospodarske razmere in usmerjali dejavnost tako, da bi prišlo do preobrata v negativnih gospodarskih gibanjih in pri vse večjem poglabljanju krize. Ob snovanju družbenoekonomskega razvoja in ekonomske politike za letošnje predsedstvo posebej poudarilo, naj občinski sveti ZS ob devetmesečnih periodičnih obračunih zahtevajo temeljito oceno izpolnjevanja nalog v sleherni organizaciji združenega dela in tudi na ravni družbenopolitične skupnosti. Osnovne organizacije ZS morajo od poslovnih organov v OZD zahtevati, naj ugotovijo uresničevanje in posledice ukrepov zveznega izvršnega sveta, ki so bili sprejeti maja in junija letos. Občinski sveti in republiški svet ZSS naj prek delegatov in delegacij v skupščinah družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti zahtevajo, da bodo elementi in smernice za planiranje v SIS družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje za letošnje pravočasno pripravljene in posredovani organizacijam združenega dela. Osnovne organizacije ZS v organizacijah združenega dela pa naj pripravijo temeljite razprave med delavci o razmerah in rezultatih gospodarjenja ter jih pridobijo za doseganje boljših gospodarskih rezultatov.

Kaj bomo v sindikatih podprli?

V zvezi sindikatov podpiramo tiste kratkoročne ukrepe, ki odpravljajo slabosti in spreminjajo razmere, in tiste dolgoročne ukrepe, ki temeljijo na dolgoročnem programu gospodarske stabilizacije in krepijo ekonomsko samostojnost in odgovornost gospodarskih subjektov za boljše gospodarjenje z družbenimi sredstvi ter samoupravni

družbenoekonomski položaj delavca. Ti ukrepi pa ne smejo še povečevati administrativnega urejanja. Zveza sindikatov bo s politično akcijo zagotavljala, da bodo delavci pravočasno seznanjeni z ukrepi in si bodo prizadevali za izboljšanje gospodarjenja.

Ali so bili programi za usklajevanje ravni osebnih dohodkov v SIS sprejeti?

Predsedstvo je tudi predlagalo, naj organi SIS skladno z resolucijskimi usmeritvami zagotavljajo sprotno usklajevanje rasti osebnih dohodkov v družbenih dejavnostih z rasto osebnih dohodkov v gospodarstvu. Obenem naj preverijo programe usklajevanja ravni osebnih dohodkov in jih takoj sprejmejo, če jih še niso, da bi se osebni dohodki v družbenih dejavnostih usklajevali z resolucijskimi usmeritvami.

Kar najhitreje do enote enostavnega dela.

Predsedstvo je predlagalo podpisnikom družbenega dogovora o dohodku v SRS, naj začnejo pripravljati metodologijo za izračun vrednosti enote enostavnega dela, da bi lahko podpisniki družbenega dogovora določili vrednost enote enostavnega dela ob koncu septembra 1986. Hkrati naj odbor skladno z družbenimi usmeritvami sprejme in vgradi vrednost enote enostavnega dela v resolucijo kot planski instrumenti za uresničevanje družbenih usmeritev za leto 1987, kar je tudi podlaga za vzpostavitev realnih vrednosti relativnih razmerij med deli in nalogami v posameznih OZD in med dejavnostmi.

Kako bomo ravnali ob izgubah?

Ob oceni gospodarskih rezultatov v prvih treh mesecih letošnjega leta in ob rezultatih gospodarjenja v preteklem letu je predsedstvo med drugim sklenilo, da je treba delo organizacij in organov ZSS in drugih dejavnikov usmeriti v OZD, ki so imele nepokrito izgubo po zaključnem računu za leto 1986, v preustroj proizvodnje, stečaj oziroma v iskanje drugih dolgoročnih

rešitev. V OZD, ki so imele izgubo v prvih treh mesecih letos, je treba na podlagi realne in objektivne ocene vzrokov zanj predvideti sanacijske programe in jih dosledno uresničevati. Pri tem je treba dati prednost bitki za kakovostne proizvodne programe in delovna mesta. Posebno pozornost je treba v teh OZD nameniti oceni dela vodilnih skupin in opravi morebitne kadrovske spremembe. Predsedstvo je tudi vztrajalo pri sprotnem obveščanju delavcev o dejanskem gospodarskem stanju OZD, ker je objektivno informiranje pogoj za vključevanje vseh odgovornih v odpravljanje težav in zapletov.

Predsedstvo je tudi pozvalo občinske svete ZS, naj ne čakajo na rezultate »majske analize«, ampak naj skupaj z drugimi dejavniki — zlasti z zbori združenega dela skupščin občin — takoj začno obravnavati gospodarjenje OZD.

Kakšne so posledice sedanjih sistemskih gospodarskih razmer in ukrepov.

Ob koncu prvega polletja letos, ko je predsedstvo ugotavljalo, da se neugodni tokovi, na katere je opozarjalo približno leto in pol, še nadaljujejo, je bilo največ pozornosti namenjeno oceni gospodarskih razmer. Predsedstvo je ocenilo, da sedanje sistemske razmere in ukrepi ekonomske politike ne krepijo samostojnosti in odgovornosti OZD in s tem zavirajo uveljavljanje tržnega načina gospodarjenja ter slabijo motiviranost OZD za bolj intenzivno in enakovredno vključevanje v mednarodne ekonomske tokove. Nenehno administrativno urejanje, stalno spreminjanje gospodarskih razmer, linearnost in nestimulativnost ukrepov ekonomske politike, ki so predvsem omejitveni in usmerjeni v delitev, zavirajo usmerjanje k tržnemu načinu gospodarjenja. To nekaterim organizacijam omogoča doseganje kolikor toliko zadovoljivih rezultatov na podlagi usmeritve na domači, relativno zaprti trg, in tudi samoupravno planiranje v teh okoljih pomeni zgolj izpolnitev formalnih obveznosti, ne pa dejavnost, ki je strateškega pomena za obstoj, razvoj in učinkovito poslovanje.

Kako dograditi sistemske zakonodaje, da bo učinkovita.

Predsedstvo je ugotovilo, da kljub spremembam v obračunskem sistemu, ki naj bi zagotovile realnejše prikazo-

vanje dohodka na podlagi realnega vrednotenja proizvodnih tvorcev, te niso takšne, da bi bil cilj dosežen. Zato je treba takoj začeti celovito analizo sistema revalorizacije, ki bolj obremenjuje tiste OZD, ki so osnovna sredstva nabavljale iz lastnih sredstev, kot tiste, ki so se zadolževale. Prav tako je treba proučiti obvenost veljavnega sistema »pobota« revalorizacijskih dohodkov in odhodkov ter ga ustrezno dograditi. Pospešiti je treba tudi analizo sedanje devizne zakonodaje, saj vsi rezultati potrjujejo neučinkovitost tega sistema, ko se zaostrujejo ne samo vprašanja tekoče devizne likvidnosti, marveč tudi odplačevanja fiksnih in zagotovljenih obveznosti. Dograditi je treba informacijski sistem tako, da bo realno prikazoval ekonomske odnose s tujino in dosledno uveljavljati politiko realnega tečaja dinarja ob selektivnih stimulacijah. Resno je treba tudi proučiti veljavne pogoje za varčevanje saj so v sedanjih razmerah čedalje bolj nestimulativni in spodbujajo k čim večji,

nesmotrni in zlasti neproduktivni porabi.

Kako smo bili uspešni pri spremenjanju in dograjevanju sistema razporejanja in delitev dohodka in sredstev za osebne dohodke.

Pri razporejanju in delitvi dohodka ter sredstev za osebne dohodke smo se v preteklosti zavzemali predvsem za spreminjanje in dograjevanje sistema. To je čas, ko so bili sprejeti družbeni dogovor o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SRS in sporazumi dejavnosti.

Kako do stvarnejšega vrednotenja dela.

Republiški svet ZSS je namenil posebno pozornost usklajevanju osebnih dohodkov delavcev v družbenih dejavnostih z osebnimi dohodki delavcev v gospodarstvu in realnejšemu vrednotenju dela nasploh. Zato je predlagal me-

Pri Demag valjčnem ogrodju v Hladni valjarni Jesenice (foto: I. K.)

30 let obdelave podatkov v Železarni Jesenice

Informatika je podlaga za pravilno odločanje

Brez točne, pravočasne in preverjene informacije ni uspešnega odločanja niti uspešnega poslovanja, zato ima informatika v razvitim svetovno vedno večji pomen, kar dokazuje tudi podatek, da se z informatiko v širšem pomenu ukvarja že polovica zaposlenih. Pri nas za razvojem v svetu krepko zaostajamo; redka izjema je področje umetne inteligence, ki ga uvajamo tudi v naši železarni.

Kako v Železarni lovimo korak s svetom, so nam povedali Neda Karba, prvi strokovni sodelavec, Danilo Svetlin, vodja oddelka za analize in projektiranje informacijskih sistemov in Ivo Ščavničar, višji strokovni sodelavec.

Računalništvo in informatika v svetu segata na več področij kot pri nas, kjer se v glavnem ukvarjamo samo s poslovnim informatiko in šele v zadnjem času tudi s procesno informatiko. Drugje vlagajo velike napore ne samo v razvoj poslovne informatike, ampak razvijajo tudi druga področja informatike, kot so umetna inteligenca, robotika, numerično krmiljenje in avtomatizacija pisarniškega poslovanja. Pri nas je računalnik še vedno le pomoč pri operativnem delu. Drugje po svetu se ukvarjajo tudi z robotiko in specialnimi vejami računalništva, kot je pisarniška informatika, pri nas pa o tem šele razmišljamo. Vse to kaže, da za informatiko v svetu zelo zaostajamo, vendar to ne pomeni, da se ji v okviru možnosti ne poskušamo vsaj približati.

Sedaj delamo prve korake pri uvajanju distribuirane obdelave podatkov, kar predstavlja hranjenje in obdelavo velikih količin osnovnih podatkov na velikem računalniku ter pripravo in prenos ustreznih informacij na distribuirane računalnike. Distribuirani računalniki so manjši računalniki, povezani v enoten sistem. Smisel takega pristopa je uporabniku z enostavnimi programskimi orodji omogočiti, da bo brez posredništva specialista sam realiziral čimveč svojih zahtev.

Pri tem mu pomagajo programska orodja četrte in pete generacije, ki

tudi uporabniku brez specialnega računalniškega predznanja omogočajo, da sam oblikuje delne programe, oziroma da sam doseže svoj cilj.

V svetu je zelo popularna in uporabna umetna inteligenca, ki smo jo s pomočjo laboratorija za umetno inteligenco pri inštitutu Jožef Stefan uvedli tudi v Železarni. S področja umetne inteligence sta oblikovana dva programska produkta - ASISTENT in DECMAK. ASISTENT na podlagi zgodovine rešenih primerov nekega problema rešuje nove primere istega problema (klasifikacija kvalitete sarž vlitiga jekla), DECMAK pa rešuje bolj zapletene probleme. Z njim izbiramo med različnimi rešitvami, saj računalnik več delnih odločitev združi v optimalno. Primer: želimo kupiti novo opremo za računski center, ki naj bo sodobna, poceni in bo hitro dobavljena. Glede na naše zahteve bo računalnik izbral najboljšo možnost, vendar to ne pomeni, da bo tudi najcenejša. Ta program bi morali vključiti tudi v procesno vodenje, saj bi z njim lažje klasificirali sarže in naročili različne materiale. Tak program uspešno uporabljajo v Ljubljanski banki, kjer se dnevno odločajo o tem, kam bodo razporedili svoja prosta sredstva.

Eden od naporov za posodabljanje informacijskega sistema v Železarni je uvajanje programa DB 2. To je

program za upravljanje z bazami podatkov in upošteva sodobnejša dognanja o relacijskih bazah podatkov. Sistem vključuje programski jezik četrte generacije SQL. Relacijska baza podatkov so podatki, predstavljeni v obliki tabel, kot si uporabniki tudi sicer predstavljajo shranjevanje podatkov. SQL je nepostopkoven programski jezik, s katerim izražamo, kaj želimo, ne pa, kako naj sistem do tega pride, oziroma na kakšen način naj našo zahtevo tudi uresniči. Postopek, kako priti do rešitve zahteve, sistem oblikuje sam. Smisel takega programskega sistema je, da uporabnik ob poznavanju baze podatkov večino svojih zahtev v kratkem času tudi sam realizira.

Osnovni cilj uvajanja vseh teh novosti je, da bi računalniško podprto informatiko vključili v poslovno odločanje. Čeprav bo uporabnik veliko svojih zahtev lahko realiziral sam, to ne pomeni, da strokovnjak s področja računalništva ne bo več potreben. Strokovnjak je še vedno potreben, saj skrbi za to, da sledimo razvoju v svetu in da nekatere novosti v okviru možnosti uvajamo tudi v naši železarni. S tem zagotavljamo čimvečjo računalniško podprtost informacijskega sistema v Železarni.

Potrebam po informacijah lahko sledimo na dva načina: tako, da imamo vedno več programerjev, in tako, da oblikujemo sistem, kjer programer v klasičnem smislu ni več potreben. Druga rešitev omogoča, da z računalnika in računalništva odgrnemo njuno dosedanje mističnost in ju približamo vsakemu človeku. Poleg tega je druga možnost tudi mnogo bolj perspektivna in v urejenih okoliščinah tudi cenejša.

Lilijana Kos

Iz Splošnega združenja črne in barvaste metalurgije in livarn Slovenije

Kriza plasmaja v metalurgiji

Že letos se je močno zmanjšalo povpraševanje po izdelkih črne metalurgije, še slabše pa kaže za prihodnje leto. Kriza plasmaja je čedalje bolj izrazita tudi v drugih dejavnostih, zato OZD menijo, da se bo treba nujno usmeriti v pridobivanje naročil in kvaliteto proizvodnje.

Ocena celoletne proizvodnje za leto 1987 ne kaže razveseljive podobe: letos bo skoraj pri vseh izdelkih proizvodnja manjša od lanske, čemur ustrezajo tudi planska predvidevanja za leto 1988, to je večja ali manjša stagnacija. Indeksi proizvodnje, kot je ocenjena za letošnje leto v primerjavi z lani realizirano proizvodnjo, so pri nekaterih izdelkih takšni: surovo železo 91,6; surovo jeklo 94,8; težki in srednji polizdelki 89,9; valjana žica 96,3; lahko betonsko jeklo 91,5; toplo valjani trak 100,7; paličasto jeklo 98,2; vroče valjana pločevina 83,8; vlečena žica 103 itd. Tudi pri izdelkih s področja pridobivanja, proizvodnje in predelave barvnih kovin ter tudi pri proizvodnji ulitkov so indeksi podobni.

V delovnih organizacijah so pri načrtovanju za prihodnje leto upoštevali, da se bo inflacija nadaljevala. Pri načrtovanju planskih elementov (nabavna cena, prodajna cena, obresti, devizni tečajji ipd.) so upoštevali inflacijo od 110 do 130 odstotkov.

Poleg hudih težav zaradi mnogih nejasnosti v veljavnem obračunskem sistemu je hudo problem neličnost organizacij združenega dela in jo bomo močno čutili tudi v prihodnjem letu (pomanjkanje kreditnih potencialov, nizek obseg lastne akumulacije). To bo negativno vplivalo na izvajanje že začelih in tudi na morebitne nove naložbe. Zato bodo metalurške dejavnosti in livarne v načrte za prihodnje leto vključile le tiste naložbe, ki že potekajo ali pa so v končni fazi gradnje.

O predvidenem obsegu proizvodnje črne in barvaste metalurgije ter livarn bo združenje seznanilo tudi splošno združenji kovinske in elektroindustrije. Razvoj metalurških dejavnosti je povezan z razvojem teh dveh panog, zato so njihove razvojne usmeritve pomembne. Če bodo porabniki metalurških izdelkov spremenili svoje razvojne usmeritve, bodo tudi v metalurških dejavnostih prilagodili svoje razvojne programe tem spremembam.

(Z Gospodarskega vestnika povzela Lilijana Kos)

Pločevina (foto: I. Kučina)

toologijo za izračun vrednosti enote enostavnega dela in kot podpisnik družbenega dogovarjanja na tem področju ves čas vztrajal, da se vrednost enote enostavnega dela (najnižji OD) začne ugotavljati in uporabljati pri načrtovanju delitvenih razmerij.

Preustroj gospodarstva z vidika tehnoloških in ekonomskih presežkov

Na kakšne posledice lahko računamo pri preustroju gospodarstva.

Prestrukturiranje gospodarstva bo povzročilo, da bo delo marsikaterega delavca postalo nepotrebno in bo zato potrebna njegova pravočasna prekvalifikacija in prezaoplitve. Zato je republiški svet ZSS sklenil, da bo vztrajal pri zahtevi, da delavec, katerega delo bo postalo nepotrebno iz tehnoloških razlogov in ne po njegovi krivdi, ne more postati brezposeln. Ta delavec se mora usposobiti za drugo delo ali pa si mora zagotoviti novo delovno mesto. V tem času ne more biti začasno brezposeln, temveč mu tečejo vse pravice iz dela.

Smo povsod sprejeli kakovostne načrte?

Republiški svet je tudi menil, da je treba za učinkovito in organizirano zaposlovanje tehnoloških presežkov delavcev bistveno izboljšati kakovost planskih listin OZD. Hkrati z oblikovanjem novih tehnično tehnoloških programov je treba pripraviti plane kadrov, katerih pomembna sestavina morajo biti tudi ukrepi za usposabljanje že zaposlenih delavcev. Torej morajo naložbeni programi vsebovati tudi predvidene stroške za usposabljanje in prekvalifikacijo delavcev. Taki naložbeni programi bodo podlaga za združevanja sredstev za zaposlovanje tehnoloških presežkov delavcev.

Kaj je pogoj za kakovostno in učinkovito sanacijo?

Sindikati bo v pripravi in uveljavljanju sanacijskih programov vztrajal pri pravočasnem zaznavanju problemov pri gospodarjenju, motenju v poslovanju in njihovih vzrokov ter pri odpravi prakse, da pride do odziva šele takrat, ko OZD nima denarja za izplačilo osebnih dohodkov.

Pogoj za kakovostno in učinkovito sanacijo so tudi pravočasno upravljanje strokovni in ekonomsko utemeljeni plani razvoja OZD. Zato morajo občinski sveti ZSS sprožiti pobude za ukrepanje izvršnih svetov občinskih skupščin proti tistim OZD ter njihovim samoupravnim in poslovnim organom,

ki niso pravočasno sprejele razvojnih načrtov. V samoupravnih aktih je treba tudi bolj natančno oblikovati merila za ugotavljanje odgovornosti poslovnih delavcev in delavcev s posebnimi pooblastili ter možnosti ukrepanja organov družbenopolitične skupnosti tudi tedaj, ko v OZD ne sprožijo postopka za ugotavljanje odgovornosti ali ne sprejmejo ukrepov za odpravo motenj.

Ali smo se povsod vprašali, kakšni so naši razvojni in proizvodni programi, kakšna je naša prihodnost?

Republiški svet je tudi menil, da so sproti ugotavljanje dohodkovnih učinkov razvojnih in proizvodnih programov, njihovo pravočasno prilagajanje zahtevam tržišča ter dosledna sanacija pogojev za to, da se izognemo stečaju. To naj bi spodbujalo hitrejšo odmiranje programov ali njihovih delov, ki jih ni niti družbeno niti gospodarsko smotno ohranjati ali spremenjati in dopolnjevati. Morebitne redne likvidacije ali v skrajnih primerih tudi stečaj morajo temeljiti na pravočasni celoviti oceni možnosti za obstoj neke proizvodnje oziroma proizvodnega programa, zato bi morali že v sanacijskem programu predvideti, katere proizvodne programe je treba odpraviti.

Republiški svet ZSS je izoblikoval tudi pobude in predloge za dopolnitev ustreznih zakonov in samoupravnih splošnih aktov, da bi bili stečajni postopki za delavce čim manj boleči.

Samoupravna organiziranost

Ali smo na temelju strokovnih podlag samostojno in svobodno odločali o spremembah samoupravne organiziranosti?

V Zvezi sindikatov Slovenije bomo krepili svobodno samoupravno pobudo in odgovornost delavcev za dinamično prilagajanje in iskanje takšnih oblik samoupravne organiziranosti, ki povečuje samoupravno vsebino povezovanja in združevanja med gospodarskimi subjekti in ki omogočajo uresničevanje ekonomskih interesov delavcev in razvoj proizvodnih sil in samoupravnih družbenoekonomskih odnosov ter zagotavljajo stabilnost družbene reprodukcije in učinkovito gospodarjenje. Odločno pa zavračamo vse tiste teze, ki vidijo edini izhod iz zaostrenih gospodarskih in družbenih razmer v nekritičnem odpravljanju ustavnih opredelitev. Zato morajo organizacije in organi sindikata v OZD vztrajati, da bodo delavci po demokratični javni razpravi samostojno in svobodno odločali o spremembah v samoupravni organiziranosti, te pa morajo temeljiti na strokovnih podlagah, ki jih morajo pripraviti

viti samoupravni in predvsem poslovni organi. Osnovne organizacije, konference in koordinacijski odbori morajo o nameranih spremembah samoupravne organiziranosti sproti obveščati občinske svete ZS in republiške odbore sindikatov dejavnosti, ob razpravah o zaključnih računih pa morajo delavski sveti ali poslovni organi poročati delavcem o učinkih sprememb samoupravne organiziranosti, napovedanih v strokovnih podlagah. Če se učinki ne pokažejo, morajo poslovni in samoupravni organi ugotoviti vzroke za to, organizacije sindikata pa morajo dati pobudo za ugotavljanje odgovornosti poslovnih organov kot predlagateljev sprememb.

Protestne ustavitve dela

Ali smo stalno ugotavljali razpoložene delavce in uveljavljali ustavno in zakonsko vlogo sindikatov?

V razpravi o protestnih ustavitvah dela je republiški svet ZSS izhajal iz tesne povezanosti gospodarskih in družbenih razmer z različnimi oblikami izražanja nezadovoljstva. Menil je, da mora temeljno demokratično sredstvo za odpravljanje vzrokov za konfliktno situacijo postati samoupravljanje z delegatskim sistemom odločanja. Prizadevanje sindikata mora biti zato usmerjeno k bolj učinkovitemu in uspešnemu delovanju celotnega političnega sistema. Zato je treba dosledno uveljaviti ustavno in zakonsko vlogo sindikatov, ki se morajo samostojno opredeljevati do vseh vprašanih uveljavljanja družbenoekonomskega položaja delavca v vsaki OZD kot tudi na vseh nivojih organiziranosti. Pogoj za uresničitev take vloge sindikata pa je, da organi in organizacije sindikata redno spremljajo in ocenjujejo razpoložene delavce, njihove delovne in življenjske pogoje ter na tej podlagi dajejo pobude in predloge ter sprejemajo stališča o načinu njihovega reševanja. Spore in protestne ustavitve dela je treba reševati tam, kjer so nastali, torej v OZD, prek delavskega sveta, ki mora obravnavati zahteve delavcev in stališča izvršnega odbora OO ZS. Republiški svet se je zavzel tudi za večjo odgovornost sindikata nasploh, še posebej pa občinski svetov ZS pri reševanju sporov in odpravljanju njihovih vzrokov. Delavci naj bi svoje zahteve izražali prek sindikata na izrednem zboru TOZD, sklicanem na njihovo zahtevo. Republiški svet ZSS je pripravil pregled nalog organizacij in organov ZSS pri reševanju sporov, ki jih ni bilo mogoče rešiti po redni poti, in predlagal osnutek sprememb in dopolnitev zakona o združenem delu v sistemu poglavlju, kjer govori o reševanju

teh sporov. Rešitve v predlaganem osnutku se še dopolnjujejo predvsem v smeri, da imajo delavci pravico do sklica izrednega zbora in da so delavci zaščiteni s strani sindikata, če so dali pobudo za sklic izrednega zbora.

Družbenoekonomski odnosi v stanovanjskem gospodarstvu

Ali imamo analize o številu, zasedenosti in stanju solidarnostnih stanovanj? Kako je z mladimi družinami?

Ko je predsedstvo republiškega sveta ZSS obravnavalo nekatere probleme na tem področju, je pozvalo vse osnovne organizacije ZS naj od ustreznih strokovnih služb v OZD in v občinah zahtevajo temeljit pregled in razčlenitev števila stanovanj, njihove velikosti, zasedenosti in dejanskega stanja.

Predsedstvo je hkrati pozvalo tudi občinske svete ZS, naj od ustreznih strokovnih služb v občini zahtevajo pregled in analize števila, zasedenosti in stanja solidarnostnih stanovanj in stanovanj, ki so bila zgrajena s sredstvi vzajemnosti, saj so sredstva za vsa ta stanovanja združevali delavci. Predsedstvo je tudi menilo, da je treba oblikovati bolj učinkovite družbene mehanizme za zamenjavo stanovanj.

Osnovnim organizacijam ZS je predsedstvo predlagalo, naj ocenijo ustreznost sedanega načina pridobivanja stanovanj in stanovanjskih posojil, mladim delavcem in mladim družinam pa naj zagotovijo, da bodo hitreje kot doslej dobili vsaj manjšo družbeno stanovanjsko enoto, pozneje pa naj si ustreznejša stanovanja zagotavljajo pretežno z lastnimi sredstvi ter z ugodnimi posojili na podlagi stanovanjskega varčevanja, posojil iz sredstev stanovanjskega dela skupne porabe v OZD ter iz združenih sredstev, seveda pa morajo potem izprazniti družbeno stanovanje za drugega delavca ali mlado družino.

Skrajševanje delovnega časa in podaljševanje obratovalnega

Razmišljate tudi vi o skrajševanju delovnega časa in podaljševanju obratovalnega časa?

Predsedstvo republiškega sveta ZSS je ob obravnavi preizkusnega skrajševanja delovnega časa ugotovilo, da so OZD pokazale veliko zanimanje za sodelovanje v tem preizkusu. Prav zato je menilo, da je treba ponovno pretehtati ustreznost omejitve števila sodelujočih v preizkusu in da je treba izdati soglasje vsem, ki so se priglasili in izpolnjujejo ekonomske in druge pogoje. Ob tem pa je treba zagotoviti tudi stro-

Zagotavljanje pravne pomoči

Vsem delavcem pravočasna in brezplačna pravna pomoč.

Predsedstvo republiškega sveta ZSS je ob obravnavanju te problematike menilo, da je treba pravno pomoč še naprej razvijati, tako da bo delavcem pri uveljavljanju njihovih pravic, pridobljenih iz dela, zagotovljena dostopna, pravočasna in predvsem brezplačna pravna pomoč. To zahteva tudi čim bolj smotno organiziranost služb pravne pomoči, skladno s potrebami posameznih okolij ter glede na kadrovske, prostorske in finančne možnosti.

Kako okrepiti pravno pomoč delavcem?

Skladno s programom dela organov zveze sindikatov je treba službe pravne pomoči bolj usmeriti v sodelovanje z osnovnimi organizacijami ZS, s samoupravnimi organi OZD in po potrebi tudi s pravnimi službami v OZD. Okrepiti je treba tudi njihovo sodelovanje z družbenimi pravobranilci samoupravljanja in s sodišči združenega dela. Vsi ti dejavniki morajo delovati čimbolj usklajeno, preventivno ter čimbolj vplivati na smotnost in kakovost samoupravnih aktov OZD.

Osnovne organizacije ZS morajo v svojih pravilih o delovanju oziroma v ustreznih samoupravnih aktih opredeliti lastne dejavnosti pri varstvu samoupravnih pravic delavcev. Osnovne organizacije morajo zagotavljati, da bodo pravne službe OZD delavcem nudile temeljne oblike pravne pomoči, kot so svetovanje, pisanje vlog in podobno.

Včlanjevanje v zvezo sindikatov

Presezimo avtomatizem vključevanja

Na podlagi kongresnih usmeritev, ki se nanašajo na včlanjevanje novih delavcev v zvezo sindikatov, morajo organizacije in organi zveze sindikatov oceniti, ali so pri tem v lastnih okoljih presegli avtomatizem vključevanja, predvsem pa ugotoviti, ali se delavci skladno s statutom Zveze sindikatov Slovenije vključujejo prostovoljno in šele potem, ko so se seznanili z vlogo zveze sindikatov v združenem delu in političnem sistemu socialističnega samoupravljanja ter s pravicami in obveznostmi članov.

Petdeset let plavžev na Jesenicah

(Nadaljevanje s 1. strani)

napravami za aglomeriranje, elektrostatičnim čiščenjem plavžnega plina v dveh stopnjah, s turbobužerji, kontrolnimi napravami, rekuperatorji.

Po različnih zvezah je uspelo tehničnemu vodstvu KID podpisati z dobaviteljem opreme najugodnejše roke dobav.

Profil plavža je izdelal Šved ALMQVIST. Koristni volumen plavža je bil 127 kub. metrov, premer talnika pa 2.700 mm. Plavž je imel 6 pihalic. Temperatura ogrevanega zraka je znašala, oziroma bila predvidena 550°C. Pri dobavi opreme so sodelovale še danes svetovno znane firme: DEMAG, LURGI, SIEMENS in svetovalci s Švedske. Gradbena dela in montažo so organizirali tako, da je od prvega zamaha z lopato v oktobru 1936 do prvega preboda groblja oktobra 1937 preteklo samo 368 dni.

Pomanjkanje groblja in starega železa je bilo tolikšno, da bi morali začeti obratovati reducirano.

Kako pozitivno je dograditev prvega plavža vplivala na delo SM jeklarne, najbolje povedo številke:

— od 1930 do 1936 leta so letno povprečno izdelali 64.000 ton jekla, — od 1938 do 1940 leta so letno izdelali 129.000 ton jekla.

Tako je bila letna količina povprečno povečana za 64.000 ton. Prvi plavž je obratoval s kratkimi prekinitvami med vso drugo svetovno vojno.

Drugi plavž je bil dan v obratovanje 19. decembra 1940 in je obratoval do 3. aprila 1941. Ponovno je začel obratovati 21. avgusta 1946. leta.

Po letu 1960 so se začeli pogojiti dela na plavžu bistveno spreminjati, tako da so povprečno letno izdelali okoli 150.000 ton groblja.

V letu 1952 so bili postavljeni novi cowperji, ki so omogočali voditi peči s temperaturami preko 900°C, kar

je močno vplivalo na porabo koksa v pečeh.

V leto 1970 je začela obratovati nova aglomeracija s povprečno letno kapaciteto 200.000 ton aglomerata. Stara aglomeracija je letno pripravila okoli 70 — 80.000 ton aglomerata. Da bi znižali porabo koksa, smo v letu 1965 na pečeh začeli dodajati mazut.

V letu 1966 smo začeli dodajati zraku določen odstotek kisika za dvig storilnosti.

V letu 1978 smo dosegli največjo letno proizvodnjo groblja 171.000 ton pri porabi vsipnega koksa 660 kg na tono groblja.

Poraba surovin in goriva v letih 1937 — 1987 in proizvodnja groblja.

Izdelali smo: 5.700.000 ton groblja, od tega 63.000 ton sivega, 6.500 ton ferokroma (leto 1944), 2.500.000 ton žlindre.

Za to smo porabili: 8.000.000 ton rudnega vsipa, 1.640.000 ton apnenca, 200.000 ton ostružkov.

Proizvodnja aglomerata: od 1937 do 1971 1.880.000 ton, od 1971 do 1987 1.900.000 ton (nova aglomeracija)

Gorivo: 6.000.000 ton koksa in 57.000 ton mazuta (1965 — 1973)

Število velikih remontov plavžev: Plavž 1 — 11 remontov, Plavž 2 — 9 remontov.

V Železarni Jesenice je obrat Plavž najbolj spreminjal svojo podobo tako z uvedbo novih tehničnih rešitev kot z ukinjanjem ali zamenjavo agregatov.

Pri vsakem remontu smo uvedli tehnične spremembe, ki so bistveno vplivale na dvig storilnosti, pogoje dela in predvsem varnost obratovanja.

Prvi v Jugoslaviji smo uvedli dodajanje mazuta v peč in kisika v znak pred cowperji, zasipavanje košar s trakovi, spremembe konstrukcije in povečanje števila pihalic s 6 na 8.

Zamenjali smo rekuperatorje s cowperji.

Spremenili smo čiščenje plavžnega plina in ga združili na enem mestu. V sami tehnologiji priprave vložka so bile napravljene ogromne spremembe, poleg velikega števila manjših, ki sploh niso registrirane.

Ukinili smo obratovanje kamnoloma na Mežakli zaradi neogovarjanja kakovosti — imel je namreč previsok odstotek magnezija, ki neugodno vpliva na tvorbo žlinder v plavžnem procesu. Hkrati smo prenehali obratovati z apnenicami.

Stara aglomeracija je nadomestila nova.

Separacija koksa je prekinila svoje delo.

Razkladanje vagonov je bilo modernizirano in odpadlo je ročno delo.

Ukinjeno je bilo delo na pražilnih pečeh, ki so bile namenjene praženju karbonatov in smo jih nato uporabljali za sušenje limonitnih rud. S tem smo odpravili veliko emisijo rdečega prahu v atmosfero.

Spremembe, ki so vplivale na delo v aglomeraciji in plavžih ter v sami Železarni z vidika varnosti, produktivnosti in ekologije, so bile res številne.

Tudi pri produktivnosti smo dosegli izredne uspehe. Skoraj na isti površini, kjer so razporejeni agregati, kot pred 50 leti smo povečali produktivnost za 150 %.

Pri vsem tem pa ne moremo mimo dejstva, da je plavžarstvo na Jesenicah prineslo Železarni svetovno slavo. V plavžu na Javorniku je bil v letu 1876 izdelan prvi feromangan na svetu in nagrajen z diplomom v Filadelfiji. Jeseniška apnenica je bila druga, takoj za železarno Salzgitter, ki je začela uporabljati za proizvodnjo apna plavžni plin.

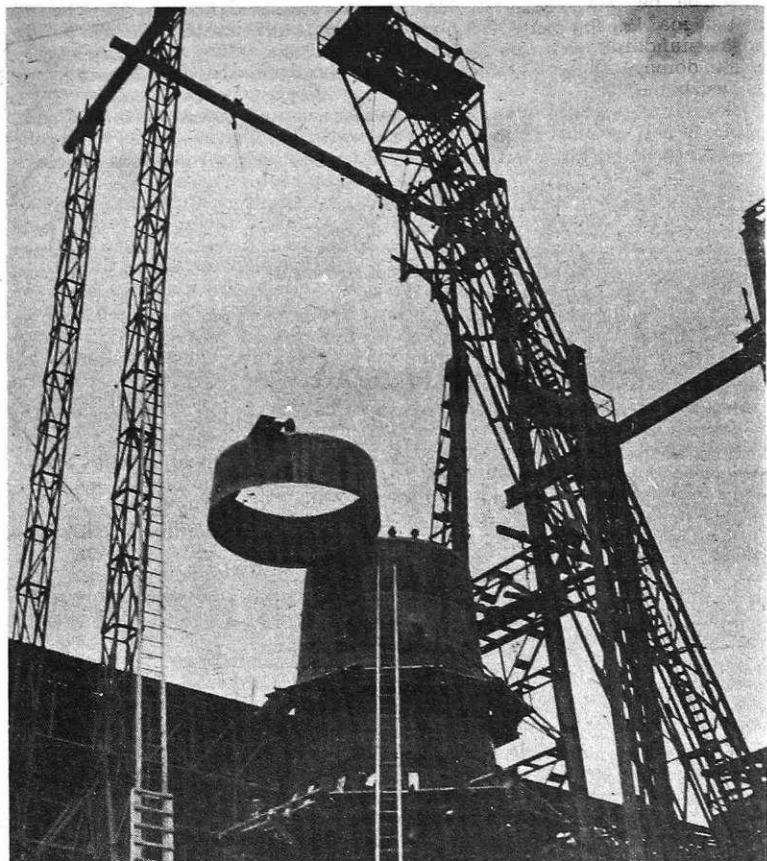
Vse naše delo so spremljali plavžarji Jugoslavije (Zenica, Smederevo, Sisak in Vareš) in so marsikatero stvar uporabili, čeprav sta prvi dve Železarni giganta v primerjavi z ostalimi tremi železarnami (Sisak, Vareš in Jesenice). Imeli smo velik

ugled, posebno v pripravi rude v aglomerat.

Posebno moram poudariti sodelovanje z rudniki Ljubije in Omarske, kajti delo plavžev se prične v rudniku.

V Železarni tako končujemo z edinim pravim metalurškim poklicem,

Lado Šketa

Gradnja plavža na Jesenicah leta 1937

Konec plavžarstva na Jesenicah

Najtežje je starejšim delavcem

»S plavžem odhajava v zasluženi pokoj,« je dejal eden od delavcev, ki je pri plavžih delal 32 let. Čeprav je slovo nujno, je boleče — težko je zapustiti sodelavce, prijatelje in ta stari plavž, ki nam je dajal kruh toliko let.

Mnogi delavci so že odšli na nova delovna mesta. Odšli so postopoma, tako kot so postopoma ukinjali in zmanjševali proizvodnjo. Od prvega plavža in aglomeracije so se delavci že poslovili, drugi plavž pa ugaša te dni.

Emil Štefelin je delovodja in pri plavžih dela štiri leta. Prej je delal kot vodovodni instalater, vendar je ob delu naredil metalurško šolo in se zaposlil pri plavžu. Pravi, da je plavž zelo zanimiv obrat, zato mu ni vseeno, ker bo moral stran. Komaj se je vpeljal, pa bo spet moral na novo delovno mesto, kjer bo moral preživeti spet vse od začetka, od pripravnika naprej.

Raje bi videl, če bi plavž še obratoval, vsaj ena peč, da bi delali sivi grodelj, saj ga strokovne utemeljitve niso prepričale. Nič ni bilo pojasnjevanja, kaj bomo naredili, če v novi jeklarni ne bo šlo vse tako, kot smo si zamislili, zato bi morala vsaj en plavž in ena martinovka ostati za rezervno.

Ko bo ugasnil še zadnji plavž, bo dobil delo na kontilivu. Skrbi ga, ka-

ko bo šlo, saj novega delovnega mesta ne pozna, prikrajsan pa bo tudi pri osebnem dohodku.

Slovo od plavža bo toliko težje, ker se je s sodelavci dobro razumel in so bili prijeten ter tovariški kolektiv, sedaj pa jih bodo razkropili po celi železarni.

Vladimir Klinar je vodja peči in pri plavžih dela že trideset let. Slovo od plavža je najhujše prav za starejši delavce, ki so nekaj desetletij svojega življenja preživeli ob njem in imajo le še malo časa do upokojitve.

Ta tehnologija se poslabša in za to smo se tudi odločili, da ugasnemo plavže, vendar proizvodnjo v plavžih prehitro ukinjamo. Vsaj še leto ali dve bi morala proizvodnja v plavžih še teči, da bi v Jeklarni 2 redno dosegali načrtovane rezultate.

Vladimir je zelo razočaran, ker še vedno ni dobil pravega odgovora na vprašanje, kaj bo v prihodnje delal. Določeno število delavcev je že odšlo ob ukinjanju prvega plavža, zato se boji, da so na njih, ki bodo počakali na konec plavžarstva na Jesenicah, pozabili.

Fehim Našić je čistilec plina, pri plavžu pa dela že 32 let. Misli, da bi bilo v obratu potrebnih le nekaj večjih popravil, da bi peči ostale za vsak primer, če bi se v novi jeklarni kaj zataknilo ali če ne bi imeli dovolj elektrike.

Ob plavžih je preživel pol življenja, zato mu bo zelo težko, ko se bo predčasno invalidsko upokojil. Zelo rad je delal, s sodelavci se je dobro razumel in če plavžev ne bi ugasnili, bi še delal.

Nazmi Hodža je pri plavžu delal 18 let, sedaj pa se bo zaposlil na kontilivu. Strinja se s svojimi sodelavci, vendar se je tako kot oni tudi sam vdal v usodo, ker so se o ustavitvi plavža že drugi odločili.

Mumin Nuhić je delal pri plavžu tri leta, najprej kot pomočnik pri peči, ko je naredil tečaj za žerjavovodjo, je postal pomočnik pri vsipnem vozu, kar dela tudi sedaj. Pravi, da je treba iti v korak s svetom, vendar je

za starejše delavce to verjetno težko. Ali je odločitev, da ugasnemo še zadnji plavž, pravilna? Mumin meni, da bi bilo vzdrževanje res drago, pa vendar...

Cez nekaj dni bo odšel na novo delovno mesto žerjavovodje na kontilivu. Izkušnje, pridobljene pri plavžu, mu bodo pomagale tudi v novi jeklarni.

Kako poteka prerazporejanje delavcev, smo vprašali tudi čistilke in administrativne delavce v obratu ter vodjo vzdrževanja plavža. Vodja vzdrževanja plavža nam je zatrdil, da vsi vzdrževalni delavci pri plavžu natančno vedo, na katera delovna mesta bodo šli in so si ta mesta tudi ogledali. Po 15. decembru gre na nova delovna mesta zadnja skupina vzdrževalcev, ki so skrbeli za nemoteno proizvodnjo plavžev.

Administrativke bodo do novega leta ostale še v obratu, potem pa jih bodo razporedili v okviru Železarne, nekatere pa si novo delo iščejo tudi same.

Zataknilo pa se je pri čistilkah. Seida Dedić je delala kot čistilka v obratu Plavž 16 let, pa še sedaj ne ve, kam bo šla, ko bodo plavž ugasnili. Najbolj jo boli, da je dosedaj stalno delala dopoldan, sedaj pa bi morala edina med 13 čistilkami v obratu na popoldansko izmenjo. Poleg tega nekatere celo izbirajo, kje bodo delale in večkrat spremenijo svoje želje, zanj pa ni razumevanja.

Ko smo se v Železarni odločili za postopno ukinitev proizvodnje v plavžih, je bilo rečeno, da bo vsak delavec iz tega obrata lahko povedal svoje želje, oziroma da se bodo z vsa-

kim posebej pogovorili o njegovih željah in možnostih za novo zaposlitev. Videti je, da smo pri ukinjanju proizvodnje v plavžih na nekatere delavce pozabili. Je res tako?

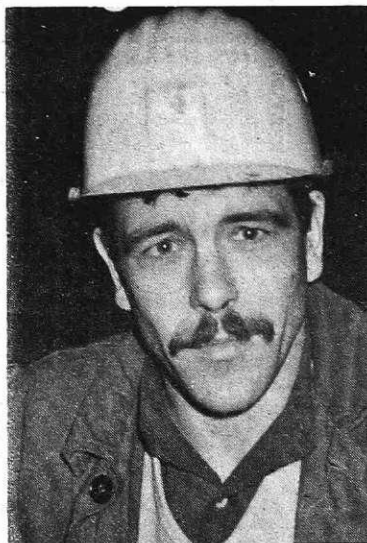
Kadrovik za obrat plavž nam je pojasnil, da bo večina delavcev iz proizvodnje delala kot pomočniki na napravah na kontilivu v novi jeklarni. Ogled novih delovnih mest sicer ni bil organiziran, ker so se delavci sami odločali, kam bi radi šli delat in če se je nekdo odločil za kontiliv, pomeni, da ta obrat tudi pozna.

Prezaposlitev čistilk so reševali individualno, vendar so težave, ker jih je veliko bolnih ali delajo polovični delovni čas. Do 1. decembra bodo poskusili rešiti tudi ta problem in čistilke prerazporediti v okviru temeljne organizacije Talilnice in ostalih temeljnih organizacij ter delovne skupnosti, nekaj pa bi jih razporedili v proizvodnjo.

V novih obratih je tempo dela mnogo hitrejši, kot je bil na plavžu, zato bo delo bolj naporno. Starejši delavci pri osebnem dohodku ne bodo prikrajsani, ker bodo obdržali svojo plačilno kategorijo, vendar bodo izgubili dodatke, če ne bodo več delali v sistemu 4+1.

Vsem delavcem obrata plavž in vzdrževalcem, ki so že odšli na nova delovna mesta, in tistim, ki jih to še čaka, želimo veliko uspeha na novem delovnem mestu in da bi se z novimi sodelavci prav tako dobro razumeli, kot so se z delavci pri plavžih. Delavcem, ki so se že ali se še bodo upokojili, pa želimo v življenju še veliko lepih trenutkov.

Lilijana Kos

Emil Štefelin

Fehim Našić

Vladimir Klinar

Mumin Nuhić

Nazmi Hodža

Družbeni standard pod eno streho

Združitev oddelka za družbeni standard pri kadrovskem sektorju in temeljne organizacije Družbena prehrana v novo temeljno organizacijo Družbeni standard ni tako velika reorganizacija, kot je bilo to pri ostalih temeljnih organizacijah v naši železarni. Vendar pa je njen pomen prav tako velik, saj pomeni združitev podobnih dejavnosti pod eno streho.

Romana Bradič, direktor temeljne organizacije Družbeni standard, meni, da je potrebno, da se z družbenim standardom delavcev ukvarja samo ena služba, ne glede na to, kako je organizirana. Do sedaj je bil stanovanjski standard ločen, ker so za samske domove skrbeli delavci bivše Družbene prehrane, za stanovanjska vprašanja delavcev pa je skrbel oddelek za družbeni standard v kadrovskem sektorju. Razdeljeno je bilo tudi delo pri počitniških domovih, saj so bili delavci, ki so skrbeli zanje, vodeni v kadrovskem sektorju, vse ostale zadolžitve pa so opravljal v temeljni organizaciji. Tudi izvajanje počitniške dejavnosti je bilo dvojno (sprejemanje in anketiranje naših delavcev in zunanjih uporabnikov), vendar kljub temu ni bilo delavca, ki bi celo leto vodil počitniško dejavnost.

Po reorganizaciji oziroma združitvi je celotna dejavnost družbenega standarda razdeljena v štiri oddelke. Dosedanja dejavnost oddelka za družbeni standard in dejavnosti s področja počitniških domov so razdeljene v dva oddelka: oddelek za stanovanjski standard in oddelek za organizacijo prostega časa. V prvem oddelku so združene dejavnosti s področja stanovanjske problematike (oddelek za družbeni standard) in samskih domov (TOZD Družbena prehrana), v oddelku za organizacijo

prostega časa pa počitniška dejavnost, oddih, kultura, prevozi, šport in rekreacija. Ta oddelek bo skrbel tudi za vodenje vse operativne za počitniške domove (kadri, vzdrževanje, evidenca materiala), v počitniških mesecih pa bo skrbel za redno nadzor v počitniških domovih.

Združitev oziroma priključitev oddelka za družbeni standard v temeljno organizacijo Družbeni standard je za temeljno organizacijo velika pridobitev, ker so pridobili strokovne sodelavce, ki so jih pri svojem delu zelo pogrešali. Delavci oddelka za družbeni standard ob združitvi niso imeli pomislekov in se že vključujejo v delo samoupravnih organov nove temeljne organizacije.

V temeljni organizaciji ocenjujejo, da je takšna združitev zelo pozitivna, ker se celotna dejavnost družbenega standarda opravlja in vodi pod eno streho. Tako bo v temeljni organizaciji lahko nastal trden team delavcev, ki bodo to dejavnost v celoti poznali in bodo lahko tudi enotno nastopali. Tudi v drugih delovnih organizacijah z več tisoč zaposlenimi je dejavnost družbenega standarda združena, le imena so različna.

Delavci oddelka za družbeni standard so se priključili temeljni organizaciji, vendar so prostorsko še ločeni, ker ni denarja, da bi tudi delavci oddelka za družbeni standard spravili pod isto streho. Rešitvi sta

namreč dve: ali nadzidati stavbo, kjer je sedaj vodstvo temeljne organizacije, ali prenoviti samopostrežno restavracijo. V prvem primeru bi izkoristili neizkoriščeno podstrešje; v drugem bi obdržali samo centralno kuhinjo z vsemi pomožnimi prostori, zgornje prostore pa namenili upravi oziroma vodstvu temeljne organizacije. V obeh primerih bi potrebovali tudi svoj terminal, ker je bil oddelek za družbeni standard že sedaj zelo tesno povezan z elektronsko-računskim centrom.

Nacrti za preureditev samopostrežne restavracije so narejeni, vendar za to ni denarja. Zato bodo delavci oddelka za družbeni standard ostali v svojih prostorih vsaj do takrat, ko bo dovolj denarja za nadzidavo sedanje upravne zgradbe temeljne organizacije Družbeni standard.

Osebnost se Božo Pančur, vodja oddelka za družbeni standard, s priključitvijo k temeljni organizaciji ne strinja in tudi ni mogel odločiti o tem, ker so na referendumu o priključitvi oddelka v temeljno organizacijo glasovali le delavci temeljne organizacije, delavci oddelka pa ne.

V temeljni organizaciji se zavedajo, da bo imela združitev oziroma priključitev oddelka za družbeni standard tudi negativne učinke, vendar mislijo, da ti ne bodo taki, da bi bila potrebna ponovna reorganizacija ali odcepitev. Prednost nove organiziranosti je enotno vodenje in izvajanje dejavnosti s področja družbenega standarda, kakšne so slabosti, pa bosta pokazala praksa in čas. Lilijsana Kos

Osnutek pravilnika je v javni razpravi

Strokovna služba Samoupravne stanovanjske skupnosti Jesenice obvešča, da je na 6. seji skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti 4. novembra zbor uporabnikov obravnaval osnutek pravilnika o dodeljevanju solidarnostnih stanovanj in družbeno najemnih stanovanj, nad katerimi ima dodelitveno pravico Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice.

Osnutek pravilnika je bil s tem dnem posredovan v 30-dnevno javno razpravo, ki se končuje 4. decembra. Osnutek pravilnika je bil delegatom posredovan kot skupščinsko gradivo, katerega so obravnavale vse delegacije in konference delegacij, zato s tem obvestilom prosimo vse OZD, da osnutek pravilnika obravnavajo in pripravijo pripombe ter predloge in jih do določenega dneva pošljejo strokovni službi Samoupravne stanovanjske skupnosti Jesenice. Osnutek pravilnika vam je na voljo pri vaših vodjih delegacij oziroma vodjih konferenc delegacij.

Zaradi obširnosti pravilnika (in za osvežitve spomina) smo vam pripravili povzetek vsebine oziroma posameznih določil osnutka pravilnika.

Povzetek pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje solidarnostnih in družbeno najemnih stanovanj, nad katerimi ima dodelitveno pravico Samoupravna stanovanjska skupnost Jesenice

1. Splošne določbe: (določitve pogojev in meril so povzete iz določb 36. člena zakona o stanovanjskih razmerjih):

— določila veljajo za vsa stanovanja, ki so zgrajena, prenovljena ali kupljena (v primerih, ko Samoupravna stanovanjska skupnost ni bila investitor) iz združenih sredstev solidarnosti (SPIZ, NOV);

— določila veljajo tudi za vsa tista stanovanja, nad katerimi ima Samoupravna stanovanjska skupnost le dodelitveno pravico, razpolagalno pa družbeno-politična skupnost (občina) in je na Samoupravno stanovanjsko skupnost prenešana le pravica oddajanja. (Vsa stanovanja se bodo dodeljevala pod enakimi pogoji in merili, kot to že velja za solidarnostna).

2. Standardi za solidarnostna stanovanja:

— standardi za solidarnostna stanovanja določajo razpon med najvišjo in najnižjo stanovanjsko površino, pri tem se upošteva tudi vrsta stanovanjske enote na število družinskih članov; (sprememba na tem področju je bila potrebna, ker na Jesenicah razpolagamo z različnimi enotami glede površine, odvisno od leta gradnje);

— izjemna odstopanja od površinskih standardov in za izjemne primere.

3. Lastna udeležba:

— sprememba 13. člena družbenega dogovora. Lestvica se je znižala

za 30 % v korist upravičenca do solidarnostnega stanovanja.

— sprememba zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS, št. 1/86) navaja, kdo ni dolžan plačati lastne udeležbe (v primeru smrti zakonca, po razvezi zakonske zveze itd.).

— posebne materialne razmere upravičenca, ko se mu delno ali v celoti oprosti plačilo lastne udeležbe.

4. Splošni pogoji:

Ni bistvenih sprememb, dodano je le:

— upravičenec, ki je že imetnik stanovanjske pravice, mora biti redni plačnik stanarine in drugih komunalnih dajatev.

— upravičenec, ki se je na lastno željo vselil v stanovanje, ki ni primerno za bivanje, ali po standardih ne ustreza številu družinskih članov, mora najmanj dve leti pred razpisom uporabljati to stanovanje.

5. Posebni pogoji:

— materialne razmere upravičenca (to pomeni, da velja mejni znesek skupnega dohodka na člana gospodinjstva, ugotovljenega po enotni metodologiji na podlagi elementov, usklajenih v Skupnosti socialnega varstva v SR Sloveniji in v občini), izjemoma se upošteva mejni znesek le za mlade družine.

6. Merila za točkovanje stanovanjskih razmer:

— pri točkovanju stanovanjskih razmer lahko prosilec, ki je že imetnik stanovanjske pravice, pridobi le 75 % točk v primerjavi s prosilcem, ki je točkován kot prosilec »brez stanovanja«.

Poleg stanovanjskih razmer se točkuje še:

— invalidnost in telesne okvare,

— ločeno življenje zakoncev in otrok,

— čas stalnega bivanja v občini,

— čas bivanja v sedanjih stanovanjskih razmerah,

— čas skupne delovne dobe in delovne dobe v občini,

— posebne okoliščine za udeležence NOV.

Novost je tudi ta, da se pri točkovanju stanovanjskih razmer imetnikom stanovanjske pravice točke odštevajo, če družbena najemna stanovanja slabo ali zanemarljivo vzdržujejo.

7. Način zbiranja vlog — ni bistvenih sprememb

8. Oblikovanje prednostnega vrstnega reda — ni bistvenih sprememb, enako velja za

9. Postopek dodelitve stanovanja, razen, da se

— upravičenca lahko črta s prednostne liste, če odkloni po normativu dodeljeno stanovanje.

10. Izjemno reševanje stanovanjskega vprašanja:

— v primeru požara, povodnji in drugih naravnih nesreč le za določen čas, če prosilec ni solidarnostni upravičenec ali pa nedoločen, če to je;

— prisotnost težje socialne problematike ali postopena pomoč.

11. Zamenjava solidarnostnega stanovanja se lahko ugotovi:

— starejšim in bolnim občanom;

— prisotnost težje socialne problematike z dodelitvijo stanovanja nižje kakovosti;

— občanom, ki zasedajo nadstandardna stanovanja.

a) Prednost imajo tiste zamenjave, ki hkrati omogočajo več rešitev stanovanjskih vprašanj.

b) Za zamenjavo solidarnostnih stanovanj je oblikovana posebna lista, na katero so vključeni le prosilci, ki to želijo, in pod kontrolo odbora ali posebne komisije.

c) Zamenjava solidarnostnih stanovanj je dopustna tudi z drugimi družbenopravnimi osebami.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice

Vpis v tečaj radiestezije

ki ga organizira Delavska univerza Viktor Strazišar (☎ 81-072). Udeleženci tečaja radiestezije lahko spoznajo (teoretično in praktično):

- pogoje za radiestezijsko delovanje,
- metode in tehnike radiestezijskega raziskovanja,
- pripomočke in pomagala,
- radiestezijsko delovanje na različnih področjih (diagnostika, odkrivanje in iskanje, prehrana itn.),
- etični kodeks radiestezijskega delovanja.

Tečaj se bo pričel v decembru 1987.

Vabilo na prireditvi ob dnevu republike

Družbenopolitične organizacije občine in Skupščina občine Jesenice vabijo občane na prireditvi ob dnevu republike — 29. novembra:

— 27. novembra ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK na otvoritev skupinske razstave likovnih del članov likovnega kluba DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Krajši otvoritveni koncert bo imel moški vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica;

— 27. novembra ob 19. uri v dvorano Gledališča Tone Čufar na Jesenicah na OSREDNJO PRIREDITEV s KONCERTOM Harmonikarskega orkestra Glasbene šole Radovljica — dirigent Jože Azman. Slavnostni govornik bo predsednik Skupščine občine Jesenice inž. Jakob Medja.

Razpis gradbenih posojil za leto 1988

Na osnovi veljavnega plana za srednjeročno obdobje 1986 do 1990 in na osnovi sklepa odbora za stanovanjska vprašanja pri delavskem svetu Železarne Jesenice z dne 13. oktobra 1987 razpisujemo:

— 70 gradbenih posojil za novogradnje, nakup etažnih stanovanj v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji, nakup stanovanjskih hiš ali nakup stanovanj v zasebnih hišah in

— 80 gradbenih posojil za prenovo ali za posodobitev stanovanj ali stanovanjskih hiš v zasebni lasti.

Predvidena višina posojila za novogradnje je 5.000.000 din, za nakup etažnega stanovanja v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji znaša 20 % več kot za novogradnjo, za prenovo ali posodobitev pa je predvideno po 2.000.000 din.

Razpisana višina gradbenih posojil bo veljavna po zaključnem računu Železarne Jesenice za leto 1987 pod pogojem, da bodo sredstva ustvarjena in izločena za ta namen. Če bi bilo izločenih manj sredstev, se načrtovane višine posojil sorazmerno znižajo.

Upravičenci do gradbenega posojila so delavci in upokojeanci Železarne Jesenice. Izpolnjevati morajo še naslednje pogoje:

1. Da stanujejo na območju občin Jesenice, Radovljica ali drugje, od koder se je mogoče dnevno voziti na delo z rednimi prevoznimi sredstvi ali organiziranim prevozom.

2. Da si z gradnjo stanovanjske hiše, z nakupom etažnega stanovanja v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji, z nakupom stanovanjske hiše ali z nakupom stanovanja v zasebni lasti rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje.

3. Da si z rekonstrukcijo izboljšujejo sedanje stanovanjske pogoje v skladu s sodobnimi stanovanjskimi standardi.

4. Morajo namensko varčevati za gradnjo ali rekonstrukcijo in namenskega varčevanja ne smejo prekiniti pred potekom dveh let.

5. Z lastnimi sredstvi morajo zagotavljati:

— za nakup etažnega stanovanja v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji 20 % vrednosti stanovanja,

— za gradnjo hiše v usmerjeni gradnji 25 % vrednosti novogradnje,

— za individualno gradnjo, za nakup zasebne stanovanjske hiše in za rekonstrukcijo morajo imeti zagotovljene 40 % vrednosti.

Pri novogradnjah se šteje za dokaz lastne udeležbe zgrajena hiša do II. gradbene faze in nabavljen material za III. gradbeno fazo. V zadružni gradnji mora zadružnik prinesiti potrdilo, da združuje v zadruzi toliko denarja, ki bo zadoščal za nabavo materiala do III. gradbene faze.

6. Da bo izpraznil družbeno stanovanje v skladu z določili pravilnika o urejanju stanovanjskih zadev v Železarni Jesenice. V nasprotnem primeru morajo plačevati dodatne obveznosti v korist stanovanjskih sredstev Železarne Jesenice vse do izpraznitve družbenega stanovanja.

7. Delavci, ki so v preteklosti že prejeli gradbeno posojilo do razpisane višine za posamezno leto, ne morejo prositi za posojilo.

Ponovno lahko zaprosijo za gradbeno posojilo po preteku dveh tretjin odplačilne dobe za prvo posojilo in pod pogojem, da je prejšnje posojilo v celoti izplačano.

8. Rok za vračanje posojila je odvisen od višine posojila, vendar ne more biti daljši od 20 let skupaj z moratorijem, ki traja tri leta. V času moratorija se vsako leto dvigne glavnica za 4 % in na novo osnovno. Mesečna anuiteta za gradbeno posojilo bo znašala od 40.000 din do 50.000 din. Odplačevanje posojila se uredi s posebno pogodbo po 4 % obrestni meri, prvi obrok zapade v plačilo po treh letih od dneva, ko je bilo posojilo odobreno.

9. Posojiljemalec se ob sklenitvi pogodbe zaveže, da bo vrnil celotni znesek gradbenega posojila v enkratnem znesku s pripadajočimi obrestmi, če bo prenehal delati v Železarni Jesenice po lastni želji ali po lastni krivdi. Od dneva prekinitve dela do izplačila gradbenega kredita se obrestna mera dvigne na 7,5 %, vendar največ do šest mesecev po prekinitvi. Nadalje se zaračunavajo obresti po zakonu o zamudnih obrestih.

10. Za odobritev gradbenega posojila morajo prijavitelci predložiti:

a) izpolnjen obrazec »Prijava na razpis za gradbeno posojilo«, ki ga dobijo pri vratarju na kadrovskem sektorju (informacije lahko dobijo tudi na oddelku za družbeni standard ali po ☎ 32-09 ali 31-13),

b) originalni zemljiškoknjižni izpisek, ki ne sme biti starejši kot šest mesecev (to velja za individualno gradnjo),

— pri zadružni gradnji mora biti predložena originalna imovinsko pravna pogodba med zadrujo in zadružnikom,

— za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše mora biti predložena originalna in overjena kupoprodajna pogodba,

c) lokacijsko in gradbeno dovoljenje za individualne gradnje,

d) pogodbo o namenskem varčevanju za gradnjo ali obnovo,

e) seznam kreditov, ki so že bili dodeljeni za začetno gradnjo ali rekonstrukcijo.

Razpis traja od vključno 20. novembra do vključno 18. decembra 1987. Prijav brez potrebne dokumentacije ne bomo obravnavali, prav tako ne prijave, ki bodo prispele po razpisnem roku. Vse prijave z ustrežno dokumentacijo morajo prosilci oddati na oddelku za družbeni standard v kadrovskem sektorju, soba št. 11. Pravočasno prispele prijave z ustrežno dokumentacijo bo na terenu preverila komisija, v kateri bo gradbeni strokovnjak. Na osnovi prijave, dokumentacije in poročila strokovne komisije bo odbor za stanovanjska vprašanja obravnaval predloge za dodelitev gradbenih posojil in jih poslal delavskemu svetom temeljnih skupnosti in delovne skupnosti skupnih služb v obravnavo in sprejem. Po obravnavi in odobritvi morajo biti sklepi o dodelitvi kreditov izobešeni na oglasnih deskah v TOZD in DSSS trideset dni. Po preteku tega časa bodo posamezniki lahko sklenili pogodbo o dodelitvi gradbenega posojila in ga pričeli koristiti.

Oddelek za družbeni standard

Rudi Mlinar

FRAGMENT ŠT. 1

Poletje je. Tisto poletje, ko zrak kar trepeče nad zrelimi žitnimi polji in ti šumenje potoka prebudi nepremagljivo željo, da bi kar obut z razgretimi nogami stopil v vodo in se tako morebiti vsaj malce shladil.

Res je vročina. Vročina, ki te pole- ni, in zavrača nakodranost možgan, da nisi kakorekoč več za nobeno ra- bo. Sploh je neumna, če bi začel; a to več ali manj počnem; razmišljam o svojih resnih problemih, čeprav je že tako na začetku vendarle čisto jasno, da je upanja na kakršen koli uspeh bore malo. Pa še tedaj, če se ti posreči, recimo, razvozlati svoje de- lovne težave, je to zato, ker tam nek- je na jasnem nočnem nebu utripa tvoja srečna zvezda. Zato se ne sme- jistim, ki gledajo v nebo. Niso vsi za- ljubljani, prav nasprotno: zahvalju- jejo se svoji srečni zvezdi za nekaj, kar jim je dobrega naklonila.

Če je ob tem srce nekako podivja- no in so lasje tvojega dekleta neka- ko preveč zapeljivi, potem lahko z gotovostjo trdiš, da svoje srečne zvezde še nisi našel.

To da ni logično? Kar vidim te, kako odkimavaš, pa vendarle iz lju- bezni v vročem poletju, tedaj, ko se okrog tebe premika zaspano poletno življenje, se izcimijo najhujši jesen- ski glavoboli. Seveda je pa prav go- tovo zastoj na razlagati in biti plat- zvona za poletno gledanje v nebo.

Srce je še davno dokazalo, da ne zna misliti in tuji možgani tudi ni- so kaj preveč razpoloženi za takšen hud trim. Nič hudega torej, če so la- sje vabljivi in bluže, ki se napenjajo čez prsi, praviloma pretesne. Svet je navajen na te male poletne brodol- me in kar žalostno bi bilo, če jih ne bi bilo. Ne mislim pa preveč razgla- bljati o ljubezni; nekako slutim, da tega niti ti ne bi želel. Saj veš, kako se tej reči streže, in če to veš, je prav gotovo pametno, če odneham, saj me tako in tako ne bi poslušal. Pa še prav bi imel. Saj tudi jaz tedaj, ko se nad menoj drgnejo zvezde druga ob drugo, mislim, da sem najpametnej- ši in potem sklepam, da tako čutiš tudi ti. Jeseni bova pa tako in tako povabila pogled, če se bova srečala. Kje bo tedaj najina genialnost, ko se bodo te lepe, enkratne, najčudovitej- še oči ustavile na nekom, ki nama ni ničil do kolen.

No, do tedaj pa je še daleč, in če ti šepnem na uho, tega sedaj ne verja- mera ne ti ne jaz.

Drugi problemi se mi sprehajajo po možganskih ravninah, pa mi prav lahko verjameš, kako si priza- devam, da bi jih potisnil nekam pro- ti dnu zavesti in se vsaj v mislih sprehodil čez razdrapane skale v ve- černih gorah.

Ti bi morda rad proniknil skozi kopreno morskih juter čez dolge pe- ščene plaže, ali pa vrag si ga vedi kje v samotni počasi pil svoje hladno pivo in na vse pretege hvalil usodo, da si še našel kraj, kjer so hladilniki delovali.

Saj nočem, in lahko mi verjameš, ker tudi sam resnično tako čutim, da bi te spominjal na tiste stvari, ki jih želiš pozabiti. Ker pa sem iz mnogih poletij, ki so se spustila čez moje širom odprte oči, spoznal kruto resnico, si vendarle dovolim, da ti tu, na tem mestu, berem moralne nauke in te pripravljam na čas, ko boš rekel: »Lejga, problema, pa še prav je imel.«

Saj ga čutiš?

Ne odkimuj, le pristuhni in slušal ga boš, kako gloda v tebi. Črv strahu se je naselil nekje in te tako potihem opominja; vse, kar si potisnil stran, vse je še vedno tu... dopusta bo vsak trenutek konec... in če je v de- narnici suša, bo črv prav prijeten glodal... nimam tega, nimam one- ga, imam pa za pivo, imam za drago vino, imam za beg med poletni vr- vež.

Da bi ga vrag. In če malce pomi- sliš, pa mi boš dal prav, če trdim, da mnogo ljudi pije preprosto zato, ker črv v alkoholu ne more živeti.

Preden spoznaš, da je ta črv prav- zaprav neka druga vrsta zverine, je potrebnih kar nekaj tablet močne volje, da se sploh najdeš svoj azil. Tako se navadno dogaja prava tra- gedija, ko ti postaja črv vedno glas- nejši in vedbo bolj predzren. Ne da se odgnati; s se tako lepimi obljuba- mi ga ne preslepiš. Da bi ga odgnal s silo, pa sploh ne smeš pomisliti. Te- daj bi šele začel riti po tebi. Je pa že čisto prav in pametno, da ti o tem niti ne govorim, saj če si normalen, boš to tako in tako doživel in ni aspirina, ki bi ti se lahko pomagal. Včasih sem trdno prepričan, da se lahko potuhnem in kar enostavno

pobegnem; na morje, v gore, med le- pa dekleta...

Potem sem pa bil še bolj razočar- an, ko sem videl, da je bil moj beg šele tista prava hrana zanj.

Še najbolje je bilo, če sem ostal doma in delal ter se trudil s svojimi problemi, šel denar in zapisoval iz- datke, planiral, koliko premoga je še v kleti in se ubadal z mislijo, kako bi prihranil kar največ električne ener- gije.

Ampak, ali je potem to sploh pole- tje? Je potem to sploh tisti nori čas dopustov in premikajoče se bleščeče kovine ter naših namrščenih, a hudo napetih in posebej upajočih obrazov za okni avtomobilov? Je to potem sploh življenje?

Kar vidim te, kako odkimavaš in kar pomiri se, tudi jaz sem prišel do zaključka, da tega še ne bom nikoli več počel.

Saj sem navsezadnje in po nekem srečnem naključju med normalnimi. Ti pa tudi, če tako misliš. Je pa še boljše, če črv veselo živi v tebi, meni in nama enakimi. Sploh ga ni treba zatreti, saj sva že pred časom ugotov- ila, da je to jalovo delo.

Neki dan bo tudi poletja konec. Lahko mi verjameš, da ga bo res, vsaj do sedaj je bilo tako.

Ko pa se bo to zgodilo, boš sedel morda neki večer ob odprto okno in se boš res počasi sprehodil po svojih dopustniških dneih. Seštel boš vse neumnosti, potegnil boš črto in zgo- dil se bo, da bo črv v tebi počil od

preobilice tega in se ga boš tako re- šil za eno leto.

In nekako bo potem vse mnogo bolj živo... njene oči bodo čisto normalne... če se to ne bo zgodilo, te moram opozoriti na dvojje. Prič, da si še vedno sredi poletja in da ga tvoje srce pač noče izgubiti. Če je ta- ko, potem se kar pripravi in začni iskati poročne priče, če se nisi poro- čen. Če si pa mogoče poročen, po- tem, joj bodo imeli na sodišču zopet ločitveno razpravo več... Drugič, a to se zgodi le redkim srečnejšem... sploh nisi več med normalnimi... kajti ljudi, ki nosijo sonce v sebi tu- di skozi pusto jesen in mrzlo sneže- no zimo, je res malo.

Če si med njimi, zaradi tega se ne boš srečen. Ljudje so, veš, čudni pti- či. Kar ima drugi, bi hoteli tudi zase, a ker jim to ni dano, bodo že poskr- beli, da te bodo spravili na pravo pot. Pa brez zamere, prijatelj, ko boš bral to moje poletne pismo, saj veš, da ponavljam stare resnice, da se skušam odkupiti za svoje poletne grehe, da skušam najti opravičilo za svoje neumnosti. Kaj bi ti solil pa- met, ko je poletje prav s soljo najbolj radodarno. Kaj bi te opominjal, ko pa vem, da opomin ne najde poti do tebe. Zvečer pa se nagni skozi okno (paži, da nisi višje kot v prvem nad- stropju) in išči svojo srečno zvezdo.

Mogoče, le kako se tega nisem prej spomnil, bi jo jaz v tem času, ko to pišem, našel. Tako pa uničujem pa- pir in... NEHAJ, HUDIČA!

Rudi Mlinar je delovodja brusilni- ce v TOZD Stroj in deli v ravenški železarni. Črtica je iz zbirke črtic Pekoče zvezde, ki jo je izdala Že- larna Ravne leta 1986.

Andrej Puc:

Zbrani (risba 1987)

Izbrana pesem

Tomaž Salamun (NR 65 — 66)

Živa rana, živi sok

Šepet, pokol, dotik, meso. Čemur ti praviš tišina. Ne moreš streljati drugam, ni drugega cilja. Oko piramide se ne vname. Ti njen vrh dvigaš visoko, visoko, ko jo potiskaš, ob

vznožju razširjaš. Odkrivanje da Mount Everest. Hladnokrvna brezbrzičnost resnico. In molk vabo in hrano, kamen s stisnjeno rezo ust. Padaj, padaj mili sneg in me zamrzni. Pij črto z mojega

čela. Naj veter spomin raztelesi in prevajlja s tanki. Gori, zagori, čisti bencin. Samo najvišja stopnja strašnega rodi vlažno srčeno mehko

teloha in pitje tvojega obličja. Pepel, bolna brozga, pretekli. Ubij in preklič, zamolkni me. Vdri se vame še globlje.

Izbral Ivan Puc

»Ne, o svojem delu se nikoli noče pogovarjati.«

»Menda dela še tudi v prostem času, ko ni v tovarni?«

»Kadar mu zmanjka denarja za pijačo, pobeli ali popleska kakšno stanovanje. Jasno sem mu povedala, da od plače ne bo dobil niti dinarja za pijačo, pa tako za- služi. Sama tudi delam in bi lah- ko lepo živela. Sta prišla zato, ker dela na črno?«

»Ne, nisva zato tu. Kje pa je zadnje čase kaj belil? Vam je kaj znano?«

»Ja, vem. Pleskal je direktorje- vo hišo, vsaj tako je nekaj go- del. Verjetno mu tudi zato gledajo skozi prste tam v tovarni. Če bi ga posteno zgrabili, ne bi smel delati vinjen, pa bi mu dalo mi- sliti. Pa kaže, da so vsi enaki in ščitijo drug drugega.«

»Katerega direktorja mislite? V tovarni je kar nekaj direktorjev.«

»Njihovega glavnega — piše se Hren ali tako nekako.«

»Kako da se poznata?«

»Ne, hvala, med delom ne pi- jem,« je odklonil Zoran in pono- vno vprašal: »Je bil tu ali ne?«

»Da, bil je.«

»Kdaj?«

»Pred kakšno uro.«

»Kaj je hotel?«

»Hrena je iskal.«

»Kaj Hren danes ni v službi?«

»Ne, šele danes dopoldne se je umil z nekega sestanka z Bleda.«

»Kje pa je zdaj?«

»Doma, v mestu.«

»Ne razumem.«

»V mestu ima tudi stanova- nje.«

»A tako, poleg te hiše ima še družbeno stanovanje. Torej ste Zupana napotili k njemu?«

»Nikogar nisem nikamor napo- tila.«

»Kaj pa?«

»Zupan je hotel, da sem pokli- cala Hrena po telefonu. Potem sta sama govorila.«

»Kaj sta se menila?«

»Nisem slišala, ker sem se umaknila.«

Ladislav Črnologar:

9

Sabotaža

»Poznata se še iz vojne. Skupaj sta bila v nekem izseljenškem ta- borišču v Nemčiji.«

»Ali še dela tam pri Hrenu?«

»Ne vem, če prav tam, a nekam še hodi in največkrat gre kar z dela tja, jaz pa mečem doma hrano stran, ker ne pride jest.«

»Grega,« je rekel Zoran in vstal.

»Naj mu kaj naročim?« je vpra- šala ženska, ko sta odhajala.

»Nič mu ni treba naročiti,« je zamisljeno odvrnil Zoran in se popraskal po glavi, kar je vedno naredil, kadar je kaj napeto pre- mišljeval.

Ko sta se spuščala po stopni- cah, je Jože rekel:

»Če mistiš isto kot jaz, stvar vedno bolj smrdi in moj nos me ni varal.«

»Da, mislim, da se zapleta. Ti boš zdaj vzel pod drobnogled Hrena in izbrskal vse, kar se da izvedeti o njem. Sam si bom po- bližje ogledal tisto Hrenovo hišo.«

»Kaj pa Zupan?«

»Zupan se bo že našel. Dolgo se ne more skrivati. Tako se pa zdaj spet ne mudi, da bi govorila z njim.« Iz mrčne hiše sta stopi- la na ulico in nenaadna svetloba ju je zaščemela v oči. Sedla sta v avto in se odpeljala.

IV

V predmestju, kjer so rasle druga- za drugo zasebne stanovanj- ske hiše in je bilo nekaj prav ba- havih, je pred eno izmed njih za- vil Zoran. Šel je po negovanem vrtu, kjer je bilo zasajeno okra- sno grmičevje, srebrne smreke, pa vse polno rož. Ustavil se je pred masivnimi vhodnimi vrati in pritisnil na zvonec. Še enkrat je pritisnil na stikalo ob vratih, da so se čez čas le odprla, čeprav tega ni pričakoval. Na pragu se je pojavila negovana ženska svetlih las in Zoran je na prvi pogled ocenil, da je lepa.

»Kaj bi radi?« je po pozdravu vprašala ženska, ko je Zoran kar molčal in jo preučujoče gledal.

»Da, nekaj bi rad, a še sam ne vem kaj.«

»Vi ste pa hecni,« je rekla in se zasmejala, da je pokazala vrsto belih zob, pa naglas jo je izdajal, da je iz drugih krajev.

»Lahko vstopim!« je rekel Zo- ran in šel mimo ženske, ne da bi počakal. Ogledoval si je razkošno opremljen prostor, ki je bil bolj podoben kakšni sprejemnici v večjem podjetju, kot pa da bi so- dil v stanovanjsko hišo.

»Kaj bi radi, iščete Hrena, ste poslovno tu?« je ponovno vpraša- la ženska.

»Da, poslovno sem tu, pravza- prav službeno. Iščem nekega mo- škega — Zupana. Ste ga mogoče videli?«

»Nobenega Zupana ne po- znam!«

Zoran je šel do prvega okna in si ga podrobno ogledoval ter s pr- stom pogladil les.

»Sveže pleskano,« je ugotovil. »Je bil tisti, ki je to pleskal, da- nes tu?« je drugače vprašal.

»Preveč vpljudni pa niste. Pride- te sem, skoraj vderete v hišo, sprašujete...«

Zoran je segel v žep in ji poka- zal izkaznico. Komaj vidno se je zdržnila in presenečeno pogleda- la Zorana, a se je hitro zbrala in ga povabila, naj sede. Ponudila mu je tudi pijačo.

»Nekaj pa je Hren menda rekel, ko ste ga poklicali?«

»Vam moram odgovorjati, je to zaslisevanje; zakaj pravzaprav gre?«

»Ne, tu vam ni potrebno odgo- varjati. Iskren bom. Zupana išče- mo zaradi sabotaže v tovarni. Ni- česar mu še ne moremo očitati, a sumljivo se obnaša. Dela tam bli- zu, kjer je bila narejena sabotaža. Ko smo poizvedovali, je pobe- gnil.«

»To je pa nekaj drugega. Hren je posteno robantil — zdaj razu- mem — robantil je, da je nor, ker se zateka k njemu, če ga iščete.«

»Potemtakem ste še kaj sliša- li?«

»Samo še to. Zupan je rekel, da mu gre menda za glavo in da ho- če na vsak način govoriti z njim.«

»Hvala vam. Precej ste poma- gali. Koliko časa pa je Zupan de- lal tu?«

»Dober mesec je hodil sem; vso hišo je prepleskal.«

»Ves mesec, pa niste vedeli, ka- ko se piše.«

»Vprašala ga nisem, a sam mi tudi ni povedal. Ni take vrste člo- veka, da bi se dalo z njim pogovar- jati.«

»Kdo pa ste pravzaprav vi?«

»Kdo sem — kaj naj vam re- čem? Nekaj časa sem že tu pri Hrenu na stanovanju. Službeno sem za nekaj časa premeščena v to mesto. Nek prijatelj me je pri- poročil Hrenu in on mi je veliko- dušno ponudil to hišo.«

»Samo hišo?«

»Ne, bodiva naina; odrasla sva. Veste, da brez plačila ni kaj dosti dobiti na tej naši zemljici.«

»Torej sta intimna prijatelja.«

»Da, v nekem posebnem smi- slu.«

»Menda sem slišal, da je Hren poročen.«

»Je, a z ženo že nekaj časa ne živita skupaj. Tudi meni je obljub- ljalo, da se bo ločil, a je bolj malo izgledov.«

»Kako — tudi vam?«

»Menda jih je bilo že kar nekaj pred mano. Najresnejša konku- rentka ženi je bila tista njegova tajnica Majda. Na njo ga veže ne- kaj posebnega — morda kakšna skupna skrivnost, ali leta, ki sta jih prebila skupaj na delu.«

»Vam je to povedal Hren?«

»Ne, nekaj stvari sem morala kar sama ugotoviti.«

»Zanimivo, vse skupaj je ved- no bolj zanimivo, kakor ta hiša, ki čisto nič ni podobna stano- vanjski hiši. Bi mi to lahko razlo- žili?«

»Da, to je samo na pol stano- vanjska hiša. Hren jo uporablja tudi za poslovne stike s partnerji, pravzaprav jo je, ker imajo zdaj v tovarni novo upravno zgradbo.«

»Kaj vse se ne dogaja v naši družbi,« je Zoran mrmral v brado bolj sebi kot sogovornici.

»Kaj pravite?« ni razumela.

»Nič, nič posebnega. In kje je Hrenova žena?«

»Hrenova žena sploh ne živi pri nas...«

»Ne stanuje tukaj v mestu?«

»Slabo ste obveščeni. Njegova žena je že dalj časa s sinom v tu- jini — v Italiji.«

»Ne!«

»Da, da...«

»Hm, v Italiji, dobro, dobro,« je rekel Zoran in se zamislil, kajti oprema v novem obratu je bila iz Italije.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Izvršni svet OS Radovljica je na 53. seji 17. novembra obravnaval položaj lesne industrije v občini, katere nosilec je LIP Bled s svojimi TOZD in GKZ Srednja vas v Bohinju. Na seji so sprejeli osnutek odloka o začasnem financiranju proračunskih potreb v prvem tromesečju 1988, ki dovoljuje porabo največ 25 % proračunskih sredstev, porabljenih v letu 1987.

● Na 13. seji predsedstva OK ZKS Radovljica 11. novembra so razen razprav o programu ukrepov za znižanje inflacije, o katerih so izrekli več kritičnih pripomb, spregovorili tudi o kadrovskih vprašanjih. V postopku evidentiranja po OO ZK v občini je bilo na OK ZK v roku posredovano kar 37 imen možnih kandidatov, ki naj bi opravljali funkcijo sekretarja OK ZK Radovljica.

● OK SZDL in občinski svet zveze sindikatov Radovljica sta pred dnevi razposlala vsem sindikalnim organizacijam in krajevnim konferencam SZDL v občini stališča in smernice za praznovanje dedka Mraza. Težišče teh praznovanj bo tudi letos na množičnih prireditvah za predšolske in šolske otroke po krajevnih skupnostih ter na kolektivnem obdarovanju vrtec in šol. Zaposleni bodo letos prispevali po 1.000 din v svojih krajevnih skupnostih.

● V spomin na 33-letnega Boga Odra, sekretarja OK SZDL Radovljica, ki se je 14. novembra smrtno ponesrečil v deroči Bistrici v Bohinju, je bila 16. novembra žalna seja predsedstva OK SZDL. O liku prezgodaj preminulega družbenopolitičnega delavca je spregovoril predsednik OK SZDL Radovljica Anton Toman.

● Sekretariat sveta za ohranjanje revolucionarnih tradicij pri OK SZDL Radovljica je na seji 17. novembra potrdil vsebino Vodnika po partizanskih poteh. Oblikoval je predlog za imenovanje uredniškega odbora, ki bo pripravil knjigo Spominska obeležja in spomeniki NOB v občini Radovljica. Na seji so se dogovorili o možnostih pokrivanja stroškov za omenjeno publikacijo. Predlog bo sekretariat posredoval v odobritev OK SZDL Radovljica.

● Pod predsedstvom Bernarda Tonejca je 18. novembra zasedal pripravljalni odbor za spominsko prireditev Zmaga mrtvega bataljona pri OK SZDL Radovljica. Spregovorili so o organizacijskih in drugih pripravah na to spominsko slovesnost, ki bo v soboto, 12. decembra, dopoldne pri grobišču padlih borcev 3. bataljona Prešernove brigade na Goreljeku.

● Svet za SLO in DS pri OK SZDL je pod predsedstvom Ernesta Noča 18. novembra obravnaval predlog stališč in program dela sveta na področju usmerjanja mladih v vojaške in obrambne poklice za šolsko leto 1987/1988, ki je v občini dokaj zastopljeno.

● 18. novembra je bila tudi seja sveta za kmetijstvo pri OK SZDL Radovljica, ki ga vodi Anton Toman. Proučili so stališča CK ZKS o uresničevanju programa razvoja kmetijstva v naslednjem obdobju.

● Svet za socialno in zdravstveno politiko je pod predsedstvom Justina Zorka na seji 19. novembra obravnaval smernice predsedstva republiškega odbora RK in stališča RK SZDL Slovenije do dopolnitev zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega zavarovanja. Na seji so člani sveta odločno obsodili po hitrem postopku sprejet zakon o izplačevanju pokojnin za nazaj.

● V okviru vsakoletne akcije Turistične zveze Slovenije za izbor najbolj gostoljubnega in najbolj urejenega turističnega kraja v Sloveniji, je posebna komisija za varstvo okolja, ki deluje pri TZS, letos med 250 pregledanimi kraji prisodila največ pozitivnih točk zdravilišču Radenci in našemu letovišču Bledu.

● V obdobju januar—september 1987 se je v občini Radovljica v skladu sredstev solidarnosti za odpravo posledic naravnih in drugih nesreč zbralo nad 27.350.000 din prispevkov. Republiškemu skladu je namensko nakazano nad 16,1 milijona din. Iz sredstev preteklega leta in razlike sredstev iz leta 1987 je ostalo za prenos v zadnje četrtletje 1987 še okoli 26 milijonov din.

● Da bi povečali lasten strokovni kader v DO Lesno industrijsko podjetje Bled posvečajo veliko pozornost štipendiranju. Za šolsko leto 1987—1988 so razpisali kar 121 štipendij za 20 poklicev oz. usmeritev; največ seveda za lesarsko in kovinarsko usmeritev vseh stopenj poklicov. LIP Bled v številu štipendistov (en štipendist na deset zaposlenih) presega slovensko povprečje, ki je en štipendist na 21 zaposlenih.

● Po podatkih strokovne službe Alpdoma Radovljica, ki opravlja strokovne naloge za stanovanjsko zadrugo DOM Radovljica, je v zadrugo gradnjo individualnih stanovanjskih hiš vključenih 684 zadrugnikov, na gradnjo pa jih čaka še 354.

Za zadrugo-družbeno usmerjeno gradnjo individualnih stanovanjskih hiš v radovljiški občini sta predvideni zlasti območji zazidalnega načrta Vrhnje pri Radovljici, kjer je na voljo štirideset stavbnih parcel, in območje zazidalnega načrta Podobrava pri Begunjah, kjer je predvidena gradnja 21 zasebnih stanovanjskih hiš in dveh družbenih objektov s 56 stanovanji.

● Med gorenjskimi občinami je gostota telefonskih priključkov v občini Radovljica večja, vendar pa znatno pod evropskim povprečjem. Gorenjska je na tretjem mestu v Sloveniji s 15,71 priključka na sto prebivalcev, v radovljiški občini pa je 14,2 priključka na sto prebivalcev. V jeseniški občini je 13,5 priključka, v občini Kranj 20, v Škofji Loki 15,3 in v Trzinu 12,1 priključka na sto prebivalcev. Dejansko pa smo v Jugoslaviji na repu evropskega poprečja telefonskih priključkov na sto prebivalcev.

● Na 18. jugoslovanskem smučarskem sejmu SKI EXPO od 11. do 15. novembra na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je svojo zimsko ponudbo dokaj uspešno predstavil tudi Bohinj, ki je vse bolj cenjen tudi v tujini. V predprodaji so si obiskovalci lahko kupili smučarske vozovnice za Kobljo in Vogel s popusti od 15 do 20 odstotkov.

● V prostorih graščine Grimšče na Rečici pri Bledu je 12. novembra znana slovenska umetnica Svetlana Makarovič ob prisrčnem sodelovanju malih soigralcev predstavila svojo novo slikanico Vila Malina. Prireditve so oblikovali po otroškem programu Almira Radovljica in Vezanine Bled.

● V dvorani kranjske gimnazije se je na novembrskem srečanju malih vokalnih skupin Gorenjske predstavil oktet LIP Bled, ki je za svoje dovršeno petje zaslužen požel splošno priznanje.

● Med kratkotrajnim bivanjem na Bledu so člani Partizanskega pevskega zbora iz Ljubljane prvič nastopili tudi v Begunjah in v Gorjah. V begunjski graščini so se predstavili 6. novembra, v domu TVD Partizan Zg. Gorje pa 7. novembra zvečer. V prihodnje bo potrebno bolj poskrbeti za obveščanje prijateljev tega zbora, ki jih je bilo na koncertih manj, kot bi jih bilo, če bi bili pravočasno obveščeni o tako pomembnem kulturnem dogodku.

● Vsestrani likovni umetnik Boni Čeh iz Radovljice razstavlja svoja dela v organizaciji Združenja umetnikov občine Škofja Loka v galeriji Ivana Groharja v tem mestu. Razstava je na ogled do 25. novembra.

● V radovljiški galeriji Šivčeva hiša so 13. novembra zvečer odprli razstavo plastik, grafik in slik akademskega kiparja in grafika Janeza Boljke. Ob otvoritvi so se številnim obiskovalcem predstavili člani Linhartovega odra z recitalom pesmi Daneta Zajca. Razstava je na ogled do 29. novembra.

● Radovljiški košarkarji, ki tekmujejo v II. slovenski ligi — zahod, so zelo uspešni. Tudi na sobotni tekmi, 14. novembra, so doma premagali solidno moštvo KK Slovan B iz Ljubljane s 101 : 86, polčas 44 : 43.

Modernizacija železniške postaje

Železniška postaja Jesenice je z dograditvijo goriške železniške proge 1906. leta postala zelo prometno križišče. Do konca prve svetovne vojne je bil zaradi tržaške luke promet na goriški progi večji kot na Gorenjskem. Z nastankom Jugoslavije se je to po letu 1918 povsem spremenilo. Železniški promet se je skozi Jesenice v smeri sever - jug močno zmanjšal, iz leta v leto pa je naraščal v smeri vzhod - zahod.

Železniška postaja na Jesenicah je bila s svojimi 14 tiri po letu 1906 stalno premajhna, posebno pa še potem, ko je postala obmejna. Na takšnih postajah vlaki namreč dalj časa stojijo zaradi carinskih pregledov in drugih obmejnih formalnosti. Da ne bi ta železniška postaja ovirala vedno večjega železniškega prometa v smeri vzhod - zahod in zopet povečane prometa v smeri sever - jug, so se pri Železniškem gospodarstvu Ljubljana že pred leti odločili, da jeniško železniško postajo povečajo in na njej promet zavarujejo s sodobnimi elektrorelejnimi napravami. Najprej so zopet položili drugi tir med Jesenicami in Področjo, zgradili skladišče, vpeljali radijske zveze, motirali UKV, telefonske in interfonne naprave ter vpeljali nadzor nad prometom tovornih in potniških vagonov s pomočjo računalnika.

Rekonstrukcija in povečava tirne mreže ter visoke stavbe za centralno postavljalnico pa sta trajali več let. Sedaj gredo tudi ta dela h kraju. Predvidujemo, da bodo pričeli prestavljati vse kretnice z osrednjega mesta v novembu. To bo trideset kretničarjev in nadkretničarjev. Kretnice in signale bodo prestavljali in postavljali v izmeni po trije delavci z zahtevano visoko strokovno izobrazbo prometne in komercialne smeri. Za opravljanje teh del se že vadijo in šolajo na posebni sinhronski napravi. Za železniško postajo in samo mesto bo to vsekakor velika sprememba. Predvsem se bo izboljšala varnost prometa, saj bo povsem izključen človeški faktor.

Zaradi sodobnih zvez se je že zmanjšal vpliv na okolje, saj so prenehali z glasnim obveščanjem po zvočnikih, ki je posebno ponoči zelo motilo bližnje prebivalce. V tovarnem prometu se bo zelo povečala propustnost železniške postaje. Za vse delavce se bodo izboljšali pogoji dela, saj bo odpadlo precej fizičnega dela, predvsem pa neprestano tekanje od kretnice do kretnice. Kot povsod pa ima tudi tu sprememba nekaj slabih strani. Te naprave bodo namreč potrebovale ne samo dobro, pač pa zelo precizno vzdrževanje in nego, pozimi pa dobro in sprotno čiščenje snega ter ledu.

nostnih in elektro naprav, delavci prometa in vleke ter drugi. Tako bo po enainosemdesetih letih, odkar so Jesenice postale zelo pomembno železniško križišče, uresničena tudi ta želja. Železniška postaja na Jesenicah bo tako v prihodnje sposobna prevzeti še več tovora in potnikov, k čemer bo kasneje pripomogel še drugi tir, ki ga bodo postopoma zgradili od Jesenic do Ljubljane. S tem bo glavna železniška prometna žila od Jesenic do Djevdjelije postala dvotirna skozi celo Jugoslavijo.

Branko Blenkus

Svojci talcev in padlih borcev ponovno razočarani

Svojci petih talcev in 30 padlih borcev, ki so na skupnem grobišču v Parku talcev na Koroški Beli, so letos upravičeno prizadeti. Nekdaj lepo urejen skupni grob je letos ob dnevu mrtvih kazal zelo porazno sliko, saj ni bil podoben grobišču, temveč neobdelani njivi.

Delavci komunale so sicer že pred žalno slovesnostjo ob krajevnem prazniku popluli visok plevel, zaman pa smo upali, da bo skupno grobišče urejeno vsaj za dan mrtvih. Ob krajevnem prazniku je poskušala vsaj nekoliko omiliti porazno stanje Albina Klinarjeva, ki je prinesla na grobove nekaj cvetličnih korit, za dan mrtvih pa je to naredila Branka Doberšček ter naročila dve ikebani. Pripominjam, da so bili delavci komunale obveščeni o stanju grobišča.

Menim, da smo dolžni pokopanim na tem skupnem grobišču vsaj to, da je grobišče urejeno, da s tem pokažemo, da je spomin na njihove žrtve še vedno živ.

Svojci ustrujenih talcev so prizadeti tudi zaradi spominske plošče, ki jo je izdelal kamnosek Grošelj z Lipc. Plošča izgleda kot počena, ker ima marmor napako oziroma žilo. To kaže na zelo malomaren odnos izdelovalca plošče, ki je verjetno menil, da je za talce vse dobro, saj plošče s tako napako verjetno ne bi upal prodati zasebniku. Predstavnika spominskega varstva iz Kranja je sicer to napako registrirala, toda ostalo je samo pri tem. Zato svojci ustrujenih talcev negodujejo nad posameznimi člani zveze borcev, ker napaka še vedno ni odpravljena.

Potrebno bo ukrepati: komunala mora najkasneje do spomladi urediti grobišče, kamnosek pa odpraviti napako, da ne bo prevladalo mnenje, da je za tiste, ki so dali svoja življenja za našo skupnost, vse dobro.

Stane Torkar

Pohvale za lepe rože in varstvo okolja

Komisija za lepe rože in varstvo okolja pri Turističnem društvu Jesenice je ugotovila, da so bili v letu 1987 posebno prizadevni pri okrasitvi Koroške Bele z rožami in zelenjem naslednji prebivalci:

Draga Alič, Tatjana Alič, Janez Avsenik, Marica Blažič, Marija Bambič, Ela Berce, Marica Burnik, Andrejka Beg, Marija Cerar, Albina Čop, Jana Erzar, Janez Fartek, Ljubica Hristov, Marija Jereb, Ivanka Jalen, Franc Kmet, Mici Kralj, Mimica Kozjak, Marija Kobal, Ančka Kozelj, Olga Kravanja, Jožica Kokošar, Marija Korošec, Janez Lešnik, Sonja Lagoja, Tone Mesnograd, Marija Malej, Alenka Martič, Marija Markez, Angela Murovec, Ivanka Noč, Angela Novak, Danilo Omejc, Draga Palovšnik, Joža Platiša, Mojca Petač, Elza Pernuš, Ana Razpet, Cveto Rožič, Ivica Rekelj, Ida Smolej, Mojca Strle, Nevenka Smolej, Tinček Smolej, Lidija Škrinjar, Anica Šest, Jerca Šimic, Franc Tavčar, Ivan Triplat, Vlasta Vidic, Katarina Vodnik, Ana Vidic, Franc Vidic, Marta Vilman, Milka Vilman, Mici Vidic, Anica Vister, Francka Zupančič, Franc Zaveljcina, Janez Zaveljcina in Polona Zupančič.

Turistično društvo
Jesenice

Kritično o družbenopolitičnem delu na Hrušici

Na Hrušici so v okviru širše akcije občinske konference socialistične zveze in Kluba samoupravljalcev Jesenice pripravili razgovor o samoupravnem delovanju in odločanju v krajevni skupnosti.

Čeprav je bila udeležba najbolj odgovornih predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in organov krajevnih skupnosti skromna, je bogata razprava potrdila upravičenost tega razgovora.

Krajevna skupnost Hrušica vedno bolj dobiva podoben drugačen specifičen krajevne skupnosti v jeseniški občini. Hrušica je, če štejemo še Karavanški predor, največje gradbišče naokoli, z živahno stanovanjsko gradnjo se nenehno širi, to pa pomeni, da se vedno bolj pojavljajo najrazličnejši novi problemi.

Glede na problematiko v krajevni skupnosti so se člani predsedstva krajevnih konference socialistične zveze odločili, da posebni poudarek dajo kadrovskim težavam in uresničevanju delegatskega sistema. S kadrovsko problematiko se na Hrušici srečujejo že nekaj let, še tisti redki funkcionarji pa zaradi različnih težav izgubljajo voljo. Slabo delo delegacij v krajevni skupnosti je pogojeno s spoznanji, da je premalo samoupravnega odločanja v samoupravnih interesnih skupnostih, saj je že pred skupščinami vse odločeno.

Na sestanku so kritično spregovorili tudi o delu vseh družbenopolitičnih organizacij na Hrušici. Krajevna konferenca socialistične zveze se nenehno srečuje s kadrovskimi težavami, osnovna organizacija zve-

ze komunistov se premalokrat sestaja. Očitno tudi na Hrušici partija izgublja ugled. Prav tako ne deluje mladinska organizacija, pohvalne besede so izrekli le o delu borčevske organizacije, ki ob takšnem malodušju in pasivnosti verjetno tudi ni kos vsem nalogam.

Na sestanku so se dotaknili še nekaterih drugih problemov: še vedno je aktualna cestna problematika glede priključkov s Hrušico na magistralno cesto, avtobusni prevozi in podobno. Prevladovalo je mnenje, da so na Hrušici večkrat preveč prepuščeni svojim pobudam o reševanju problemov oziroma se veliko stvari ureja mimo krajevnih skupnosti, vendar je bilo večkrat slišati, da bi več in lažje naredili, če bi bili bolje in bolj enotno organizirani.

Kritično so ocenili tudi informiranje, ki prav tako šepa. Gre predvsem za slabo obveščanje med družbenopolitičnimi organizacijami in organi krajevnih skupnosti, premalo je zborov krajanov in drugih oblik obveščanja, kjer bi krajan lahko hitreje dobil vse potrebne informacije.

J.R.

Programska in volilna seja krajevnih konference SZDL na Hrušici

V tej krajevni skupnosti se že nekaj časa srečujejo s precejšnjimi problemi pri delu vseh družbenopolitičnih organizacij in društev. To so ugotavljali tudi na programski in volilni seji krajevnih konference SZDL Hrušica, ko so ocenjevali delo v preteklem mandatnem obdobju. Posamezne naloge so izpeljali več ali manj uspešno, pri delu pa je bilo tudi precej napak, premajhne odgovornosti in pasivnosti posameznikov in celotne frontne organizacije.

Na programski in volilni seji so izvolili novo vodstvo krajevnih konference SZDL Hrušica ter delegata za občinsko konferenco SZDL Jesenice. Sprejeli so tudi nov delovni program, med nalogami pa so zapisali, da bodo bolj pozivili delo celotne frontne organizacije ter ostalih družbenopolitičnih organizacij in društev, večjo pozornost pa bodo namenili tudi delu hišne samouprave.

J. R.

Vračilo vplačanih prispevkov SIS zaradi izgube v devetih mesecih

Organizacije združenega dela ob izplačilu osebnih dohodkov obračunajo tudi prispevke za SIS družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje. Ti prispevki se zbirajo na žiro računu posamezne SIS in se delijo v skladu s sprejetim finančnim načrtom. Le-ta pa upošteva zakonske in samoupravno sprejete obveznosti ter je usklajen z določili resolucije.

Zaradi resnih težav v gospodarstvu, kjer dejansko primanjkuje sredstev za normalno poslovanje, vrsto let sprejemamo tudi interventne zakone, ki omejujejo sredstva SIS družbenih dejavnosti. Poleg tega pa smo na zvezni ravni želeli s spremembami obračunskega sistema dejansko uskladiti delitev z ustvarjenimi.

Tako so bili sprejeti tako imenovani obračunski zakoni, med katerimi sta najpomembnejša zakon o celotnem prihodku in dohodku ter zakon o sanaciji in prenehanju OZD.

Oba zakona sta začela veljati s 1. januarjem 1987, nekatera določila zakona o celotnem prihodku in dohodku (glede delitve dohodka oziroma osebnih dohodkov) pa šele s 1. julijem 1987. Tedaj bi moral začeti veljati tudi spremenjeni republiški zakon o obračunavanju in plačevanju prispevkov, a bo šele s 1. januarjem 1988. Tako je nastal časovni zamik, dolg pol leta, ko v praksi spoznavamo delovanje obračunskih zakonov. To pa pomeni, da so tiste OZD, ki so devetmesečno poslovanje sklenile z izgubo, po devetih mesecih zahtevale vračilo tistih prispevkov, ki so odvisni od velikosti ustvarjenega dohodka za čas od 1. julija do 30. septembra 1987. Vseh zahtevkov OZD za različne vrste prispevkov je bilo v občini Jesenice za več kot 1,6 milijarde din. V tem prispevku se bomo omejili na vpliv vračila vplačanih prispevkov na dejavnosti v občini Jesenice.

Pri tem so OZD zahtevale vračilo prispevkov iz dohodka (osnova BOD in osnova dohodek), ker so ti prispevki odvisni od velikosti ustvarjenega dohodka. V primeru izgube namreč OZD za te prispevke v skladu z zakonom o celotnem prihodku in dohodku ne sme povečati izgube.

To je seveda povzročilo velike probleme pri izvajanju programov v samoupravnih interesnih skupnostih, saj so zahtevki za vračilo prišli v začetku novembra, ko je do konca leta praktično le dober mesec in pol in je večina stroškov (predvsem v zdravstveni skupnosti, skupnosti za zaposlovanje, komunalni, cestni skupnosti) že nastala. OZD so namreč zahtevale vračilo vplačanih prispevkov za čas od 1. julija do 30. septembra 1987 za zdravstveno skupnost, skupnost za zaposlovanje, komunalno, cestno skupnost, skupnost za varstvo pred požari, stanovanjsko skupnost — solidarnost in občinsko skupnost, če omenimo le občinske. V raziskovalni skupnosti in skupnosti za varstvo pred požari ocenjujemo, da bo moč letošnji program uresničiti tudi z vračilom vplačanih obveznosti za tretje četrtletje letos.

Pri ostalih skupnostih pa to pomeni več kot enomesečni izpad sredstev in bodo tako žiro računi blokirani do začetka decembra letos. Še večji problem bo nastal v letu 1988, saj interventni zakon, ki omejuje sredstva SIS družbenih dejavnosti v prihodnjem letu, ne bo dopuščal več izjem, ki so veljale v letu 1987 in bo tako osnova v letu 1988 še nižja kot letošnja. Poleg tega se bo letošnja osnova še znižala za znesek vrtnjenih prispevkov in tako se lahko zgodi, četudi v prihodnjem letu ne bi bilo take izgube, da bi avtomatično nastali presežki, ki jih ne bi smeli uporabiti.

V preteklosti smo v občini Jesenice razvili gospodarsko infrastrukturo ter družbene dejavnosti v skladu s potrebami, materialnimi možnostmi in ekstenzivnim zaposlovanjem. Vsega tega pa sedaj, ko se v občini srečujemo z velikimi problemi, ko je gospodarstvo devetmesečno poslovanje sklenilo z izgubo 13,5 milijarde din, ne moremo več sofinancirati. Dejstvo je tudi, da je v skladu z interventnim zakonom o omejevanju sredstev SIS družbenih dejavnosti v občini Jesenice po devetih mesecih beležimo primanjkljaj v višini 579.018.000 din in da tudi do konca leta ne ocenjujemo presežkov...

Pri tem velja še povedati, da so zahtevale vračilo vplačanih prispevkov poleg Železarne Jesenice, ki predstavljajo več kot 88 % vseh zahtevanih sredstev za vračilo, še Elektro Žirovnica, Izolirka Jesenice, Iskra TOZD PTN Blejska Dobrava, Elektrarna Moste, Kovin, ŽG TOZD za promet in Lesno galanterijski obrat.

Seveda je mogoč tudi dogovor z OZD, da se odpovedo vračilu vplača-

nih prispevkov. Razgovor v Železarni je že bil, vendar je prevladalo stališče, da se Železarna ne more odpovedati vplačanim prispevkom.

Kakšne bodo lahko posledice, če se OZD ne odpovedo vračilu, lahko razberete iz naslednjih ocen.

Zdravstvena skupnost

Že po devetih mesecih beleži Občinska zdravstvena skupnost Jesenice za 259.481.000 din izgube (več stroškov kot prihodkov). Stroški naraščajo veliko hitreje kot prihodki, zlasti stroški zdravljenja izven regije in republike, izdatki za zdravila, nadomestila za bolniške itd.

Predviden primanjkljaj brez vračila plačanih prispevkov bo 1.218.120.000 din, z vračilom vplačanih prispevkov 1.865.470.000 din.

V zadnjem mesecu bo v skladu s 24. členom samoupravnega sporazuma o temeljih plana Občinske zdravstvene skupnosti Jesenice za obdobje 1986—1990 potrebno zmanjšati stroške za zdraviliško zdravljenje, nego na domu, zdravila ter reševalne prevoze. Zaradi nelikvidnosti že sedaj ne moremo poravnati obveznosti za opravljene storitve zdravstvenim organizacijam v občini in regiji ter nadomestil za bolniško odsotnost.

Ker so skupaj vse storitve na področju zdravstvenega varstva opredeljene z zakonom, je problem toliko večji, poleg tega pa se v občini Jesenice iz leta v leto večja število uporabnikov zdravstvenega varstva, ob tem pa na uporabnika iz leta v leto manj ustvarimo.

Skupnost za zaposlovanje

Večina stroškov je namenjena za uresničevanje z zakonom ali mednarodnimi konvencijami opredeljenih programov in pravic. Ocenjujemo, da bo primanjkljaj, če se OZD odpovedo vračilu plačanih prispevkov, 12.415.000 din, če pa bi OZD zahtevale vračilo, pa 23.916.000 din.

Stroški naraščajo hitreje kot prihodki predvsem zaradi izdatkov za socialno varnost, solidarnost in pripravo na zaposlitev.

Komunalna skupnost

Stroški za vzdrževanje nekateroiziranih cest, redno vzdrževanje zelenic, javne razsvetljave, hidrantne-

ga omrežja, za območno vodno skupnost in za vzdrževalna dela v krajevnih skupnostih rastejo veliko hitreje kot prihodki po prispevni stopnji. Četudi bi se OZD odpovedale vračilu plačanih prispevkov, v komunalni skupnosti vsega dogovorjenega programa ne bi bilo mogoče izvesti in primanjkljaj ocenjujemo na 145.513.000 din. Če bi OZD zahtevale vračilo, bi bil primanjkljaj 250.048.000 din in je potrebno tako prenehati s financiranjem vzdrževanja, sportnih objektov in dejavnosti po krajevnih skupnostih, prekiniti gradnjo mrliških vežic, kolektorja Kovinoservis — kavperji itd.

Cestna skupnost

V cestni skupnosti bi bilo mogoče z zbranimi sredstvi do konca leta, če bi se OZD odpovedale vračilu plačanih prispevkov, izvesti program skoraj v celoti (primanjkljaj 23.230.000 din). Če bi OZD zahtevale vračilo vplačanih prispevkov, bo primanjkljaj 132.342.000 din in bo potrebno takoj prenehati z vzdrževanjem cest, večjimi vzdrževalnimi deli, hkrati pa ne bo sredstev za zimsko pluzenje.

Stanovanjska skupnost — solidarnost

Zahtevki OZD za vračilo 85 milijonov 332.397 din solidarnostnih sredstev pomenijo, da bi se bilo potrebno odpovedati nakupu oz. gradnji treh dvosobnih stanovanj. Ker sedaj s pomočjo solidarnostnih sredstev, združenih v stanovanjski skupnosti, uspešno rešujemo številne stanovanjske probleme, ki jih v OZD ne morejo rešiti, seveda pomeni vračilo teh sredstev tudi zaustavitev del na tem področju. Stanje se bo še poslabšalo v letu 1988.

R. K.

Gorenjski muzej vabi

V galeriji Mestne hiše v Kranju je na ogled razstava fotografij Pokrajina 87, na kateri sodeluje 53 avtorjev devetnajstih jugoslovanskih fotoklubov.

V Mali galeriji razstavljajo slike, plastike in grafike člani Likovnega društva Kranj.

V galeriji Prešernove hiše se predstavljajo slikarji in kiparji — člani likovnih skupin Gorenjske.

Zbirni podatki po vrstah prispevkov in OZD

Vrsta prispevka	Skupni znesek refundacij
— prispevek za občinsko zdrav. skupnost	647.350.205.—
— prispevek za obč. skup. za zaposl.	11.501.361.—
— prispevek za vzdrž. za samoupr. komunal. skup.	104.535.056.—
— prispevek za solidar. pri samoupr. stanov. skupnosti	85.332.397.—
— prispevek za občinsko skup. za ceste	109.112.287.—

SKUPAJ: 957.836.306.—

OZD	Znesek refundacij
— ŽG TOZD za promet Jesenice	31.396.837.—
— Izolirka Jesenice	12.588.836.—
— Iskra Blejska Dobrava	46.844.499.—
— Železarna Jesenice	848.613.045.—
— Elektrarna Moste	8.950.395.—
— Kovin Jesenice	2.590.583.—
— Elektro Žirovnica	6.772.111.—

SKUPAJ: 957.836.306.—

Refundacije v primerjavi s prilivom v oktobru 1987

SIS	Znesek refund.	Priliv oktober 1987	Indeks 2/3
1	2	3	3:2
— zdrav. skup.	647.350	623.650	103,8
— skup. za zaposl.	11.501	11.292	101,9
— komunal. skup.	104.535	87.867	119,0
— cestna skup.	109.112	65.869	165,7

Železarna Jesenice

Vrsta prispevka	Znesek refundacij
— prispevek za občinsko zdravstveno skup.	559.606.277.—
— prispevek za obč. skup. za zaposl.	9.801.957.—
— prispevek za vzdrž. za samoupr. komunal. skupnost	83.568.508.—
— prispevek za solidar. pri samoupr. stanovanjski skupnosti	67.439.711.—
— prispevek za občinsko skupnost za ceste	88.276.592.—

SKUPAJ: 848.693.045.—

Franci Sluga razstavlja v Kosovi graščini

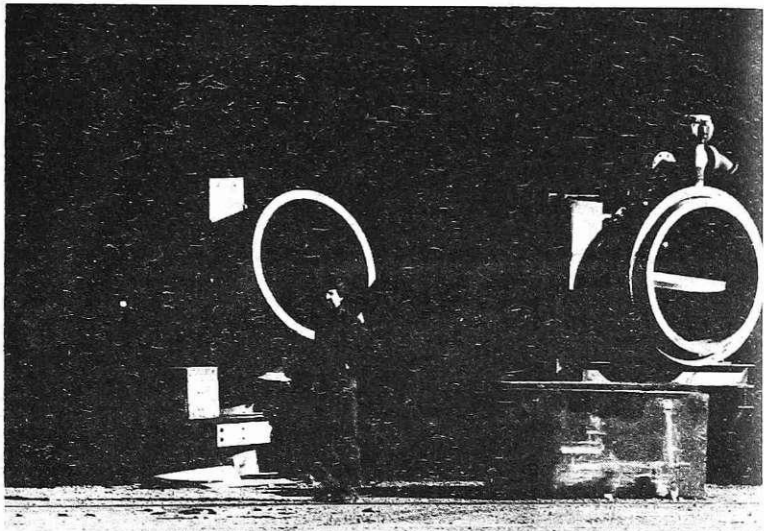
V galeriji Kosove graščine so v sredo, 25. novembra, odprli razstavo fotografij Francija Sluga. Milan Stepanovič je razstavljene slike ocenil takole:

Industrijski pejzaž je kot polnovredna fotografska tema vstopil v fotografijo šele v dvajsetih letih tega stoletja z gibanjem Nova stvarnost, ki se je pričelo najprej v slikarstvu, potem pa se je preselilo tudi na področje fotografije. Podobe, ki jih lahko združujemo pod tem zbirnim imenom, označuje posebna moč in neposrednost: izjemno veliki plani rastlin in živali, zapuščenih mestnih ulic, drznih oblik industrijskih objektov, detajlov strojev ter tihožitja industrijskih izdelkov. Fotografiji Nove stvarnosti so iz celovitega sveta videzov izločali, izostrovali, osmišljali in oživljali detajle in predmetnost kot tako. V to družino fotografskih ustvarjalcev lahko uvrstimo tudi jeseniškega fotografa Franca Slugo, kot se nam predstavlja s ciklom, ki obsega skoraj izključno motive iz jeseniške železarne. Upoštevati pa moramo vendar posebno slovensko fotografsko tradicijo, iz katere je kot sicer suveren ustvarjalec zavedno ali nezavedno zrasel, ter njegova osebna nagnjenja. Že na prvi pogled se njegove fotografije ločijo od najznačilnejših podob, nastalih v duhu omenjenega gibanja, ker se ne opirajo na neoporečno tehnično preciznost in razvidnost (ki seveda tudi ni brez poetičnosti in včasih grozljive lepote), ampak so večidel grobozrna, low-key fotografije z dramatičnim, nekoliko romantičnim nabojem. Misel nam seveda takoj uide k znanim fotografijam Slavka Smoleja, ki je ravno tako »obdeloval« jeseniškega železarja in njegovo delovno okolje, vendar je treba takoj pripomniti, da je slednji delal v socrealisti-

čnem obdobju, ki je idealiziralo objektivno resničnost (njegove najbolj znane fotografije so celo čisto slikarsko modelirane), medtem ko nam France Sluga želi sporočiti predvsem svoje osebno doživljanje predmetov, ki so nastali iz objektivnih potreb in je njihova namembnost strogo utilitarna. Tudi izjemna izčiščenost sižeja, izločenost vseh motečih, zanj nebitvenih elementov (tudi s pomočjo začrtitve pri povečavah), kažeta na težnjo po osebni izpovedi s čimbolj dognano estetsko obliko. Kontrastno kvaliteto svojih slik izkorišča za izrazito izpostavljanje čistih oblin in njihovih vzorcev, ki jih odkriva v gmotah industrijskih konstrukcij in njihovih detajlov.

Natančno pretehtan in občuten ritem njegovih kompozicij z vizualnim ugodjem prekriva celo ekološko kritično sporočilo, ki ga po drugi strani podpirata temnost in reportažna zrnatost njegovih fotografij. Glede vključenosti v najboljša izročila slovenske fotografije bi rad omenil še repetitivni vzorec, ki ga često zasledimo v njegovih skrbno odbranih kompozicijskih sestavinah. V njem namreč prepoznavamo eno od značilnosti kranjske šole fotografije, katere odlični utemeljitelj je bil Janez Marenčič.

Prepričljivi opus Franca Sluge pa ni pomemben samo zaradi uspele estetske organizacije »umetniško« navidez nezanimive teme, ampak tudi zaradi svoje dokumentarnosti, ki je toliko bolj dragocena, ker predstavlja osebno prizadet spomin na usoden del jeseniškega življenja.

Moderna oblika (foto: Franci Sluga)

Prvi pregledni klubski festival amaterskega filma

V Ljubljani bo potekal prvi pregledni medklubski festival amaterskega filma, katerega organizatorji so kino klub »Mini film« Ljubljana, Foto kino zveza Slovenije in Mestna zveza organizacij za tehnično kulturo Ljubljana, glavni pokrovitelj pa je SOZD Emona. Medklubski festival je prva velika spremna prireditev ob širšem praznovanju stoletnice ustanovitve prvega foto kluba v Ljubljani leta 1889.

Avtorjem amaterskih filmov in širši javnosti bodo predstavljeni najboljše dosežki zadnjih deset let. Festival bo potekal pod geslom »Mladi med včeraj in danes« in na to temo bo žirija pod vodstvom filmskega režiserja Lordana Zafranovića izbrala med poslanih filmi tiste, ki bodo predvajani na zaključnem večeru, ki bo v ponedeljek, 14. decembra, ob 20. uri v mali dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani. Ob 18. uri istega dne bo prikazana tudi retrospektiva še dosegljivih amaterskih filmov iz obdobja med leti 1960 in 1970, ko je bilo največ kvalitetnih dosežkov na področju amaterskega filma.

Na festivalu bodo podelili plakete »Ljubljanski zmaj 1 in denarne nagrade za najboljši film festival ter za najboljši igrani, dokumentarni, žanrski in animirani film festivala. Po predvajanju izbranih filmov in podelitvi nagrad bo v tiskovnem središču Cankarjevega doma potekala okrogla miza o amaterskem filmu pod geslom festivala »Mladi med včeraj in danes«.

A. Kerštan

Dopisujte

Vrtičkarjem

Obveščamo vse, ki so jim bili v soboto, 21. novembra, dodeljeni vrtički vzhodno od transformatorske postaje v Logu Ivana Krivca in na prostoru med Cesto revolucije in železniško progo, da naj pridejo podpisat in prevzeti pogodbe.

Vse, ki imajo vrtičke »za progo«, in sicer od števil 1 do 40, prosimo, da odstranijo vse ograje, ker jih bodo sicer proti plačilu vzdrževalni delavci nadzornišva proge Jesenice.

Vsi vrtičkarji bodo namesto ograj zasadili živo mejo, ko bo na voljo dovolj sadik ligustra. O tem vas bomo pravočasno obvestili. Vsi, ki se delitve 21. novembra niso mogli udeležiti, naj prav tako pridejo prevzeti pogodbo. Tisti, ki imajo vrtičke »za progo«, naj pred tem ugotovijo številko svojega vrtička, ostali pa bodo številko zvedeli ob podpisu pogodbe.

Turistično društvo Jesenice

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Dorothy EDEN: Brezdomka.
Prešernova družba 1987.

Tisti, ki prebirate podobno rubriko v Teleksu, ste gotovo postali pozorni na Marka Crnkovića, novo zvezdo na našem kritičkem nebu. Morda vam njegove ocene godijo. Takole z levo roko je odpisal dva resna starejša avtorja (P. Božič in M. Rožanca) kot dolgočasneža in morivca. V salonu (ne vem sicer, kaj je danes prevzelo vlogu nekdanjih salonov) je vendar treba zabavati! Ob Brezdomki mi je prišel avtomatično na misel ta svetovljanski kramljac. Pred nami je mikavna, lepo tekoča zgodba, taka v njem gotovo ne bi zbudila hude krvi.

Najprej pa je treba (vsaj poskusno) sprejeti vrednotenje, ki je v anglosaškem svetu že dalj časa veljavno. Tržne zakonitosti pri določanju vrednosti tudi leposlovju. Naj tem je najbolj pomembno biti ... zabaven.

Zase pa vprašanje vseeno puščam odprto. Ob zabavnih in tekočih zgodbah se včasih prav lepo dolgočasimo. D. Eden je tudi pri nas znana avtorica; prejšnjih prevodov iz njenega opusa si nekako nisem upal vzeti v roke. (Razen z namenom, da jih ponudim kakšni razvedrila željni bralki.) Sem se bal, da so njeni romani preveč kratkočasni? Tudi Brezdomka se mi je zdela skozi uvodna poglavja precej sumljiva. Družabni roman, vse se suče okrog plesov, lepih oblek, novih ljudi, ženinov. Sem se pri tem bal tipično ženske snovi? Končno pa je tem in takim dogodkom posvetil precej strani tudi veliki moralist L. Tolstoj — kajpak, dokler si te oznake še ni čisto zaslužil.

Stvar pa se ne dogaja ne v Parizu ne v Petersburgu, pač pa na drugem koncu sveta, tam, kjer je doma kivi (ne liker, pač pa ptič). Skratka, na Novi Zelandiji. Na tem otoku je vladalo kronično pomanjkanje nevest in jih seveda po malem uvažajo. Tam okrog leta 1860 pripelje ladja nekaj gosposkih deklet in služkinjo po imenu Briar. Ta bo seveda glavna, dobila bo najboljšega, ki nas spominja na junaka romana Viharni vrh. Briar (to menda pomeni šipek) je med drugim sirota neznanega izvora, sicer pa podjetno, samozavestno, lepo in zelo sposobno dekle. V šolski družini, kjer so jo vzeli k sebi, se je naučila lepe izgovarjave in celo francoščine. (Klaviar ni omenjen, res pa je, da ta rekvizit stoji v sprejemnici velike hiše sredi divjine, ki ji Briar po novem načeluje.) Skratka, Briar je bila v lovu na ženina nadvse uspešna. Tu bi se roman moral končati, pa se šele začne.

Kdor hoče v njem uživati, pa bo moral premagati še kak odpor. Na primer odpor do deklet, ki se ženijo iz koristljubja, pa so potem brez konca in kraja nasršene do svoje slabše polovice (ki ji sicer niti nič ne manjka). Starejša literatura take primere pogosto omenja, vendar jih ne postavlja v središče pozornosti, ne zahteva, da jih bralec obravnava s simpatijo. D. Eden pa počne natanko to.

Se torej ta hip ukvarjamo s prebiranjem psihološke študije, analize značaja, ki ostaja v zakonu hladen, ker so mu bila toplejša čustva v otroštvu prikrajšana? To — če bi pri tem ostalo — ne bi bilo kratkočasno. Ne smemo pa pozabiti, da smo v deželi, ki jo naši (se pravi belci) šele kolonizirajo. V tej kavbojki brez kavbojev (vesternu, ki se ne dogaja na Zahodu) so vlogu krvooločnih Indijancev prevzeli Maori, ljudstvo, ki mu v tem času tudi kanibalizem ni bil tuj. (Pravzaprav pa se je v času romana dogajala nekakšna osvobodilna vojna, tu je bralec seveda na strani okupatorjev in kolaboracionistov.)

Avtorica se očitno ni ukvarjala samo s psihologijo svojih literarnih likov, posvetila se je tudi množični psihologiji občinstva. V vsakem od nas (pravijo) se skriva košček divjaka. To je naš skupni imenovalec. Če naj bo roman roman za vse, se mora dotakniti naših temnih nagonov. Od tod povezuje (res enkratna) tako raznorodnih tem. Lov na žene in ljudožerstvo! Pri tem preseneča, kako zelo se je avtorici ta kombinacija posrečila. Tudi to seveda sodi k vrhunski uspešnosti. Tematika draži bralečovo nagnosko plat, obdelava prijia kultiviranemu okusu. Seveda vse to obstane le, če zgodbe in osebe ne jemljemo pretirano resno. Zato sem že na začetku omenil, da je treba pristati na zabavnost kot osnovo vsega.

Ko Briar — še včeraj služkinja, navajena le uboganja — postane žena veleposestnika in gospodarica velike hiše, se zgodi nekaj precej nenavadnega. Namreč, brez vseh težav se znajde v tej novi vlogi. Ko da praksa pri teh rečeh sploh nič ne velja. Človek bi se vprašal, do kakšne mere je ta preobrazba v skladu z realistično verjetnostjo? Ker pa smo v romanu jasno prepoznali tudi vzorec zabavne in pustolovske povesti — kjer je v tem pogledu marsikaj dovoljeno — bomo to brez nadaljnega vzeli v zakup. Potrudili se bomo celo, da ji (namreč pisateljici) poiščemo alibi: kaj se bilo, Briar je bila mogoče hči plemenitih staršev. In kaj nam brani verjeti v teorijo, po kateri se taka kri zlahka pokaže, da se le znajde v primernih okoliščinah?

Dorothy Eden je v esnici vse prej kot naivna. V mrežo je treba loviti vse po vrsti, slavce in kaline, tiste, ki so nekoč brali Austenovo in Thackeraya pa Emily Bronte (teh ni tako veliko) pa nepregledno množico lju-

biteljev Z. Greya et co. Če ne bi bil začel brati Brezdomke, ne bi nikoli verjel. Tudi tako različne okuse in nagnjenja je mogoče spraviti na skupni imenovalec, jih zlit v skladno in ljubko celoto.

Romani, ki so napisani predvsem zato, da postanejo uspešnice, so v večini primerov primitivno napisani in bralce z individualnim okusom praviloma odbijajo. D. Eden je v tem pogledu izjema. Njen slog je lahek in prozoren, pri tem pa ni brez drobnih pretanjenosti. Vse kar sem doslej o tej knjigi napisal, pa — mislim — velja le dotle, dokler ostaja v veljavi že dvakrat omenjeno pristajanje na zabavo kot na mangov sadež, ki bo ostal tečnemu moralistu za vekomaj nedosegljiv. V nasprotnem primeru — če ostanemo trdno na drugem bregu, tu, kjer produkcija ni alfa in omega, in kjer zabava ni nagrada prizadevnemu in uspešnemu, pa postane vse to pri priči povsem brezpredmetno.

M. H.

Odlomek iz knjige

Hiša je bila še preveč nova. Ni še imela značaja. Bila je groba, mlada in za zdaj še neljubljena. Podobno kot človeškemu obrazu ji je bilo treba vtisniti gube življenja. Toda bila je palača v primeri s kolibo, v kateri bo morala živeti Jemima. Naskrivaj je bila za Briar palača že ves čas, saj še nikoli ni bila lastnica več prostora, kot ga je zavzemala postelja v podstrešnih prostorih za služinčad, ali tako kot v Wellingtonu, ko je imela zase ozko, pusto sobico.

Tu pa so bili salon, jedilnica, široka veža, delovna soba in prostorna kuhinja, zgoraj pa nič manj kot šest spalnic. Najčudovitejša od vsega pa je bila kopalnica z velikansko porcelanasto kadjo, okrašeno z rožicami, nad katero so se neznansko čudili in vzdihovali od občudovanja Maori, ki so jo bili pomagali prenesti.

Pohištva je bilo še malo, čeprav je v salonu stal klaviar, imeli so tudi dobro hrastovo mizo in stole, po tleh pa kože ovac in opusumov in v salonu celo pravo dragoceno preprogo. V veži je stala bela mintonska vaza, polna praproti, knjižna omara je bila dobro založena s knjigami, stene pa je krasilo vse polno lovskih trofej, pa kopja in meči in jelenja glava z lepim rogovjem.

Dvojna postelja v zračni spalnici je imela medeninaste okraske, pregrinjalo na njej je bilo snežno belo. Tako kot je bil obljubljal Saul, se je skozi okna čez drevesne vrhove odpiral pogled na v nebo kipečo konico Egmonta. Celotna letna mizica ni bila prazna, kajti nekje se je našlo staro srebrno ogledalo, steklen pladenj in blazinica za bučike. V mali vazi je stal očitno pravkar natrgani šopek fuksij.

Briar je brez besed hodila po hiši. Ni znala izraziti svojih čustev, ki so bila bolj podobna sanjam. Nemogoče, da bi bilo to resnično, saj ni mogoče, da je gospodarica take hiše. Celotna Sophia ima samo dve spalnici in ovek, temen salon. Nič tako veličastnega, kot je salon s klavirjem ali okno, ki uokvirja mogočen gorski vrh.

Srce ji je bilo prepolno ponosa in razburjenja in oči so se ji bleščale.

Potem se je obrnila in zagledala na pragu visoko postavlo svojega moža. Za droben, leden trenutek se ji je zazdel podoben zloščeti senci,

ki mrači to čudovito novo življenje. Bil je lastnik ne le hiše, ampak tudi nje.

Čakal je, da bo kaj rekla. Kaj naj mu reče druga kot to, kako si želi, da bi ga ne bilo poleg?

»Kdo je nabral cvetje?« je rekla na slepo.

»Najbrž Mabel Kingi. Toda naučiti jo boš morala gospodinjinskih opravil. Lena je in nevedna.«

Približal se ji je z one strani sobe. »No, kakšna se ti zdi najina hiša?«

Moja hiša! bi najraje rekla. Tako daleč se je spustila in tako odločno; zaslužila je nagrado samo zase, ne pa da jo mora zdaj deliti.

»Zelo je lepa,« je zamrmžala, ne da bi mu pogledala v obraz, kajti kar vedela je, kako ponosen je na to, kar je ustvaril. Želela si je, da to ne bi bila njegova stvaritev, ampak njena.

Potem se mu je umaknila nazaj. »Ne, Saul! Ne zdaj!«

»Poljubil te bom, kadar bom hotel,« je mirno izjavil in že jo je dušil s svojimi ustrnicami. Morala se je vdati. Navsezadnje je bila to cena. Ničesar ni mogoče dobiti brez cene.

Nič ni pomagalo, da je potem, leže v široki postelji dejala: »Kaj pa Hau-hau? Se jih nocoj ne bojiš? Ne bi moral biti na straži?«

Kajti odgovoril je: »Psi bodo lajali. Razen tega spijo moji možje z ušesom pri tleh. Pridi, ljubica! Svojo nagrado imaš. Zdaj bom vzel še jaz svojo.«

»Jaz imam nagrado!« je osupnila.

Gledališka premiera skromnega obsega

V petek, 20. novembra, je bila v Gledališču Tone Čufar na Jesenicah prva letošnja premiera. Jeseniški gledališčniki so pripravili komedijo Sama in Belle Spewack NAŠI TRIJE ANGELI v režijijski zamisli Vere Smukavec.

Tisti, ki se ne ukvarjajo s filmsko umetnostjo in problematiko, bolj malo poznajo avtorja komedije Sama in Belle Spewack. O njiju nam ni nič povedal niti gledališki list. V naši slovenski in jugoslovanski gledališki dejavnosti do sedaj nismo zasledili, da bi katero gledališče imelo na programu to ali katero drugo delo navedenih avtorjev. Premiera komedije s »prefinjnim angleškim humorjem«, postavljene v čas francoskega vladanja v nekdanji koloniji Gvajani, nam na jeseniški oder ni prinesla nič novega. Velika škoda je, da je režiserka Vera Smukavec med čakanjem na pričetek predstave jeseniških gledališčnikov v Železnikih ob prelitanju starih tekstov »naletela« prav na porumeneli papir s tekstom filmske komedije NAŠI TRIJE ANGELI. Še večja škoda je, da se je »z bliskovito naglico, ki ji je zavrtela možgane«, takoj odločila, da na jeseniškem oderu uprizorijo te NAŠE TRIJE ANGELI! Vera Smukavec je na jeseniški oder postavila nekaj zelo uspešnih predstav, pa smo upravičeno pričakovali, da bo tokrat, za začetek gledališke sezone, zopet zaživela kakšna njena uspešnica. Bili smo malce razočarani. Predno premieri posvetimo več pozornosti, pa še vprašanje? Kako, da prav Vera Smukavec »mora biti prva na vrsti« za postavljanje domačih premiernih predstav. Ali je to njena želja ali pa je to že nekakšen »ustaljen vrstni red« v jeseniškem gledališču, ali pa je mogoče Vera Smukavec »odrejena« kot »žrtev« za začetek sezone, ko ljubitelji gledališča pričakujejo veliko, doleti pa jih le kakšna »Ljubezen v kleti« ali tokrat NAŠI TRIJE ANGELI. Mislimo, da bi o tem veljalo razmisliti in spremeniti »vrtni red«, Veri Smukavec pa zaupati režijo bolj kvalitetnih gledaliških tekstov.

»Prefinjni angleški humor« je preživel, v konkretnem primeru je to povsem nespodbuden in le malo produktiven humor. »To ni komedija gromkega in bučnega smeha.« Naši trije angeli je namreč gledališka igra skromnega spoznavnega in miselnega obsega. To ni igra, v kateri naj bi protagonisti s prepričljivim humorjem priklicali v spomin nekaj, kar smo sami doživeli. To je zabava s priokusom grenkobe, komedija-kriminalka. Klemen, Fonzi, Taubi, Borut, Rado in Igor so s sproščeno igro tolmačili angele, trgovce, ljubimce, sodnike. Pomagali so jim Tadjana, Jožica in Elizabeta, ki so s svojo ljubkostjo, »tudi filmsko lepe in pocukrane«, uspešno uprizorile li-

ke nesrečne soproge, zaljubljene hčerke in prebrisane prijateljice. Dogodivščine NAŠIH TREH ANGELOV so skratka kar močno zapletene. V zgodbi dolgo ni jasno, kam komedija meri. Na koncu se konča kot kriminalka. Angeli kljub njihovi »humanosti« ostanejo tisto kar so: obsojeni kriminalci-morilci. Igra igralcev je bila preprosta, »obrtiška«, korektna. Minila je brez zatičanja, pa tudi brez posebnega poleta. Vsi so svoje delo opravili solidno, toda ta solidnost je bila, kot že dramsko gradivo, ki so ga igralci imeli na voljo, brez jasnejše energije, sicer rutinsko zanesljiva, vendar brez potrebnega igralskega ritma. Za prav posebno sproščenost, ritem in za večje režiserske stvaritve na tesnem scenemskem prostoru ni bilo pogojev, zato moramo to predstavo sprejeti takšno, kot je, saj jo bomo najbrž kmalu pozabili.

Poleg Boruta Verovška, Tadjane Košir, Jožice Višak, Elizabete Žnidaršič, Ivana Berlota, Bojana Dornika, Klemena Koširja, Rada Mužana, Igorja Škrlija in Romana Iskre so v realizaciji predstave sodelovali še: Jože Bedić (scena), Anne Čeh (kostumi), Ivanka Leskvar (garderoba), Pavli Torka in Drago Smolej (luč), Franci Žnidaršič, Milan Trkulja in Slavko Likovič (oder in rekviziti) ter Draga Škvarč (šepetalka) in Matjaž Smolej (magnetofon).

Ob koncu premiere je bila skromna slovesnost. PAVLI TORKAR, eden od najzvestejših in najbolj delavnih jeseniških odrskih delavcev, je na tej premieri že dvatisočkrat osvetljeval prizadevno odrsko delo jeseniških gledališčnikov. Za njegovo dolgoletno življenje med gledališkimi reflektorji, za strokovnost, požrtvovalnost, tovarištvo, priljubljenost ... so ga igralci in gledalci priščno pozdravili z aplavzi in cvetjem. Direktor jeseniškega gledališča Miran Kenda pa mu je ob slovesnosti izrekel veliko lepih besed ter mu kot priznanje gledališča in vseh igralcev izročil umetniško sliko.

Franjo Ropret

Kosova graščina

V galeriji Kosove graščine je do 20. decembra na ogled razstava fotografij Francija Sluga.

25 slikarjev-dolikovcev bo razstavljalo ob dnevu republike

Člani likovnega kluba DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice se že več kot trideset let redno s skupinsko razstavo svojih likovnih del predstavijo v počastitev dneva republike svojemu domačemu občinstvu. Tudi letos bodo jutri, v petek, 27. novembra, ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK odprli skupinsko razstavo likovnih del s krajšim koncertom moškega vokalnega okteta DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica.

S to razstavo, ki je po programu pregledna, in na kateri naj bi se po strokovnem izboru slik predstavili vsaj s po enim delom vsi ustvarjalni člani kluba, zaključujejo Dolikovci celoletno uspešno aktivnost. Člani DOLIKA so v različnih krajih Go-

renjske imeli 16 samostojnih razstav, devetkrat so se predstavili na skupinskih razstavah, med drugim v pobratenih Trbovljah in v počitniškem domu železarjev in Crikvenici. Bili so soorganizatorji in udeleženci dvodnevne ex tempora na Jesenicah na temo »Jesenice in železarna«, ki je bil povezan z ukinjanjem martinar in plavžev v Železnari. Tridinvajset članov se je udeležilo treh slikarskih kolonij; eni so organizatorji sami, pri drugi so bili soorganizatorji, en član pa se je udeležil likovne šole v Novem mestu. Imeli so počitniški likovni tečaj za učence osnovnih šol, ki ga je vodil France Kreuzer, za svoje člane pa pet predavanj.

Tudi v enainštiridesetem letu delovanja so se člani redno tedensko srečevali na delovnih sestankih, ki so bili vedno dobro obiskani. Člani DOLIKA redno skrbijo tudi za urejenost razstavnega salona DOLIK in za postavitev večine razstav v salonu.

Ze samo dejstvo, da se na tej razstavi s svojimi deli predstavlja rekordno število članov, potrjuje, da kljub vedno bolj nenaklonjenemu času kulturi in vedno težjim pogojem delovanja ta likovni kolektiv uporno deluje in ohranja svojo vitalnost. To dokazuje že omenjena aktivnost in ne nazadnje tudi 25 razstav, ki se bodo letos zvrstile v razstavnem salonu DOLIK.

Na razstavi likovnih del se predstavljajo 25 članov s 33 deli, ki jih je izbral žirant, likovni kritik dr. Cena Avguštin: Janez Ambrožič, Rudi Arh, Ivanka Arzenšek, dr. Dana Bem-Gala, Vinko Bogataj, Franc Berce, Evgen Guštin, Zvone Ivanovič, Janko Korošec, Zdravko Kotnik, France Kreuzer, Pavel Lužnik, Tine Markež, Slavimir Mihajlovič, Andrej Puc, Marko Role, Draga Soklič, Milena Stocca, Mitja Reichman, Rudi Reichman, Tone Tomazin, Franc Vandot, Cveto Velikajne, Ana Višnar-Mlekuš, Marjan Židanek.

Jutri, 27. novembra, bodo ob 13. uri odprli tudi skupinsko razstavo likovnih del članov likovnega kluba DOLIK v avli Skupščine občine Radovljica prav tako v počastitev praznika republike. Tudi za to razstavo je slike izbral likovni kritik dr. Cena Avguštin. Naj omenimo, da je 26 Dolikovcev za obe razstavi predložilo 129 del, od katerih je žirant za razstavi izbral 57 del 25 avtorjev (44 %), od tega 24 del 21 avtorjev za Radovljico.

V Radovljici se bodo predstavili: Janez Ambrožič, Rudi Arh, Ivanka Arzenšek, dr. Dana Bem-Gala, Vinko Bogataj, Franc Berce, Evgen Guštin, Janko Korošec, France Kreuzer, Pavel Lužnik, Tine Markež, Slavimir Mihajlovič, Mitja Reichman, Rudi Reichman, Marko Role, Draga Soklič, Milena Stocca, Tone Tomazin, Franc Vandot, Cveto Velikajne, Marjan Židanek.

Razstava na Jesenicah bo na ogled do vključno 9. decembra, in sicer vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

V Gledališču TONE ČUFAR Jesenice so obnovili komedijo RODIL SE JE OČE, ki jo je po zgodbi E. Kishona za oder priredil Miran Kenda in ki je spomladl tako zelo razveseljevala domače občinstvo.

Gostovali bodo kar v nekaj krajih.

Doma bodo poleg šolskih predstav nastopili še:

v sredo, 2. decembra, ob 19.30 in
v četrtek, 3. decembra, ob 19.30.

Vstopnice za obe predstavi so že v predprodaji.

Nogomet

ZSK (VALJEVO) : JESENICE 3 : 3 (2:2)

Nogometaši Jesenic so bili od 20. do 22. novembra gostje kluba ZSK iz Valjeva. S tem klubom že od leta 1987, ko so igralci ZSK bili prvič na Jesenicah. Po nekajletnem sodelovanju je ta tradicija zamrla, vendar je letos na pobudo trenerja Jesenic Kovačiča in Radivoja Radića iz Valjeva (dolgoletnega člana NK Jesenice in potem ZSK) letos zopet zaživela.

Kljub smoli v vremenu, saj je vse dni padal dež, bo ta obisk ostal Jeseničanom v lepem spominu.

Drugi dan bivanja v Valjevu so Jeseničani odigrali tekmo z svojimi gostitelji in klub pomlajeni postavi igrali neodločeno. Igrišče je bilo sicer prekrito z vodo, vendar se je igralo kljub težkim pogojem izredno fer. V prvem polčasu so imeli terensko premoč domačini, toda Jeseničani so bili tisti, ki so dvakrat vodili. Prvi gol je dosegel Lamberger iz prostega strela, vendar so domačini kmalu izenačili. Jeseničane je nato popeljal v vodstvo Pivač z najlepšim golom na tekmi, ko je s 25 metrov z natančnim strelom premagal domačega vratarja. Pred odmorom so do-

mačini še enkrat izkoristili nepazljivost jeseniške obrambe in izenačili.

Drugi polčas je pripadel Jeseničanom, ki pa so nekaj lepih priložnosti zapravili. Tako je M. Bešić dvakrat zadel vratnico, trener Jesenic Kovačič pa je celo zastreljal enajstmetrovko. Na začetku drugega polčasa so domačini dosegli gol in vodili do konca tekme. Tik pred koncem pa je N. Omanović po streljanju koda z glavo poslal žogo v prazno mrežo in izenačil. Po končanem srečanju sta ekipi preživeli nekaj veselih uric na družabnem večeru, na katerem so se tkale nove prijateljske vezi. Prihodnje leto, ko bo 10. obletnica prvega srečanja, naj bi moštvo ZSK ponovno prišlo na Jesenice. Dogovarjali so se tudi, da bi se odigrali dve tekmi in sicer najprej nogometaši ki so igrali na prvi tekmi leta 1978 in potem še sedanji ekipi. Po treh dneh prijetnega bivanja v pobratenem Valjevu smo se od svojih gostiteljev poslovili z željo, da prihodnje leto oni pridejo k nam in da se ta tradicija tudi nadaljuje.

Nastopili so: Tokić (Mujezinović), Bergant, Pivač, M. Omanović (Kovačič), Džamastagić, N. Omanović, Hadžić, Lamberger, Stanković, Šučur, M. Bešić.

N.O.

Kegljači na ledu na drugem svetovnem prvenstvu v Brixnu

Od 25. do 29. novembra v Brixnu v Italiji poteka drugo svetovno prvenstvo v kegljanju na ledu. Ta zimska športna disciplina ima v svetu vedno več ljubiteljev, b vsakoletnih evropskih prvenstvih pa od leta 1983 začeli tudi z organizacijo svetovnih prvenstev v kegljanju na ledu. Prvič so se za naslov svetovnega prvaka pomerili v Frankfurtu v ZRN, to prvenstvo pa je prineslo tudi velik uspeh reprezentanci Jugoslavije. Dvakrat so naši kegljači stopili na zmagovalni oder. Najprej so v mostvenem delu prvenstva v postavi Rudi Šapek, Milenko Perić, Ante Bazo, Ivan Železnikar in Srečo Železnikar osvojili 3. mesto, bronasto medaljo pa je med posamezniki v bližanju in zbijanju osvojil še Rudi Šapek.

Po štirih letih so tokrat organizatorji drugega svetovnega prvenstva v Brixnu v

Italiji. Člani naše reprezentance, ki jo sestavljajo predvsem jeseniški tekmovalci, so tudi na to prvenstvo odpotovali s precejšnjimi upi in željami, da spet posežejo po najvidnejših mestih.

Reprezentanco sestavljajo:

— v mostvenem delu: Rudi Šapek, Milan Radonić, Franc Kralj (vsi Jesenice), Sašo Obreza (Bled), Lado Sodja, Borut Berčič (oba Jesenice),

— posamežno: Rudi Šapek, Lado Sodja (oba Jesenice), Sašo Obreza (Bled), Borut Berčič, Franc Kralj (oba Jesenice),

— posamežno v metu na daljavo: Stane Koprivnikar (Mislinja), Jože Špolad, Jože Jelovčan (oba Kranjska gora), Lovro Pudgar (Jesenice).

J. R.

Namizni tenis

Skromna udeležba na članskem prvenstvu Gorenjske

Letošnje člansko prvenstvo Gorenjske, ki ga je v soboto na Jesenicah pripravil NTK Jesenice, je pokazalo, da na Gorenjskem ni pravega napredka v razvoju namiznega tenisa. Lahko govorimo le o stagnaciji ali celo o nazadovanju. Le pet klubov je poslalo svoje igralce na to tekmovalje. Nekdaj močni kranjski Triglav je nastopil le s tremi člani in eno članico, kranjska Sava samo z dvema igralcema, iz Krizev so prišli trije igralci, z Murove sta nastopila dva igralca in ena igralka, prireditelja pa je zastopalo deset igralcev in tri igralke, tri igralke pa so bile odsotne zaradi šolskih obveznosti.

V skupini članov je zmagal Jovič (Triglav) pred Mačkom (Sava), pri članicah je osvojila prvo mesto Matijaševićeva

(Triglav), druga je bila Štrumblova z Jesenic. Igro dvojic sta dobila pri članicah Kranjčana Jovič — Tomc, ki sta v finalu premagala jeseniško dvojico Smitran — Pem. Pri članicah je zmagal jeseniški par Štrumb — Klemenc pred parom Zupančič — Koselj. V igrah mešanih dvojic sta zmagala brat in sestra Matijašević iz Kranja pred jeseniškim parom Veber — Klemenc.

Med tednom je bila na Jesenicah odigrana tekma gorenjske lige. Ekipa Jesenic v postavi Filipović — Babič — Veber je premagala ekipo Iskre iz Železnikov z 8:2.

/S/

Peto srečanje planinskih vodnikov SOZD Slovenske železarn

— slabo opremljene udeležence zavračati,

— mlajše pohodnike (pod 10 let starosti), ki niso vajeni hoje v gorah in nimajo kondicije, zavrniti.

V okviru rekreacijske komisije SOZD SZ smo v 18 letih izvedli 49 planinskih pohodov, katerih se je udeležilo 24.985 slovenskih železarjev, predelovalcev ter njihovih sorcev. Posamezne delovne organizacije so izvedle naslednje število pohodov:

— Železarna Jesenice 18 planinskih pohodov: enajst na Triglav, dva na Stol, enega na Mežaklo, Golico, Bohinjska vrata — Krma, na Prisojnik in Mojstrovko.

— Železarna Ravne 15 planinskih pohodov: sedem na Peco, po tri na Uršljo goro in Raduho, dva na Oljsevo.

— Železarna Štore 11 planinskih pohodov: šest na Kamniško sedlo — Logarska dolina, tri na Strelavec, po enega na Svetino in Koroško.

— Veriga Lesce dva planinska pohoda: oba na Begunjsčico.

— Tovil Ljubljana dva planinska pohoda: enega na Snežnik in enega na Nanos.

— Plamen Kropa en planinski pohod na Vodiško planino.

Na srečanju smo se pogovarjali tudi o pohodih v letu 1988. Naša železarna si je izbrala pohod v smeri Tamar (ogled izvirna Nadiže — Save Dolinka) — Sleme nad Vrščem — Vršč. Zaključek bo pri hotelu Erika v Kranjski gori.

V naslednjem letu bo naša železarna pripravila tudi šesto srečanje planinskih vodnikov SOZD Slovenske železarn.

Dogovorili smo se, da bo to srečanje v obnovljeni Erjavčevi koči na Vršču.

Dolgoletna uspešna tradicija prirejanja planinskih pohodov med delavci SOZD Slovenske železarn je svetel vzgled in vzpodbuda vsem ostalim delovnim organizacijam v Sloveniji in Jugoslaviji. Ob koncu srečanja smo se organizatorji planinskih pohodov zavezali, da bomo to najštevilčnejšo rekreativno dejavnost v okviru SOZD SZ nadaljevali in jo bogatili z vzponi na še neosvojene vrhove.

P. Dimitrov

Na vrhu očaka Triglava (foto: P. Dimitrov)

Namizni tenis

NTS Murova

Rezultati z drugega selekcijskega turnirja pionirjev in pionirk NTS Gorenjske so bili znani zelo pozno. Za to sta kriva namiznoteniška kluba Sava in Triglav.

Jeseničani so na tem turnirju osvojili naslednja mesta:

I. skupina: 4. mesto K. Dremelj — NTS Murova, 5. mesto T. Canjuga — NTS Murova, 7. mesto T. Vadjunec — NTK Jesenice.

II. skupina: 4. mesto D. Lahajnar — NTS Murova.

Starejše pionirke: 3. mesto Sabina Koselj — NTS Murova.

Ekipa članov NTS Murova, ki tekmuje v gorenjski ligi, je izgubila tekmo z ekipo Gumar z 2 : 8.

Dopisujte

Večer diapozitivov

V sredo, 2. decembra, bo ob 18. uri v sejni sobi Planinskega društva Javornik — Koroška Bela na drugem večeru diapozitivov iz sezoni 1987/88 MARKO BUTINAR predstavil diapozitive SPOMINI NA SLOVENSKE VZPONE NA HIMALAJO.

Vabljeni!

Viktor Brun:

75 let jeseniškega nogometa

1. Korotan Kranj	37 točk
2. Kladivar Celje	34 točk
3. Branik Maribor	32 točk
4. Nafta Lendava	31 točk
5. Krim Ljubljana	29 točk
6. Železničar, Maribor	19 točk
7. Sobota, M. Sobota	18 točk
8. Miličnik, Ljubljana	13 točk
9. Železničar, N. Gorica	12 točk
10. Gregorčič, Jesenice	11 točk
11. Proletar, Zagorje	9 točk
12. Drava, Ptuj	2 točki

Gornjo razpredelnico sem uporabil iz knjige prof. D. Stjepišnika: 50 let NZS. Leta 1951 je kriza v jeseniškem nogometu dosegla svojo kulminacijo. Člansko moštvo je na zaključku sezone pristalo na dnu lestvice slovenske nogometne lige z vsega devet osvojenimi točkami.

To je bil alarm za jeseniški nogomet, ki je terjal ustreznih ukrepov. Eden od poglavitnih je bil, da so se začeli ozirati po novem renimiranem trenerju. To jim je tudi uspelo. Toda o tem pozneje. Če že člansko moštvo Gregorčiča ni želo zaželenih uspehov in razočaralo svoje prijatelje, pa so se mladinci in pionirji uspešno kosali s svojimi vrstniki v tekmovalstvu za prvenstvo Gorenjske. Oglejmo si najprej uvrstitve mladincev:

1947/48	I. mesto	gol razlika	32: 6	17 točk
1948/49	II. mesto	gol razlika	20:10	14 točk
1950	III. mesto	gol razlika	39:17	15 točk
1951	II. mesto	gol razlika	35:17	14 točk

Pionirsko moštvo Gregorčiča pa je doseglo naslednje uspehe:

1947/48	II. mesto	gol razlika	42:11	21 točk
1950	II. mesto	gol razlika	26:15	22 točk
1951	III. mesto	gol razlika	14:11	11 točk

Drugo člansko moštvo je v prvenstvu Gorenjske doseglo kar uspešne uvrstitve in sicer:

1947/48	III. mesto	gol razlika	32:36	15 točk
1948/49	III. mesto	gol razlika	35:28	18 točk
1950	V. mesto	gol razlika	5:20	2 točki
1951	I. mesto	gol razlika	31:14	14 točk

I. moštvo Bratstva

Stojijo od leve: Vinko Kunčič, Vlado Pejič, Ivan Brajkovič, Otmar Odar, Srečko Thaler, Poldi Šoberl, Franci Krmelj, Vlado Kuzmin, Boris Čebulj iz Kranja, Darko Lenardič in Hinko Rihter.

Na Jesenicah so 1951. leta ustanovili še eno FD

O krizi nogometa pri FD Gregorčiču, ki se je pojavila v letu 1951, smo se že seznanili. Pomladi 1951. leta je na Jesenicah vzniknila pobuda, da bi v zahodnem delu mesta ustanovili še eno fizikalno društvo. Ker v tem času nisem živel na Jesenicah, sem se obrnil na Jožeta Thalerja, enega od iniciatorjev za oblikovanje novega športnega kolektiva na Jesenicah. J. Thaler je nekaj let živel v Piranu. Informacije mi je posredoval v medsebojnem dopisovanju. Joža mi je to akcijo opisal precej podrobno. Začela se je z vednostjo

uprave SFD »Jože Gregorčič« in z njenim soglasjem. Namen je bil v tem, da se v športno udejstvovanje vključijo čim širši krog mladine. Ustanovili so iniciativni odbor, v katerem so bili znani športni in družbenopolitični delavci. Tega so med drugim sestavljali: Joža Thaler, Andrej Pleš, Slavko Seračević, Matevž Benedičič, Franc Pesjak, Mirko Ramuš in France Škrli.

Ustanovni občni zbor so sklicali 27. aprila 1951 v Gasilskem domu. Večina prisotnih se je odločila, da društvo nosi ime FD »Bratstvo«. Odločili so se, da bodo gojili naslednje športne panoge: nogomet, smučanje, kegljanje, balinanje in tenis.

Nogometno sekcijo je vodil Joža Thaler s trenerjem Jožetom Janežičem, smučarsko — Franc Pesjak; kegljaško — Joža Dolinšek; balinarsko — Joža Dolinšek in teniško — Rafael Šoberl.

Nogometaši so se hitro organizirali in se vključili v tekmovalstvo za prvenstvo GNP, tako s članskim kot mladinskim moštvom. Poleg tega pa so odigrali več prijateljskih tekem s sosednjimi enajstERICAMI.

Obstoj dveh nogometnih kolektivov ni prispeval k napredku jeseniškega nogometa. Nasprotno, rekli bi lahko, da ga je celo zavrl. Nekateri pojavi so dobivali močan klubski značaj. Kaže, da so bile nogometne ambicije Bratstva večje, kot so bile sposobnosti nogometašev. Tako je I. moštvo Gregorčiča v prvenstveni tekmi 7. maja 1951 visoko premagalo Bratstvo na njihovem igrišču z 9:0 (5:0); s porazom se je za zeleno-bele (Bratstvo) končala tekma zadnjega kola 28. maja in sicer s 4:0. Igralci FD Gregorčiča pa so osvojili prvenstvo GNP, pobrali vseh 24 točk in dosegli odlično golrazliko 74:6. Tako so si priborili pravico sodelovanja v kvalifikacijskih tekmah za ponoven vstop v slovensko ligo.

Nogomet v obdobju 1951—1961

Z izpadom članskega moštva FD Gregorčič iz slovenske lige v letu 1951, se je prižgal rdeči semafor za jeseniški nogomet. Prijatelji nogometa so bili očitno prizadeti, navadili so se, da je moštvo tekmovalo v družbi najboljših enajstERIC v Sloveniji. Moštvo se je znašlo v nižjem rangu tekmovalstva, to je za prvenstvo GNP. To je bila degradacija jeseniškega nogometa. Za to stanje je bil nekdo kriv. Ugotovili so, da napredka brez kvalitetnega trenerja ni mogoče pričakovati.

(nadaljevanje v naslednji številki)

OFICIR Z VRTNICO

(Oficir s ružom)
domači film, ljubzenska melodrama.

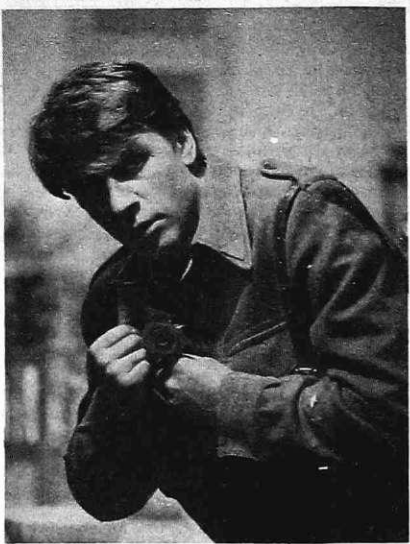
Proizvodnja: JADRAN
FILM, Zagreb, CENTAR FILM,
Beograd, naslov: OFICIR Z VRTNICO
Scenarij in režija: DEJAN
ŠORAK

Glavne vloge: KSENIJA PA-
JIĆ, ŽARKO LAUŠEVIĆ, VICKO
RUČIĆ, DRAGANA MRKIĆ in
drugi.

Dva na videz nepomembna podatka sta pri roki, da bomo lahko ta film uvrstili »nekam« v te naše razvrstitvene prostore: prvi podatek pravi, da so igralska imena popolna neznanka, vsaj za prepročnega in niti malo gorečega »zasledovalca« jugoslovanske filmske produkcije. Tu ni ne Bate Živojinovića ne Ljubiše Samardžića ne Milene Dravić ne kogarkoli iz zlate lestvice domače filmske popularnosti. Druga stvar, ki »prijetno vznemirja«, je podatek, da je film prejel na letošnjem pulskem festivalu ZLATO ARENO za scenarij (Dejan Šorak) in ZLATO ARENO za glavno moško vlogo (Žarko Laušević).

Zgodba je postavljena v leto 1945 v komaj osvobodjeni Zagreb. V intimni in nekam vase zaprti svet ženske v 3. nadstropju vstopi (brez hrupa in brez metaforičnega trkanja!) dvoje mladih ljudi — osvoboditeljev Zagreba. Zanju se je vojna seveda končala; bodimo dolgočasni in recimo, da pa revolucija še kar traja. Toda življenje, ŽIVLJENJE se šele začne. To sta poročnik Peter Horvat in njegovo 18-letno dekle Ljiljana. Preprosta, že kar atraktivna zgodba o »praprebivalcih« in osvoboditeljih Zagreba, o ljubeh, strasti in žrtvovanju. Dejanu Šoraku se je posrečilo narediti iz te zgodbe komunikativen film, ki ga bodo ljudje radi gledali. To je njegov največji uspeh.

Komaj 33-letni režiser Šorak ima za seboj bogato kariero: po diplomu na zagrebški Akademiji se je ukvarjal z gledališko in TV režijo, pisal scenarije in končno posnel tudi nekaj kratkih metrov. Nato se je lotil celovečerca: prvi je bil MALI ROP VLAKA, drugi pa naš OFICIR Z VRTNICO.

Dežurna lekarna

V mesecu decembru je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna v Radovljici.

Razstavnij salon DOLIK Jesenice

V razstavnem salonu DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice je od 28. novembra do 9. decembra odprta skupinska razstava likovnih del članov likovnega kluba DOLIK v počastitev praznika republike. 25 članov razstavlja 33 del.

Razstavnij salon DOLIK je odprt vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Vsem ožjim sodelavcem Žičarne in Hladne valjarne se najtopleje zahvaljujem za darilo ob srečanju z Abrahamom.

Stanko Železnikar

Sodelavcem transportnega železniškega oddelka Železarne Jesenice se ob upokojitvi iskreno zahvaljujem za lepo darilo, ki mi bo spomin na moje sodelavce.

Najlepša hvala Kalanu in Brancu, ki sta mi prinesla darila na dom in sindikatu za denarno pomoč.

Vsem še enkrat hvala in čestitke ob dnevu republike.

Milan Rupar

Osnovni organizaciji sindikata Jeklarne se zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel v času moje bolezni.

Štefan Črnko

Društvu upokojencev Javornik — Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko in darilo ob mojem visokem jubileju.

Odboru želim še mnogo uspeha, zdravja in dobrega počutja.

Ana Jamar

Društvu upokojencev Javornik — Koroška Bela se zahvaljujem za čestitko ob mojem rojstnem dnevu in jim želim še veliko uspehov.

Janez Muhič

Članom društva upokojencev Jesenice

Društvo upokojencev Jesenice vabi člane v soboto, 5. decembra, ob 16. uri na članski sestanek, ki bo v domu društva na Jesenicah, Pod gozdom 13.

Po sestanku bo zanimivo predavanje magistra Rada Kočvarja »Na Olimpu — prestolu bogov«. Predavanje bo spremljano z barvnimi diapozitivi.

Zahvale

Ob boleči izgubi drage žene, mame, babice, prababice in sestre

KATARINE JAKOPIĆ
z Javornika

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Posebna hvala zaposlenim v Domu Dr. Franceta Berglja, zdravnikom in sestram internega oddelka Bolnice Jesenice ter dr. Jensterlu za vso skrb in nego v času njene težke in dolgotrajne bolezni.

Hvala tudi župniku za lepo opravljeni pogrebni obred in nagovor ob slovesu.

Se enkrat iskrena hvala vsem, ki ste jo spoštovali in imeli radi: ter nam v teh težkih trenutkih stali ob strani.

Vsi njeni

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta

STANKA MEŽIKA
upokojenca Železarne

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, znancem, sovaščanom in sodelavcem CSUI za izrečena sožalja in podarjeno cvetje.

Posebna hvala vsem sosedom, posebno družini Praprotnik, za hitro in nesebično pomoč.

Zahvaljujem se zvezi borcev, Društvu upokojencev Javornik — Koroška Bela, tovarišu Svetinu za poslovilne besede in pevcem za zapete žalostinke.

Iskrena hvala vsem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi drage žene, mame, babice in sestre

MARJETE PRETNAR
iz Poljšice pri Zg. Gorjah

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Zahvaljujem se sodelavcem sektorja inženiring, FRS in Profilarne ter KZ Bled za izkazano pozornost.

Posebna hvala dr. Lubeju in osebjem Bolnice Jesenice za zdravniško pomoč.

Zahvaljujem se godbi za zaigrane žalostinke ter župniku za lepo opravljen obred.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Vsi njeni

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

27. novembra, angl. avstral. barv. akcij. film BMX BANDITI ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri premiera angl. barv. znan. fant. film VESOLJSKI VAMPIRJI.

28. novembra, amer. barv. komedija KDO MI UBIJE ŽENO ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri premiera angl. barv. zgod. filma MISIJON. Cena 1.500 din.

29. novembra, amer. barv. komedija KDO MI UBIJE ŽENO ob 16., 18. in 20. uri.

30. novembra, amer. barv. komedija KDO MI UBIJE ŽENO ob 16., 18. in 20. uri.

1. decembra, angl. barv. znan. fant. film VESOLJSKI VAMPIRJI ob 16., 18. in 20. uri.

2. decembra, angl. barv. znan. fant. film VESOLJSKI VAMPIRJI ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri FILMSKO GLEDALIŠČE: jug. barv. film OFICIR Z VRTNICO.

3. decembra, hongkon. barv. akcij. film KO UDARJA TAEKWANDO ob 16., 18. in 20. uri.

4. decembra, hongkon. barv. akcij. film KO UDARJA TAEKWANDO ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri premiera amer. barv. komedije POLICIJSKA AKADEMIJA III. Cena vstopnic 1.500 din.

5. decembra, premiera amer. barv. srhljivke HIŠA ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri premiera slov. barv. filma LJUBEZEN NAM JE VSEM V POGUBO.

6. decembra, amer. barv. risani film LARIFARI ZAJČEK ob 16. uri.

Ob 18. in 20. uri amer. barv. srhljivka HIŠA.

7. decembra, amer. barv. komedija ŽENSKA V RDEČEM ob 16. in 20. uri. Ob 18. uri amer. barv. srhljivka HIŠA.

8. decembra, amer. barv. akcij. film TEKSAŠKI RANGER MC QUADE ob 16., 18. in 20. uri.

9. decembra, amer. barv. srhljivka MAŠČEVANJE V ULICI BRESTOV ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri FILMSKO GLEDALIŠČE: amer. barv. komedija KDO MI UBIJE ŽENO.

10. decembra, amer. barv. srhljivka MAŠČEVANJE V ULICI BRESTOV ob 16., 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

29. novembra, nem. brazil. barv. pust. film ZELEN PEKEŠ ob 19. uri.

30. novembra, amer. barv. srhljivka MAŠČEVANJE V ULICI BRESTOV ob 19. uri.

6. decembra, amer. barv. komedija LEPOPOTA V ROŽNATEM ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

27. novembra, amer. barv. komedija TAJNA OBOŽEVKA ob 17. in 19. uri.

1. decembra, angl. barv. zgod. film MISIJON ob 17. in 19.15.

4. decembra, angl. barv. znan. fant. film VESOLJSKI VAMPIRJI ob 17. in 19. uri.

8. decembra, amer. barv. romantična drama PERFEKTNO ob 17. in 19. uri.

Obvestilo upokojencem

Društvo upokojencev Javornik — Koroška Bela obvešča svoje člane, da bo v soboto, 28. novembra, ob 16. uri v domu društva na Javorniku proslava v počastitev dneva republike s kratkim kulturnim programom.

Po proslavi bo zabava. Obenem obveščamo člane društva, da bo v soboto, 5. decembra, ob 16. uri, članski sestanek, zadnji v tem letu.

Obravnali bomo poročilo o delu društva v letu 1987 in smernice za prihodnje delo.

Vse člane, ki še niso poravnali članarine za letošnje leto, prosimo, da to store čimprej. Uradne ure so ob torkih od 9. do 12. ure. Neporavnana članarina je razlog za prenehanje članstva.

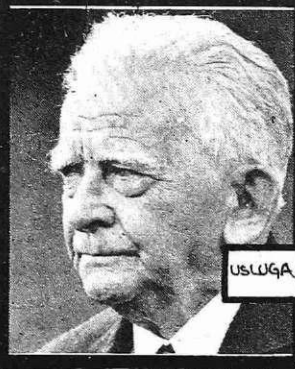
Odbor

Nagradna križanka

Današnja križanka je nagradna. Za pravilno rešeno križanko so pripravljene naslednje nagrade:

prva nagrada 2.500 din,
dve nagradi po 1.800 din,
tri nagrade po 1.500 din,
štiri nagrade po 1.000 din.

Vsak lahko sodeluje pri zrebanju le z eno rešitvijo, ki naj jo pošlje v kuverti, na katero poleg naslova: Uredništvo Železarja, napiše še »nagradna križanka«. Rešitve pošljite do vključno ponedeljka, 7. decembra, do 12. ure.

							
GRŠKA BOGINJA NESREČE RAVEN, VRŠINA EDVARD KARDELI SLOV. AVST. SLIKAR SILVESTER ZVITEK PAPIRJA, KROMPIRJA IGOR STRAVINSKI ZAP. MESTO NA HONŠUL	SVOJE GLAVOST TUJE ŽIVE TRSTIKOV LES TRAMBA ODRANJE USLUGA SL. KIPAR (TONE)	GORSKA IGROTA RIE VEZ SLOVEN. VASI SLEDOLOG (BORIS) MOČNA SIGNALNA PISEAL PANJS SL. SKLA-DATELJS (RISTO)	GORSKE RESEVAL. SANI AKTIVNJS RIMSKA LJUBJANA BALERINA PAVLOVA ZABAV-LJICA SOLSKI PRIPOMOČEK ZANOSITO KNJIG DAN RE-GERMAN. PUBLIKE PLEME UTEJA (BRUKATI)	SODOBNJI JUGOSLOV. PISEC (DANILO) ZEMELJSKO DELO LEPOPOTA KRALJICA PREBI-VALKE ATEN LOTRE GORJANSKI PISEC (IGOR) ANTON ASKERC	EVO SRŠEN DEL KNJIGE OTIRAČA ASORTI-MENT BLAGA LJUBJAN. POLITIČNA DELAVKA (NUŠA) VRTAČA PTVICA Z NOVE RE-LANDISE IGRALEC CONNERY KISEL OKUS STREKELJ KAREL VRV (BASTARDO)	JEDRO NODIKOVE-GATOMA NATVEČJE SLOVAN. LJUDSTVO GERMANSKI BOG VETRA IN VOŠNE MORSKI GLAVO-NOŽEC EDO MOHORVO SLABOST KNEŽIČ KRAČICA ŠPORTOV	PROSENA SLAMA SLOVENSKA ŽELEZA ZAKRNELO ORGAN ZELIŠČE MELIŠČE TREČJA ZADERIVA SALTIV LUK V FRANC. PANTONIMI LANTAN LOTRE ROŽMAN PODOBA SKLADATELJA DELIBESA TELESA

Razpored hokejskih tekem

V nadaljevanju državnega hokejskega prvenstva bodo hokejisti Jesenice igrali takole:

3. kolo — 28. novembra MEDVEŠČAK GORTAN : JESENICE
4. kolo — 1. decembra JESENICE : PARTIZAN
5. kolo — 9. decembra VOJVODINA : JESENICE
6. kolo — 12. decembra CRVENA ZVEZDA : JESENICE
7. kolo — 16. decembra KOMPAS OLIMPIJA : JESENICE
8. kolo — 23. decembra JESENICE : MEDVEŠČAK GORTAN
9. kolo — 26. decembra PARTIZAN : JESENICE
10. kolo — 29. decembra JESENICE : VOJVODINA
11. kolo — 6. januarja JESENICE : CRVENA ZVEZDA

V drugi skupini imajo igralci Kranjske gore Gorenjke po naslednjem razporedu:

3. kolo — 28. novembra BOSNA : KRANJSKA GORA GORENJKA
4. kolo — prosti
5. kolo — 12. decembra CINKARNA : KRANJSKA GORA GORENJKA
6. kolo — 19. decembra KRANJSKA GORA GORENJKA : BOSNA

Naj še opozorimo, da bo v soboto, 5. decembra, v dvorani v Podmežakli tekma državnih reprezentanc JUGOSLAVIJE in DDR. Permanentne vstopnice za to tekmo ne veljajo.

Tedenski hokejski pregled

Teden je minil bolj kot zatišje pred novimi zanimivimi in morda tudi razburljivimi hokejskimi dogodki.

Hokejisti Jesenice so konec tedna sodelovali na polfinalnem turnirju za evropski pokal v italijanskem Varese oziroma švicarskem Luganu. Čeprav so vsa tri srečanja izgubili (s švicarskim prvakom Lugano s 5:1, z italijanskim prvakom Varese s 3:1 in čehoslovanskim prvakom Tesla Pardubice s 8:3) so vseeno zapustili dober vtis in vsekakor častno zastopali naš hokej v hudi mednarodni konkurenci, kot je turnir državnih prvakom iz dežel, ki v hokeju vendar pomenijo nekaj več.

Minula sobota in nedelja sta zato minili v srečanjih mladih, začelo pa se je tudi pionirsko prvenstvo Slovenije. Naši mladi hokejisti so zabeležili štiri lepe zmage.

Jesenice : Triglav 22:4 (3:1, 11:2, 8:1)

Jesenice, 21. novembra — dvorana v Podmežakli: tekma pionirskih ekip za prvenstvo Slovenije, sodnika Čučuk in Iskra; kazni Jesenice 6 minut, Triglav 2 minuti.

Za Jesenice so zadetke dosegli: Omerzel 6, Jan 5, Pretnar 3, Vukčević, Beravs,

A. Škofic, Azman, Mahkovič, Sodja, V. Škofic in Pavlovič po 1.

Zagi : Jesenice 2:5 (1:1, 0:1, 1:3)

Zagreb, 22. novembra — tekma pionirjev za karavanski pokal; sodnika Grgec in Čavka, kazni Zagi 0, Jesenice 5 minut. Strelci za Jesenice: Kranjc 2 ter Karahodžić, Resman in Skrt po enega.

Jesenice : Bled 10:1 (2:1, 5:0, 3:0)

Jesenice, 22. novembra — dvorana v Podmežakli: tekma za mladinsko državno prvenstvo; sodnika Pristov in Čučuk; kazni: Jesenice 20 minut, Bled 14 + 10 minut. Strelci golov za Jesenice: Varl 3, Vukčević in Pretnar po 2, Jan, A. Škofic in Beravs po enega. Za Bled: Bolčina.

Triglav : Kranjska gora Gorenjka 3:10 (0:5, 1:3, 2:2)

Kranj, 22. novembra — dvorana v Savskem logu: tekma za mladinsko državno prvenstvo; kazni Triglav 8 minut, Kranjska gora 30 minut. Strelci za Kranjsko goro Gorenjko: Sodja 3, Lah, Kamšek in Poženel po dva, Blagne enega.

Solidni nastopi v polfinalu pokala državnih prvakov

V ponedeljek zvečer so se iz Vareseja v Italijo vrnili hokejisti Jesenice, ki so v tem italijanskem mestu in švicarskem Luganu nastopili na tekmovalnem za letošnji evropski pokal.

Naši državni prvaki so že pred odhodom na ta zares kvaliteten turnir obljubili borbeno in solidno igro. Upoštevati moramo, da še nobeno jugoslovansko moštvo ni nastopilo na tako kvalitetnem turnirju, kot je bil ta polfinalni turnir, na katerem so nastopili prvaki Čehoslovaške, Italije, Švice in Jugoslavije.

Da bodo ljubitelji hokeja lažje ocenili, kako zelo kvaliteten turnir je bil to, moramo podrobneje predstaviti nasprotnike Jesenice na tem turnirju.

Državni prvak ČSSR Tesla Pardubice je nastopil s petimi reprezentanti in z najboljšim vratarjem lanskega svetovnega prvenstva Hašekom.

Švicarski prvak Lugano je nastopil z osmimi reprezentanti Švice ter z odličnim reprezentantom Švedske Johanssonom in izvrstnim Kanadčanom Elorantom.

Italijanski prvak Varese pa ima v svojih vrstah štirinajst naturaliziranih Kanadčanov na čelu z odličnim vratarjem Corsijem, najboljšim vratarjem zadnjih

prvenstev B skupine in enim najboljših vratarjev v Evropi.

Nasprotniki so bili resnično vrhunske ekipe. Gostitelj turnirja Varese je tekmovalje organiziral zares izvrstno. V organizaciji turnirja je skupaj s svojimi sponzorji vložil ogromna sredstva. Dejstvo je, da je denar v svetovnem hokeju pomemben faktor. Bogati klubi lahko kupujejo najboljše profesionalce na svetu. Po drugi strani pa imajo sponzorji velik interes vlagati denar v hokej. Samo za primerjavo: švicarski prvak Lugano ima za svoje člansko moštvo na razpolago skoraj 4 milijone švicarskih frankov na sezono.

Zanimivo so bile tudi cene vstopnic za turnir. Tako v Italiji kot v Švici je bilo za stojišče potrebno odšteti 35.000 lir, sedišča pa so še precej dražja. Dvorani sta bili na vseh tekmah polni.

Prvi dan turnirja sta v Luganu igrali moštvi Jesenice in Lugano. Gledalcev je bilo 5.000, rezultat tekme je bil 5:1 za Lugano (2:0, 3:1, 0:0). Gol za Jesenice je dosegel Šuvak na podajo Hafnerja. Naši prvaki so igrali na štiri napade in tri branilске pare. Imeli so vrsto priložnosti za gol, vendar so bili strelci precej neučinkoviti. Tekma je bila hitra, ostra in zanimiva, tako da so gledalci sicer bučno pozdravili zmago svojih, vendar pa so s spontanim aplavzom nagradili tudi naše fante ob odhodu z igrišča.

V Vareseju pa sta igrali Varese in Tesla Pardubice. Zmagali so prvaki ČSSR z rezultatom 6:0.

Naslednji dan so Jesenice igrale z Varesejem. Domačini so silovito začeli in že v 36. sekundi povedli z 1:0. Jeseničani so se po začetni tremi hitro zbrali in v štirinajsti minuti je Macholda izenačil na 1:1. To je bil rezultat prve tretjine. V drugi so Jeseničani igrali izvrstno, skoraj neprestano v tretjini domačih, toda odlični vratar Corsi je bil nepremagljiv. Tretjina se je končala neodločeno 0:0.

V tretji tretjini pa so naši napravili dve napaki v obrambi, tako da so domačini na veliko veselje domačih gledalcev zmagali z rezultatom 3:1. Turnir je pokazal, da zmaga ekipa, ki izkoristi nasprotnikove napake v obrambi.

Švicarji so v Luganu hudo utrudili prvaka ČSSR. Rezultat tekme je bil 5:4 za Pardubice.

Tretji dan turnirja so vse ekipe nastopile v Vareseju. V popoldanski tekmi so jugoslovanski prvaki nudili zelo soliden odpor izvrstnim Čehoslovakom. Na prvi

Strelesko tekmovalje

6. in 7. novembra je ZTKO organizirala množično tekmovalje v streljanju z zračno puško na avtomatskem strelišču na Javorniku in v Mojstrani za vse občane Jesenice. Čeprav je bilo tekmovalje na delovno soboto, se ga je udeležilo kar lepo število strelcev od pionirjev do članov.

Na tem tekmovalju je moral strellec doseči 150 krogov od 200 možnih, da se je uvrstil v finalno tekmovalje.

Finalno tekmovalje je bilo v soboto, 21. novembra, na avtomatskem strelišču Triglav na Javorniku. V finale se je uvrstilo 38 občanov. Zelo vzpodbudno je, da se je v finale uvrstilo precej pionirjev, kar vzbuja upe za prihodnost strelstva pri nas.

Posebno je treba pohvaliti petčlansko družino JUNEŽ, ki se je kompletna udeležila tega tekmovalja.

Doseženi rezultati:

Člani: 1. Pavel Jezeršek — 182 krogov, 2. Zdravko Grebenšek — 177, 3. Peter Basara — 174.

Članice: V finalu je bila samo Majda Kralj — 170 krogov.

Mladinci: 1. Elvir Crnkčič — 169 krogov, 2. Amir Musić — 164.

Mladinke: Elida Seničak 502 180 krogov.

Pionirji: 1. Matjaž Mrak — 168 krogov, 2. Zvonko Stojev — 162 krogov, 3. Uroš Kemperle — 158.

Pionirke: 1. Borka Krejič — 168 krogov, 2. Elisa Seničak — 168, 3. Barbka Obid — 143.

To tekmovalje je bilo letos organizirano drugič in želja ZTKO in nas strelcev je, da bi postala tradicionalno. Vse občane Jesenice vabimo, da se tega tekmovalja drugo leto udeležijo v še večjem številu.

Predsednik OZS Janko Lavtar

Cirilu Pračku Bloudkova nagrada

V Nazarjih so v petek, 20. novembra, že triindvajseti podelili Bloudkova priznanja. Med sedmimi letošnjimi dobitniki nagrad je tudi Jeseničan Ciril Praček, ki ga poznamo kot izvrstnega smučarja in alpinista, trenerja, publicista in gorskega reševalca.

Kot eden izmed pionirjev našega tekmovalnega alpskega smučanja je temu našemu športu utiral pot v mednarodno areno. Devetnajst let star je postal član državne reprezentance in še s štiridesetimi leti tekmoval v izbrnem moštvu. Bil je udeleženec dveh zimskih olimpijskih iger, leta 1936 v Garmisch - Partenkirchenu in 1948 v St. Moritzu, vidne rezultate pa je dosegel tudi na svetovnih prvenstvih v alpskih disciplinah. Svoje bogate tekmo-

valne izkušnje je pozneje posredoval mladim kot trener, obenem pa nenehno osvajal nove strokovne prijeme pri vadbi alpskih smučarjev, kar s pridom uporablja tudi sedaj, ko vadi najmlajše. V svojem bogatem športnem življenju se je ves čas posvečal tudi alpinizmu, za seboj ima tristo plezalnih vzponov, 56 let pa je bil tudi aktiven član GRS. Kot velik ljubitelj narave je dolga leta posvetil raziskovanju snežnih razmer v Triglavskem pogorju. Obsežen je njegov publicistični opus, ki zajema gorsko reševalno službo, planinstvo nasploh, nenadomestljiv pa je tudi njegov prispevek k strokovni literaturi v alpskem smučanju.

Iskreno čestitamo!

Košarka

Ijave se je bistveno popravila igra v obrambi, Krznaričeva in Sečičeva pa sta ustavili branilki gostij, ki sta na tej tekmi dosegli skupaj kar 54 košev. Dobro igro v obrambi je dopolnila Stražišarjeva s štirimi trojkami v napadu, pri tem pa sta ji pomagali obe jeseniški branilki. S takšno igro je domača ekipa znova povedla z 58:51. Pri tem vodstvu pa so ponovno popustile v obrambi. Branilki iz Celja sta dosegli tri trojke zapored in izenačili na 60:60. Vrnila jima je Stražišarjeva z novo trojko in dvema prostima metoma. Minuto pred koncem je domača ekipa vodila s 67:64, gostje pa niso izkoristile napada. Nato sta sodnika dosodila sporen out za gostje. Krznaričeva je povsem nepotrebno reagirala in dobila tehnično napako. Po dveh zadetih prostih metih Celjanke ekipa Jesenic ni izkoristila napada in gostje so imele vse možnosti, da tekmo odločijo v svojo korist. Na srečo te priložnosti niso znale izkoristiti in Jeseničanke so se tokrat upravičeno veselile.

Člani

JESENICE : RADOVLJICA 97 : 98 (54:52)

Igralci Jesenic so v zadnjem kolu prvega dela gostili Radovljčane in nesrečno izgubili. Prvi polčas je bil zelo izenačen, saj sta se moštvi ves čas menjavali v vodstvu.

Tudi v drugem polčasu so Jeseničani igrali dobro. Že v 8. minuti drugega dela so vodili za sedem točk. Po tem vodstvu pa so naredili nekaj zaporednih napak in rezultat je bil v 12. minuti izenačen. Nato sta se ekipi menjavali v vodstvu. V 20. minuti je igralec Radovljice (Stojenski) zadel »trojko« in gostje so imeli minuto pred koncem tri točke prednosti. Prav ta minuta je bila tudi najbolj razburljiva. Pol minute pred koncem je bil storjen prekršek nad igralcem Jesenic. Sodnik je dosodil proste mete »eden za enega«, čeprav je trener domače ekipe zahteval zogo iz outa. Janša pa je zgrešil že prvi met in žoga je zopet pripadla gostom. Ti so žogo zadrževali, a jo je Janša 5 sekund pred koncem prestregel. V zadnji sekundi je dosegel koš in si priboril še en prost met. Žal je zgrešil in zmaga je nezasluženo pripadla gostom. Strelci: Peternel 26, Sućur 25, Softić 14, Naumovski 12, Todorović 10, Košir 8 in Janša 2.

Subo

D.C.

Razpored prvenstva Železarne Jesenice v namiznem tenisu

Prvenstvo Železarne Jesenice v namiznem tenisu bo v TVD Partizan Jesenice.

I. skupina — v torek, 8. decembra, ob 15.30:

Žičarna, Remontne delavnice in Strojne delavnice.

II. skupina — v sredo, 9. decembra, ob 15.30:

ETN, HV Jesenice in Energetika.

III. skupina — v četrtek, 10. decembra, ob 15.30:

Vzdrževanje, Valjarna bluming štekel in HV Bela.

IV. skupina — v petek, 11. decembra, ob 15.30:

Jeklarna, Livarna in Elektrode.

Prvo polfinale bo v torek, 15. decembra, ob 15.30:

— prvi iz I. in III. skupine,

— drugi iz II. in IV. skupine.

Drugo polfinale bo v sredo, 16. decembra, ob 15.30:

— prvi iz II. in IV. skupine,

— drugi iz I. in III. skupine.

Iz vsake polfinalne skupine igrata po dve OOS v finalu, ki bo v četrtek, 17. decembra, ob 15.30 v prostorih NTK Jesenice.

Sejem rabljene zimske športne opreme v Kranjski gori

Alpski smučarski klub Kranjska gora organizira sejem rabljene zimske športne opreme. Sejem bo v soboto, 28. novembra, in nedeljo, 29. novembra, od 9. do 18. ure v hotelu Prisank.

Pri oceni artiklov za prodajo in ob nakupu vam bodo pomagali strokovnjaki kluba.

Vabljeni

ASK Kranjska gora

Hitropotezni šahovski turnir

V počastitev dneva republike, vabimo vse ljubitelje šaha na hitropotezni turnir, ki bo v nedeljo, 29. novembra, ob 9.30

v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

DPD Svoboda
France Mencinger Javornik —
Koroška Bela —
šahovska sekcija